

НОТАРСКА КОМОРА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

број | 34

НОТАРИУС

CHAMBRE DES NOTAIRES DE LA RÉPUBLIQUE DE MACÉDOINE

Издавач:
НОТАРСКА КОМОРА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Главен и одговорен уредник:
нотар Виолета Ангеловска

Редакциски одбор (по азбучен ред):
нотар Агрон Арслани,
д-р Арсен Јаневски, професор во пензија
нотар Оливера Пешиќ,
нотар Лидија Рибарева,
нотар Лидија Смиљаноска,
Зулфиќар Сејфулаи, нотар во пензија

Адреса:
НОТАРСКА КОМОРА НА РМ
бул. „8 Септември“ бр. 2/2, 1000 Скопје,
Тел.: 02 3115 816; 02 3214 448
Секретар: 078 219 867
е-mail: contact@nkrm.mk
www.nkrm.org.mk
Даночен број: МК 4030998346127
Жиро сметка: 240010000006382
УНИ БАНКА АД Скопје

Лектор:
ДАНИЕЛ МЕДАРОСКИ

Графички дизајн и техничко уредување:
СТУДИО КРУГ Скопје

Печати: МАРИНГ Скопје

Тираж: 350 примероци

Изнесените ставови и мислења и презентираниите факти во трудовите објавени во Нотариус се на авторите и не секогаш ги одразуваат ставовите и мислењата на издавачот.

Дел од терминологијата која се користи во текстовите, специфична за проблематиката на темите во весникот, е оставена онака како што мислеа авторите, без поголема лекторска анализа.

Од лекторот

НОТАРИУС

број | 34

СОДРЖИНА

ГЛАВА I АКТУЕЛНИ ТЕМИ	5
- СТУДИЈА ЗА ДЕФИНИРАЊЕТО НА НОТАРСКИОТ АВТЕНТИЧЕН АКТ изготвена од страна на работното тело за автентичен акт при Меѓународната нотарска унија (МНУ)	7
ГЛАВА II СТРУЧНИ ТЕМИ	23
УСТАВНО СУДСКАТА ПРАКТИКА И ВЛАДЕЕЊЕТО НА ПРАВОТО д-р Фиданчо Стоев, судија во пензија	25
ПРЕКИН НА ПОСТАПКАТА ЗА РАСПРАВАЊЕ НА ОСТАВИНА д-р Арсен Јаневски редовен професор на Правниот факултет, „Јустинијан Први“ во Скопје во пензија	45
ГЛАВА III ИНФОРМАЦИИ ОД МЕЃУНАРОДНИОТ НОТАРИЈАТ Извештаи од службени патувања во странство	75
ИЗВЕШТАЈ ОД 1-ТА РЕДОВНА СЕДНИЦА НА СОБРАНИЕТО НА ЗЕМЈИТЕ ЧЛЕНКИ И ОД 2-ТА РЕДОВНА СЕДНИЦА НА ГЕНЕРАЛНИОТ СОВЕТ НА УИНЛ, ЗА МАНДАТНИОТ ПЕРИОД 2017 – 2019, одржана во Канкун, Мексико на 10 и 11 Ноември 2017 год.	77
ИЗВЕШТАЈ ОД СТУДИСКА ПОСЕТА „ЕЛЕКТРОНСКО ПОВРЗУВАЊЕ НА НОТАРИТЕ И ЈАВНИТЕ РЕГИСТРИ“, одржана во Дрезден, Германија од 28 февруари до 2 март 2018 год.	87
ИЗВЕШТАЈ ОД 10 ГОДИНИ ОД ОСНОВАЊЕ НА НОТАРИЈАТОТ ВО РЕПУБЛИКА СРПСКА одржан во Бања Лука, Република Српска на 9 март 2018 год.	98
ИЗВЕШТАЈ ОД 114 -ИОТ КОНГРЕС НА НОТАРИТЕ НА ФРАНЦИЈА одржан во Кан, Франција од 27-30 мај 2018 год.	101
ИЗВЕШТАЈ ОД 27-ИОТ КОНГРЕС НА НОТАРИТЕ ВО ТУРЦИЈА одржан во Анкара, Турција од 7-10 јуни 2018 год.	105

ИЗВЕШТАЈ ОД КОНФЕРЕНЦИЈА НА ТЕМА „МОДЕЛИРАЊЕ НА ИДНИНАТА НА ЕВРОПСКАТА ПРАВНА ОБУКА ВО ЧЕКОР СО ПРАВДАТА ОД 21 ВЕК“ ВО ОРГАНИЗАЦИЈА НА КНУЕ одржана во Брисел на 18 и 19 јуни 2018 год.	107
ГЛАВА IV ОДЛУКИ ОД СОБРАНИЕ НА НОТАРСКА КОМОРА НА РМ	111
ОДЛУКИ ЗА ИЗБОР НА ЧЛЕНОВИ И ЗАМЕНИЦИ ЧЛЕНОВИ НА ДИСЦИПЛИНСКИ СОВЕТ НА НОТАРСКА КОМОРА НА РМ	113
ОДЛУКА ЗА ИЗБОР НА ПРЕТСЕДАТЕЛ И ЗАМЕНИК ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ДИСЦИПЛИНСКИ СОВЕТ НА НКРМ.	116
ОДЛУКА ЗА ИЗБОР НА СЕКРЕТАР И ЗАМЕНИК СЕКРЕТАР НА ДИСЦИПЛИНСКИ СОВЕТ НА НКРМ.	117
ОДЛУКА ЗА ИЗБОР НА ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА ЗА ВРШЕЊЕ НАДЗОР НАД ПРИМЕНАТА НА ОДРЕДБИТЕ ОД ЗАКОНОТ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ	118
ГЛАВА V ГОДИШЕН ПЛАН ЗА ВРШЕЊЕ НАДЗОР ВО 2018 ГОДИНА	119
ПРОГРАМА ЗА ВРШЕЊЕ НАДЗОР ВО 2018 ГОДИНА ОД СТРАНА НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА НКРМ	121
СПИСОК НА НОТАРИ НАД ЧИЕ РАБОТЕЊЕ ЌЕ СЕ ВРШИ НАДЗОР ОД СТРАНА НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА НКРМ	122
ГОДИШЕН ПЛАН ЗА ВРШЕЊЕ НАДЗОР ВО 2018 ГОДИНА ОД СТРАНА НА КОМИСИЈАТА ЗА ВРШЕЊЕ НАДЗОР НАД ПРИМЕНАТА НА ОДРЕДБИТЕ ОД ЗАКОНОТ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ НА НКРМ	123
СПИСОК НА НОТАРИ НАД ЧИЕ РАБОТЕЊЕ ЌЕ СЕ ВРШИ НАДЗОР ОД СТРАНА НА КОМИСИЈАТА НА НКРМ	126
ГЛАВА VI ИНФОРМАЦИИ ЗА НОТАРИ	129
ИМЕНИК НА НОТАРИ	131
ИМЕНИК НА ПОМОШНИЦИ НОТАРИ	154
СПИСОК НА НОТАРИ НА КОИ ИМ ПРЕСТАНАЛА СЛУЖБАТА ВО 2018 ГОДИНА	158

Глава I

АКТУЕЛНИ ТЕМИ

СТУДИЈА ЗА ДЕФИНИРАЊЕТО НА НОТАРСКИОТ АВТЕНТИЧЕН АКТ

Документот е изготвен од страна на работното тело за автентичен акт при Меѓународната нотарска унија (МНУ).

Претседател Енрике Бранкос Нуњес

ПРЕДГОВОР

Целта на оваа студија е накратко да ги утврди и разјасни причините зошто ефективностa на автентичниот инструмент е со поголема важност од онаа на кој било друг документ, а најмногу заради тоа што ужива во довербата од јавноста.

Треба да отпочнеме со тоа што ќе го наведеме очигледното. Документите коишто имаат правна содржина и ефект постојат откако човекот научил да се изразува по писмен пат. Кај овие документи се наоѓаат исто така и документите со коишто се документираат правните трансакции меѓу поединци. Почнувајќи оттаму, се утврдувале постепено формулации со цел да се унапреди ефективностa на ваквите документи, и тоа благодареејќи на вклучувањето гаранции при формализирањето на документите.

Овие гаранции понекогаш се многу едноставни, како што е случајот во англо-саксонското право, во коешто за секој еден акт се бара сведоштво од две лица, печат и светата формула „склучено како акт“. Актот се смета за дополнителен доказ, како и кој било друг доказ и не ужива во никакви други привилегии.

Гаранциите се многу покомплетни и софистицирани во случајот на автентичниот инструмент – најскорешниот извор на автентичен инструмент е најден во *iuditia ficta* од Средниот век, каде што со цел да се даде сила на актот и истиот да може да се спроведе, страните симулирале барање пред суд што другата страна го прифатила. Судијата ја проверил законитоста на актот, којашто на тој начин добива иста вредност како и една пресуда. Никој не можел да го оспори или пак да приговори на извршувањето на овој акт, освен во исклучителни случаи. Високоспецијализираните службени лица, односно нотарите, постепено ја заменуваат улогата на судијата. Во однос на документот, пак, нивната функција е слична со онаа на судијата, а ефектите што

произлегуваат од него се идентични со ефектите на пресудите коишто подлежат на ревизија од страна на судските власти. Меѓутоа, во принцип, документот се признава и спроведува како автентичен документ. Тој ја ужива довербата на јавноста.

Овој пакет-гаранции што го опфаќаат присуството на нотарот и даваат посебни материјални и доказни вредности и извршност е признат од највисоките судски инстанци. На пример, одлуката на Судот на правдата на ЕУ од 09.03.2017 година утврдува дека чинот на резервирање активности поврзани со автентификацијата на инструментите за цели на создавање или пренос на права на имот на конкретна категорија професионалци во коишто се има јавна доверба и врз коишто засегнатата земја членка спроведува соодветна контрола претставува соодветна мерка за исполнување на целите на соодветно функционирање на катастарскиот систем и за гарантирање на законитоста и на правната сигурност на документите склучени помеѓу поединци... Вклученоста на нотарот е важна и неопходна... затоа што учеството на овој професионалец не е ограничено само на потврдувањето на идентитетот на лицето што го ставило својот потпис на инструментот, туку исто така подразбира дека нотарот се запознал со содржината на инструментот за да обезбеди дека предложената трансакција е законска, како и за да утврди дека барателот има деловна способност. Истиот суд го зајакнува ова признание преку својата одлука од 24.05.2011 година, кога вели дека „нотарските активности вршат дејности од јавен интерес, а особено во врска со гарантирањето на законитоста и правната сигурност на документите склучени од поединци и ова претставува главна причина што го оправдува јавниот интерес и со којшто може да се оправдаат ограничувањата од членот 49 ЕЗ што произлегува од конкретните карактеристики на нотарските активности, како што се ограничувањата коишто произлегуваат од процедурите со коишто нотарите се именувани, ограничувањето на нивниот број и нивната месна надлежност или правилата за нивната надокнада, независност, неможност да вршат друга дејност и заштитата од несоодветен престанок на функцијата.

За да се објасни зошто ефектот од автентичниот акт е супериорен во однос на ефектот од кој било друг документ, како што е англосаксонскиот акт, во оваа студија тргнуваме од дефиницијата на автентичниот акт, како што е разработена во рамките на Унијата и на Советот на нотаријатите при Европската Унија (ЦНУЕ) и врз основа на фундаменталните принципи на латинскиот/германскиот нотаријат, како и имајќи ја предвид деонтологијата и правилата за организирање на нотаријатите. Таа анализира како во регулативите на ЕУ се упату-

ва на „постапката на автентификација“, особено фокусирајќи се на гаранциите, како што се организацијата, одговорноста и режимот на нотарите, како и нивната прецизна и ригорозна работа при изработката и уважувањето на автентичните инструменти.

Оваа студија претставува прв чекор кон утврдувањето на универзалното циркулирање на автентичните акти како документи со супериорна ефективност врз сите други.

ПОЧЕТНА ПРЕМИСА

Како прва премиса ја земаме дефиницијата на автентичниот акт, како што е утврдена на Генералниот собир на Меѓународната нотарска унија и ЦНУЕ наведен подолу и ги подвлекуваме клучните аспекти.

„Дефиниција на автентичен акт – ЦНУЕ-Генерално собрание во Ла Гранха од 16.06.2017 г. МНУ-Собрание на земјите членки во Унијата во Канкун-11.11.2017 год.

Терминот автентичен акт пртставува акт што е изработен или евидентиран како автентичен акт во една земја членка и:

(i) Чијашто автентичност се однесува на датумот, потписот и содржината на правните акти и на правните односи што се регулираат во актот;

(ii) Којшто е утврден од страна на јавен орган или од лице со јавни овластувања, којшто има добиено трајна надлежност од државата да изработува автентични акти во согласност со правната процедура.

Во рамките на оваа процедура јавниот орган или лицето со јавни овластувања има обврска:

- Да гарантира дека договорните страни даваат информирана согласност целосно познавајќи го правниот делокруг и правните последици од инструментот;

- Да дејствуваат независно и непристрасно;

- Да го утврдат идентитетот и деловната способност на договорните страни, како и законитоста на актот;

- Да им обезбедат на договорните страни целосни правни информации;

- И како последица од извршената контрола на законитоста и валидноста на актот, да одбијат да интервенираат доколку бараниот акт има незаконска цел или се склучува со зла намера.

Автентичниот акт се карактеризира со својата трајност и зајакната ефикасност“.

Сега ќе ги разгледаме клучните составни делови на горенаведената дефиниција на автентичен акт.

Составни делови на дефиницијата

1. Утврден/изработен од страна на јавен орган или од лице со јавни овластувања, коешто има добиено трајна надлежност од државата

1.1. Делегирање јавни овластување и услови. Поимот на јавни овластувања

Довербата од јавноста преставува дел од моќта на државата. Единствените носители на јавна доверба се оние коишто извршуваат дејствија од јавна доверба затоа што државата им ги дала овие овластувања или пак им пренела дел од својата надлежност.

Овој поим се чини е јасен во последните регулативи на ЕУ каде што автентичноста се дефинира како еден автономен поим во рамките на правото на заедницата, што директно се применува во сите земји членки на ЕУ.

** Регулатива на ЕУ бр.650/2012 Преамбула 62): „Автентичноста на еден автентичен инструмент треба да биде автономен концепт што опфаќа елементи како што се вистинитоста на инструментот, формалните предуслови за инструментот, надлежноста на органот што го изработува инструментот, како и процедурата во која се изработува самиот инструмент. Исто така треба да ги опфати фактичките елементи евидентирани во автентичниот инструмент од страна на засегнатиот орган, како што е фактот дека засегнатите договорни страни се појавиле пред тој орган на наведениот датум и дека тие ги дале наведениите изјави. Страната што сака да ја оспори автентичноста на автентичниот инструмент тоа треба да го стори пред надлежен суд во земјата членка во којашто е склучен автентичниот инструмент во согласност со правото на таа земја членка“.

** Регулатива број 44/2001: Дефиницијата на поимот суд опфаќа „секој орган именуван од земја членка како носител на надлежност врз прашања што ја опфаќаат примената на оваа регулатива“. Нотарите се дел од овие органи, како што е утврдено од Судот на правдата на ЕУ во предметот број 484/15 во врска со извршен налог издаден од хрватски нотар. Хрватскиот нотар претставува орган согласно регулативата, но тој не ја извршува судиската функција којашто им припаѓа

на судиите. Нотарските инструменти секогаш подлежат на ревизија од страна на судските власти.

** Регулатива број 650/2012: За целите на оваа регулатива поимот суд подразбира секој судски орган и сите други органи со надлежност по прашање на наследување коишто извршуваат судски функции и коишто ги исполнуваат условите утврдени со истата одредба. Истиот поим може да се најде и во предметот број 551/15 СПЕУ.

Следните регулативи одат во иста насока:

** Регулатива (ЕУ) 2016/1103 со која се спроведува зајакната соработка во судската област, применливото право и признавањето и извршувањето на одлуките во областа на имотно-правните односи во брак.

** Регулатива (ЕУ) 2016/1104 со која се спроведува зајакната соработка во судската област, применливото право и признавањето и извршувањето на одлуките во областа на регистрирани партнерства.

Голем број закони во земјите членки на Унијата поаѓаат од овој ист принцип: Нотарот е и јавен службеник/функционер и носител на јавни овластувања. Изборот на горенаведената легислатива се оправдува со фактот дека наведените регулативи претставуваат дел од меѓународното право со кое се стандардизира и поврзува нотарската функција со цел да се изработуваат нотарски автентични инструменти што може да се признаваат и извршуваат на подеднакво рамниште во сите земји.

На крајот, функцијата на автентификацијата на јавната доверба потпаѓа под надлежност на државата, и тоа само кога државата може да ја обезбеди јавната доверба за своите органи или пак за носителите на јавни овластувања. Кога државата не може да го пренесе тоа, тогаш не постои јавна доверба, ниту пак автентичност, како што е претходно опишана.

Токму затоа „Деонтолошките правила и правилата за организација на нотаријатите“ утврдуваат дека „нотарот е јавен службеник кому државата му делегира дел од својата надлежност, овозможувајќи му да им дава автентичност на документите што ги изработува, да го гарантира нивното чување и да им дава доказна сила и извршност“.

1.2. Пристап до јавната функција и услови. Индивидуално извршување на професијата наспроти вршење на професијата како корпорација. Минимално ниво потребно за нотарите: Хомогеност на едукацијата

Резолуцијата број 7 од Генералниот собир на земјите членки на нотарската унија одржан во Рим во 2005 година утврдува дека основниот услов за вршење на нотарската професија е кандидатот да има диплома по право. Дополнително, членот 5 од Правилата за организирање на но-

таријатот бараат нотарите да мора да се стекнат со највисоките правни квалификации во нивните земји за да може да практикуваат право и да го имаат неопходното правно знаење за да ја проверуваат законитоста на актите и документите што ги заверуваат ефективно и прецизно.

Горенаведената резолуција усвоена во Рим во 2005 година како неопходен предуслов утврдува дека нотарската функција треба да биде јавна и да се врши независно и непристрасно. Поглавјето 1.2. од фундаменталните принципи на латинскиот нотарски систем го дополнува овој предуслов како што следува: „нотарската функција е јавна и како резултат на тоа, нотарите ги уживаат и овластувањата што ги има и државата. Тие ја извршуваат својата функција непристрасно и независно, вон каква било државна хиерархија. Нотарите дејствуваат во име на државата само кога таа им ја делегира својата надлежност за вршење автентикации“. И покрај тоа што во некои земји нотарите се јавни службеници коишто се дел од државната администрација, тоа не влијае врз вредноста на автентичните инструменти, доколку тие ги опфаќаат сите гаранции разгледани во оваа студија во документите што ги изработуваат. Во овој поглед, дури и ако во овој поглед, за да се биде член во Унијата, не мора да се биде корпоративно организиран, автентичните инструменти изработени од нотарите ќе ја имаат истата вредност и ќе бидат подеднакво вреднувани на меѓународно ниво, како и актите изработени во земјите членки на Унијата.

1.3. Функцијата на корпоративните организации. Корпоративен надзор, процедури и опсег

Резолуцијата број 7 од Генералниот собир на земјите членки одржана во 2005 година во Рим, утврдува дека за да станат членки на Меѓународната унија, нотарите во една земја треба да бидат правно организирани. Поглавјето 3, ставот 12 од фундаменталните принципи на латинскиот нотарски систем, бара нотарите да се членови на колегијално тело, а овој услов е исто така предвиден со членот 21 од Етичкиот кодекс и правилата за организирање. Со членот 26 се утврдува дека или директно или преку коморите или здруженијата на нотари, државата има надлежност да врши проверка, инспекција и да изрекува санкции врз одредени нотарски активности коишто се ставаат под заштита на судот. Повредите и санкциите се утврдуваат по законски пат, според принципот „*nula poena sine lege*“. Во најтешките случаи, корпоративната санкција може да се состои и од привремено оддалечување од службата или пак од исклучување од нотарската професија.

Довербата што ја ужива државата при извршувањето на инспекциите во нотарските здруженија и комори се разликува од еден случај до друг. Некои држави не разбираат дека во државен интерес е, како и во

интерес на нотарите, нотарскиот систем да функционира правилно затоа што се однесува на иднината на истите тие држави. Во секој случај, дирекната или индирекната државна контрола врз дејствијата на поединечните нотари гарантира дека автентичните акти ќе имаат доказна сила, ќе бидат извршни и ќе уживаат во двојната презумција на законитост и точност на нивната содржина, како што е предвидено во поглавјето 2 став 8 од Фундаменталните принципи.

Нотаријатите членки сакаат да се потенцира фактот дека проверките и инспекциите врз работата на нотарите претставуваат одговорност на државата и подлежат на конечен надзор од страна на судските власти. Проверките што ги вршат колегијалните тела се паралелни со проверките што ги врши државата.

1.4. Специјална одговорност на нотарите: административна кон трети лица и кривична одговорност

Корпоративната одговорност на нотарите е соодветна со одговорноста кон трети лица, што во речиси сите држави е објективна и поврзана со резултатите, како и административна и кривична. Во многу случаи оваа одговорност се зголемува благодарейќи му на фактот дека нотарите вршат јавна функција или дека оваа функција им била делегирана. Овде повторно посериозните повреди може да доведат до суспензија како корпоративна санкција. Тежината на санкцијата ја зголемува вредноста на автентичниот акт. Нотарите може исто така да сносат кривична одговорност, што понекогаш може да стане потешка со оглед на фактот дека тие вршат јавна функција.

Она што е суштинско во секој нотарски инструмент е тоа што државната контрола е постојана и не се врши само *ex post* во однос на документот за којшто се утврдило дека ги прекршил правилата.

1.5. Нотарска изработка и солемнизација на автентични инструменти

Ставот 6 од Фундаменталните принципи вели дека нотарите ја имаат исклучивата одговорност за изработката на сопствените акти. Во овој поглед тие не се само автори на сопствените акти, туку тие не ја споделуваат одговорноста за истите со никого. Поради тоа што нотарите можат слободно да прифатат или да одбијат да изработат одреден документ или пак во истиот да извршат свои измени и дополнувања во согласност со странките и во согласност со членот 16 од Етичкиот кодекс и правилата за организација, тие треба да одбијат услуги тогаш кога засегнатиот акт е противзаконски или кога истиот е во спротивност со јавниот поредок или пак може погрешно да наведе трети лица и или подразбира заобиколување на правото за цели на измама

на трети лица или пак на јавните власти. Доколку нотарот прифати еден документ, па дури и нацрт-верзија од истиот или пак му го дава својството на автентичен инструмент на еден акт што претходно бил изработен како приватен договор, тој ја презема одговорноста за таквиот документ и на тој начин станува негов автор.

Важно е да се прави разлика помеѓу заверување ненотарски документ и составување документ. Во првиот случај постоењето на документот се потврдува при неговото заверување. Во вториот случај нотарот треба да ги опфати сите документи: идентификација на страните, процената на деловната способност и застапување, информирана согласност, проверка на законитоста итн., како што би постапил и кога еден автентичен инструмент би бил целосно изработен од него. Вториот документ е единствениот документ што има вредност на нотарски автентичен акт.

Дополнително треба да се прави разлика помеѓу изработка и уважување, свечениот момент во кој нотарот со својот потпис на документот му ја дава вредноста на автентичен инструмент, доколку ги исполни сите услови и ако ги содржи сите елементи што се бараат со закон. Инструментот станува автентичен од моментот на неговото потпишување. Тој претставува службен акт што произлегува од својството на јавниот функционер или делегат или носител на јавно овластување, дадено од државата на нотарот и што му овозможува на нотарот да му го даде на документот обележјето дека ја ужива јавната доверба.

За разлика од другите правни практичари, нотарот ги потпишува документите што ги изработува и ги уважува, притоа преземајќи ја одговорноста за истите и истовремено давајќи им ја вредноста на документи што ја уживаат јавната доверба во име на државата.

1.6. Сопственост на документите. Одговорност за архивирање. Трајност на архивите

Автентичниот акт е исто така јавен документ и контролата врз истиот не потпаѓа само под органот што го издал или засегнатите страни коишто можат да се одлучат да го чуваат во доверба или јавно. Ништо не може да спречи еден приватен документ да остане таен. Од друга страна, државата може да добие увид во еден автентичен инструмент и во повеќето држави, сопственикот на архивата или на нотарскиот регистар може да биде чувар или депозитар на таквиот документ. Автентичниот инструмент не може да остане скриен или таен и без да е во спротивност со должноста за чување професионална тајна, пристапот до овој документ е секогаш овозможен со дозвола од суд или со дозвола од управните тела што имаат надлежност да ја добијат ин-

формацијата неопходна за извршување на нивната функција.

Токму затоа членот 3.1. од Етичкиот кодекс и правилата за организирање бара нотарите од латински тип да обезбедат чување на документите на неограничено време. Како јавни функционери, нотарите не може да ја оспорат јавната природа на нивните архиви или регистри. Тоа не значи дека архивите или регистрите му се достапни секому, туку тоа значи дека државата може да се информира за нив за да ја исполни својата мисија. Автентичниот инструмент не подлежи на истиот третман како и документите од другите правни практичари во англо-саксонскиот свет, чиишто архиви често пати исчезнуваат со престанокот на функцијата на правниот практичар.

1.7. Позицијата на корпоративните тела и на нотарите како соработници на јавните органи. Информирање: Перење пари, даночни контроли итн.

Автентичниот инструмент исто така придонесува кон исполнувањето на мисијата на државата, и тоа не само со тоа што го олеснува собирањето докази во судската постапка, туку исто така со тоа што ѝ дава важни информации на администрацијата. Извор на информации од непроценливо значење за јавните политики се наоѓа во автентичниот акт во врска со бројни прашања, како што е перењето пари, даночните контроли, урбанистичкото планирање, животната средина, аграрната или индустриската политика, катастарот итн. Со членот 10 од Етичкиот кодекс и правилата за организирање, се утврдува дека без да се поткопува должноста за чување професионална тајна, нотарите соработуваат со државните институции и агенции во врска со своите делегирани функции и во рамките на службените односи што ги имаат со нив.

2. Составено или заверено како автентичен инструмент

2.1. Не се квалификуваат сите документи што ги изработува нотарот како автентични инструменти: ограничувања

Ставот 11 од фундаменталните принципи на латинскиот нотаријат утврдува дека нотарската работа се простира од легализирање потписи од приватни лица на приватни документи, како и до заверување верни копии на оригиналите и дополнителни други активности предвидени со домашното законодавство. Под нив се подразбира признавање одредени факти или околности што нотарите може да ги увидат, слушнат или да им се дадени до знаење. Во овој случај, нотарите ја заверуваат довербата на јавноста во документите што ги авторизираат, но

тие не подлежат на овој документ, затоа што овде зборуваме за автентични документи, а како такви може да се сметаат само документите што ја следат процедурата за автентификација, којашто произлегува од претходно наведената дефиниција. Подолу ќе ги разгледаме разните фази од постапката за автентификација што претставува причината и основата за посебниот ефект што го има автентичниот инструмент.

3. Усогласеност со правна процедура

3.1. Идентитет

Фундаменталните принципи на латинскиот нотарски систем во поглавјето 2 став 3 утврдуваат дека нотарите се должни да ги идентификуваат странките. Дополнително, ова е случај во сите нотарски закони. За таа цел нотарите може да се послужат со сите средства што им се на располагање, од документи за утврдување на идентитетот, па сè до модерните начини на електронска идентификација, каква и да е таа. Меѓутоа, кај автентичните инструменти нотарите никогаш не може да ја делегираат, да се откажат или да ја одложат оваа должност. Поради нивната специјализираност, законската должност за идентификација на странките којашто е задолжителна за нотарите има предност пред која било друга алатка за идентификација или инструмент, што не може да ја замени нивната функција. Доколку нотарот се сомнева во точноста на идентитетот утврден преку технолошки пат, тој треба да го провери идентитетот паралелно на сопствен начин, на пример користејќи се со сведоци што ја знаат странката, а коишто од своја страна му се познати на нотарот.

Исто така, доколку странката користи електронски потпис како алатка за изработка на дигитален документ, нотарот ќе треба да обезбеди дека уредот за електронско потпишување навистина бил искористен од страна на својот сопственик и дека токму тој е лицето што се јавило пред него. Заради специјализираноста, користењето електронски потпис во автентичен акт не го ослободува нотарот од обврската да го провери идентитетот на странката. Вредноста на автентичниот инструмент е поголема од кој било друг документ и тоа значи дека нотарот е должен самиот да ја изврши идентификацијата и не може да ја делегира оваа должност. Токму затоа е тешко да се замисли постапка пред нотар без да се обезбеди физичкото присуство на странката, а особено ако го поврземе идентификувањето со проценувањето на деловната способност наведена погоре.

Како и да е, идентификацијата по кој било пат, на крајот му припаѓа на нотарот којшто не може да се откаже од истата, предавајќи ја на технолошките инструменти.

3.2. Деловна способност

Истиот фундамментален принцип наведен погоре, утврдува дека нотарите се должни да ја проверат деловната способност и својството на странката за да го востановат актот или засегнатата трансакција. Кога станува збор за автентичен инструмент, странката не само што треба да има деловна способност, туку истата треба да ја ужива при склучувањето на актот. Затоа, нотарот треба да се осигури дека странката не страда од некоја состојба или од изменета деловна способност кога ја дава својата согласност. Како што е многу пати истакнато во нотарската литература, деловната способност треба да ја утврди нотарот преку непосредна средба со странката. Деловната способност на странката може да се утврди само директно и непосредно.

Дополнително, според фундаменталниот принцип, нотарот треба да обезбеди дека намерите на странките изречени во негово присуство се дадени со слободна волја.

3.3. Информирани согласност: совршено разбирање на правниот опсег и последици. Обезбедување детални правни информации. Дали може да се предвиди сè? Документарен доказ.

Резолуцијата број 7 од Генералниот собир на нотаријатите членки во Унијата утврдува дека нотарот има законска должност да им пружи правен совет на странките. Поглавјето 4 став 13 ги обврзува нотарите да ѝ пружат соодветна помош на секоја странка којашто се наоѓа во инфериорна позиција за да може договорот да се склучи на еднакво рамниште за сите странки. Ова правило строго се применува во законодавството за заштита на потрошувачките права. Истото претставува дел од она што се нарекува „функција на балансирање“ на нотарот.

Се утврдува дека кога се изработуваат автентични инструменти, нотарите треба да обезбедат детални правни информации. Тоа не значи дека треба да ги предвидат сите можни импликации, особено ако тие се резултат на надворешни елементи или околности за коишто нотарите не се свесни. Детални информации подразбираат последиците што резултираат директно од правната трансакција во нормални околности.

Како што беше претходно наведено, одговорноста на нотарот којашто во прецедентното право во повеќето земји членки на Унијата е субјективна, односно доволно е нотарите да ја исполнат соодветната процедура, сега станува објективна, поточно нивниот ангажман мора

да придонесе за конкретен резултат. Дирекна последица од ова е што недавањето информации може да резултира со утврдување одговорност за нотарите (најмалку одговорност на трето лице). Овој пристап заснован врз прецедентното право имплицира дека нотарите, коишто за разлика од другите правни практичари преземаат одговорност со тоа што потпишуваат автентични акти, треба да се исклучително внимателни во врска со обемот на правни информации коишто ги даваат и треба да обезбедат информирана согласност. Дополнително, доколку нотарот верува дека може да дојде до граѓанска тужба од типот на управна или даночна постапка против странката како резултат на автентичниот акт, тој мора тоа да го наведе во самиот акт и ваквиот навод треба да го потпишат странките и самиот нотар со цел да се избегнат понатамошни жалби поврзани со неговата одговорност.

Во нотарските документи што се изработуваат во англо-саксонскиот свет практично е неверојатно да се утврди ваква одговорност затоа што авторите на актот се нотарите на двете странки со спротивни интереси и ниту еден од нив не потпишува таков документ како што потпишува нотарот од латинско-германскиот тип.

3.4. Независност и непристраност дури и во земји што дозволуваат вклученост на двајца нотари

Како јавни функционери, нотарите не само што имаат обврска кон странките, туку тие имаат обврска и кон законитоста и вистинитоста. За таа цел нотарите треба да дејствуваат непристрасно и независно. Фундаменталниот принцип бр. 2 утврдува дека нотарите не потпаѓаат под хиерархијата на државни службеници. Тие не може да дејствуваат под хиерархиски притисок, затоа што не се одговорни за нивните дејствија, ниту кон трети лица, ниту кривично. Членот 5.4. од Етичките правила и правилата за организирање на професијата ја дефинира позицијата на нотарите наведувајќи дека тие треба да дејствуваат независно во однос на странките и администрацијата, без никогаш да ѝ нанесат штета на администрацијата. Дополнително, исто така се утврдува дека нотарите треба да избегнуваат да вршат влијание врз странките или да ги дискриминираат. Принципот на независност на нотарите е исто така наведен и во поглавјето 1.2. од Фундаменталните принципи.

Во врска со непристрасноста, етичките правила и правилата за организирање на професијата утврдуваат дека непристрасноста треба да е активна и да надоместува за отсуството и несиметричноста во степенот на информираност на странките, обраќајќи посебно внимание на договорната страна што има потреба од повеќе помош, на која треба да ѝ се даде совет од компетентен професионалец. Во овој поглед

законодавството што се однесува на заштитата на потрошувачите и корисниците бара од нотарите да бидат посебно внимателни.

3.5. Проверка на валидноста и законитоста. Опсег на актот. Незаконити дејствија или дејствија со зла намера: влијание на околностите или сродните факти што му се познати или непознати на нотарот. Одбивање услуга.

Должноста на нотарите да дејствуваат во рамките на законитоста директно произлегува од нивното својство на јавни функционери, како и од фактот дека извршуваат функција што им е или доверена или делегирана. Државата не може да дејствува спротивно на законот, па така не можат ни нејзините делегати. Овој принцип се наоѓа и во етичките правила и во правилата за организирање на професијата под членот 3 точка 1, како и во Фундаменталните принципи, став 5, коишто утврдува дека нотарите треба да ги приспособат намерите на странките кон правните барања и да ја проверат законитоста.

Заштитата на законитоста од страна на нотарите генерално се јавува од негативен аспект, тивок, но исклучително ефективен начин - кога еден акт е противзаконски, нотарот може да ја одбие услугата. Членот 16 од Етичките правила и правилата на организирање ги наведува случаите во коишто нотарите може да го одбијат давањето услуга, кога еден акт е спротивен на законот или на јавниот поредок или кога имплицира измамничко заобиколување на законот или на јавните власти, посебно упатувајќи на даночните власти и на спречувањето на перењето пари.

Во овој случај нотарите не само што треба да одбијат да дадат услуга за да го испочитуваат правото, туку и кога одреден акт или трансакција може да ги наведе погрешно трети лица или претставува измама против трети лица. Во овој поглед нотарите не ја проверуваат само законитоста, туку и транспарентноста на правните дејствија.

Проверката на законитоста не може да ги засегнува фактите што се поврзани со дејството или трансакцијата што довела до автентичниот инструмент, а за коишто нотарот не бил свесен. Конечно, проверката на законитоста треба да опфати сè што произлегува од автентичниот инструмент и да се однесува на сите факти или околности што му се познати на нотарот. Сепак, треба да се додаде дека таканаречените странични договори или симулации не им штетат на трети лица коишто воопшто не се ни свесни за нив, ниту пак на државата што исто така може да не е запознаена со нив.

Во латинско-германските нотарски системи законитоста се проверува *ex ante*, со што се намалува ризикот од спорови на практично

незабележително ниво од статистички аспект, па така се намалуваат трошоците и времето за судски постапки. Ова претставува главна разлика со англо-саксонските системи што се засноваат врз акти во коишто не се вклучува службено лице или делегат на јавна функција за да ја провери законитоста. Бројот на спорови во споредба на споровите коишто произлегуваат во врска со англо-саксонските акти, јасно укажува на ефективност на она што се нарекува „превентивна правна сигурност“ врз основа на претходните проверки од нотарите.

4. Автентичност во врска со:

4.1 Датумот

Датумот на автентичниот акт претставува доказ и треба да се прифати од сите, дури и од судот, освен доколку не се докаже дека е лажен во рамките за постапка за аутврдување измама.

4.2. Потпис

Наводите од ставот 3.1. и 3.2. се однесуваат на потпис со којшто се изразува согласност со некое дејство, па така се бара неопходно директно вклучување на нотарот во дадениот момент.

4.3. Содржината на актите и правните односи се содржани во актите

Содржината на изјавите на странките во еден автентичен инструмент потпаѓа под јавната доверба. Тоа не мора да значи дека странките ја изјавиле вистината или нивните крајни намери во документот, туку значи дека пред нотарот, а откако биле идентификувани и откако им била проверена деловната способност, странките дале одреден број изјави чиешто последици им биле доволно објаснети. Како резултат на тоа, во еден автентичен акт не може да има *exceptio rei non lectae*, ниту пак, освен во исклучителни случаи, може да је јават приговори заради изјавена грешка, зла намера, насилство или застрашување од странките. Истото не се применува на други случаи во коишто се вклучени нотарите, како што е самото заверување потписи на документи, што не ги изискува истите формалности како и автентичниот инструмент.

Освен тоа, правните системи се со тенденција да ја зголемат кривичната одговорност во случаи на измамничко дејство поврзано со јавен документ. Целта е да се мотивира давањето вистинити изјави од странките, имајќи ја предвид огромната кредибилност што мора да ја ужива автентичниот инструмент во правната област.

5. Трајност

Веќе беше наведено дека автентичниот инструмент исто така претставува и јавен документ, затоа што државата може да пристапи до архивите и до регистрите на нотарите, а понекогаш може да е и нивни сопственик на неограничено време. Истото не се применува и за другите видови документи во кои се вклучени правните практичари. Дополнително, кога овие практичари ќе престанат со вршењето на дејноста, се случува нивните архиви да се изгубат и клиентите да останат само со примероците што ги поседуваат. Во случај на кражба или загуба на државата, ни странките не се во можност да го докажат постоењето на овие документи. Во една земја членка постои можност да се повлечат одредени автентични инструменти, но само по исклучок.

Важно е да се разграничат автентичните акти како живи правни документи и историските документи

6. Зголемена сила

6.1 Доказна вредност

6.2 Извршност

6.3 Презумција на законитоста и точноста

6.4. Признавање и извршување на автентичниот инструмент на меѓународно ниво

Поглавјето 2 ставот 8 од фундаменталните принципи на нотарскиот систем наведува дека „нотарските акти уживаат во двојната претпостапка на законитост и точност на содржината, тие може да се оспорат само по судски пат. Тие се извршни инструменти со заклучно дејство“.

Ставот 10 додава: „нотарските акти што ги исполнуваат горенаведените стандарди треба да се признаат во сите држави и треба да имаат ист ефект да се извршуваат на ист начин и да ги креираат истите права и обврски како во нивната земја на потекло“.

Треба да се потенцира дека супериорниот ефект на нотарскиот документ се зајакнува во некои земји преку зголемена кривична казна во случај на лажно дадени изјави во јавна исправа. Како резултат на тоа, поголемиот кредибилитет на автентичниот акт подразбира:

- Зголемена одговорност за оној што ќе даде лажна изјава;
- Граѓански санкции за оној што од небрежност ќе оспори јавен

документ.

За крај, многу е јасно дека ефектите од автентичните акти не се истакнати само од нотарите, туку и од соодветните домашни законодавства коишто го признаваат супериорното дејство на автентичниот акт на различни начини.

ЗАКЛУЧОК

Важно е да се истакне она што го зборуваме за супериорниот ефект. А често пати во законодавството се користи терминот привилегиран ефект. Оваа термилошка разлика е намерна и произлегува од признавањето дека привилегијата обично влече потекло од одредена „бесплатна концесија“, додека пак во случајот на автентичните акти таа не потекнува од никакви концесии за нејзините автори, односно нотарите, туку е резултат од гаранциите што се даваат при нејзината изработка. Гаранциите не се резултат само од дејствијата на нотарите при изработката на инструментите, туку исто така и од специјалната ригорозност на која подлежат и нотарите и нотаријатите. Супериорноста на овие ефекти е последица од супериорноста на влезниот елемент преку кој се составува автентичниот акт и којшто доведува државата да му дава јавна доверба. Така, не може да зборуваме за привилегија, туку за супериорност во гаранциите.

Овде е доволно да се потсетиме на она што е дел од регулативата 650/2012 на ЕУ, преамбула 62:

„Автентичноста на еден автентичен инструмент треба да биде автономен концепт што ги опфаќа елементите како што се вистинитоста на инструментот, формалните предуслови на инструментот, надлежноста на органот што го изработува инструментот и процедурата во која се изработува истиот. Исто така треба да ги опфати фактичките елементи, евидентирани во автентичниот инструмент од страна на засегнатиот орган, како што е фактот дека засегнатите странки се појавиле пред тој орган на наведениот датум и дека ги дале наведените изјави. Странката што сака да ја оспори автентичноста на еден автентичен инструмент тоа треба да го стори пред надлежниот суд во земјата членка од која што потекнува автентичниот инструмент според правото на таа земја членка“. Треба да се потсети дека оваа регулатива директно се применува во ЕУ.

Глава II

СТРУЧНИ ТЕМИ

УСТАВНО-СУДСКАТА ПРАКТИКА И ВЛАДЕЕЊЕТО НА ПРАВОТО

Фиданчо Стоев, судија во пензија

Смислата на правото е да служи на идејата на правото.
Составни делови, пак, на идејата на правото се правдата,
целисходноста на правото и правната сигурност.
Густав Радбрух¹

ВОВЕД

Во последните години можеби најчесто споменувани зборови во јавноста и во политичко-правните институции на државата се владеењето на правото, на кое сите се повикуваат и заколнуваат, пред сè за спречување и откривање на организираниот криминал и на проширената корупција, поврзано особено со злоупотреба на службената положба и овластување и за воспоставување и одржување на редот и мирот, правната сигурност и безбедноста на граѓаните и сите други субјекти. Логично е да се помисли дека само она што премногу недостасува во животот и практиката, толку многу тоа се посакува и се бара.

Несомнено владеењето на правото како политичко-правно начело и едно од темелните вредности на уставниот поредок е основна претпоставка и примарен услов и за ефектно почитување и остварување и на другите темелни вредности, а особено заштитата на основите слободи и права на човекот и граѓанинот (на што веќе долго е фрлена сенка за зависна и селективна правда) и поделбата на власта на законодавна, извршна и судска (меѓу кои не се воспоставува долгоочекуваниот баланс).

Основната суштина на владеењето на правото не е само постоење правен систем (устав и закони), односно однапред утврдени правила на однесување во општеството, туку сè повеќе ефективното остварување на правото и правдата преку:

- Ефикасна судска заштита на основните слободи и права на човекот и граѓанинот – со правичен и со разумен рок на судење;
- Остварување на меѓусебното ограничување и контрола на законо-

¹ Филозофија на правото, издавач Правен факултет Белград, стр. 39 и 77, Белград 1998 год.

давната, извршната и судската власт, без кое нема успешно ограничување на злоупотребите на власта;

- Почитување на еднаквоста на граѓаните пред законот независно од политичката и општествената моќ и влијание и забрана на дискриминација по кој било основ;

- Придржување кон максимата за презумција на невиност на секое лице кое е притворено и лишено од слобода;

- Гаранција и остварување (без последици) на слободата на уверување, говорот, јавното изразување на мислата и јавното информирање;

- Освојување на власта единствено на легален начин – на непосредни демократски избори;

- Обезбедување правна сигурност и стабилност на правата – со релативна трајност на законот и обезбедување нивна согласност со Уставот;

- Остварување меѓународна судска заштита на човековите права и слободи;

- Уште многу други елементи и правила присутни во секоја слободна и демократска држава.

Можеби најверодостојна потврда и мерило за нивото за почитување и остварување на владеењето на правото се состојбите на двата носечки столба на правната држава: 1) како се остварува уставниот поредок при создавање на правото – со градење конзистентен правен систем и во согласност со Уставот, или со креирање ад хок законодавство според дневните потреби без темелни согледувања на состојбите и потребите и често менување на законите, со отсуство на меѓусебната нивна корелација и усогласеност; 2) како се остварува примената на правото начелно во сите сфери на општествениот живот, од страна на органите на власта и од другите институции, во релацијата човек-власт и во однос на правата и во однос на обврските и одговорностите.

Основен носител, познато е, на заштитата на уставноста и законитоста е Уставниот суд кој со таа улога и функција секако има можност и обврска непосредно да влијае и по своја иницијатива, на изградбата и воспоставувањето конзистентен правен систем (со оцена и одлучување согласно чл. 110 од Уставот), пред сè на согласноста на законите со Уставот и за согласноста на другите прописи и колективни договори со Уставот и законите, но и за заштита на мошне важните граѓанско политички основни слободи и права и слободи на граѓанинот - за слободата на уверувањето, совеста, мислата и јавното изразување на мислата, за политичкото организирање и дејствување и забраната на дискриминација на граѓаните по кој било основ и др.

Основен, пак, носител на примената на правото се редовните судови кои како вршители на судската власт имаат овластување и должност да судат врз основа на Уставот, законите и ратификуваните меѓународни договори и да ги остваруваат целите и функциите на судската власт: непристрасна примена на правото независно од положбата и својството на странките, заштита, почитување и унапредување на човековите права и основни слободи, обезбедување еднаквост, рамноправност, недискриминација по кој било основ, обезбедување правна сигурност врз основа на владеењето на правото.

Имајќи го предвид значењето и влијанието на овие две врвни судски институции за воспоставување и остварување на начелото на владеење на правото, од исклучителна важност е (покрај самостојноста и независноста на вршењето на функциите) нивната судска, односно уставно-судска практика. Притоа од битно значење е таа практика да се заснова: 1) кај редовното судство – врз основа на единствената примена на законите од судовите, за чие обезбедување посебна одговорност има Врховниот суд²; 2) кај Уставниот суд исто така битна е воедначената судска практика заснована на конзистентна интерпретација на уставните начела и одредби при одлучување за идентични уставно-правни прашања.

Во овој напис ќе се прикаже само еден сегмент од уставно-судската практика на Уставниот суд во однос на актуелни закони.

I. Уставно-судската практика изразена во три одлуки на Уставниот суд

Уставниот суд ја има оценувано уставноста на одредени одредби од Законот за адвокатурата, одделни одредби од Законот за нотаријатот и одделни одредби од Законот за извршување.

Во одлуките се опфатени повеќе уставно-правни прашања, но тука ќе се прикажат споредбено трите одлуки на Уставниот суд во светлината на едно исто уставно-правно прашање (присутно во трите одлуки), и тоа третманот и заштитата на уставно гарантираните права и слободи, односно правниот субјективитет на граѓаните и правната положба на правните лица.

² Со последните измени и дополнувања на Законот за судовите – Сл. весник на РМ бр.83/18 (чл.6) се зголемува одговорноста на Врховниот суд со тоа што се прошируваат можностите за поднесување иницијативи до Врховниот суд за утврдување начелни ставови и начелни правни мислења од значење за обезбедување единствена примена на законите од судовите, со тоа што се пропишува рок од 3 до 6 месеци судот да се произнесе по сопствените иницијативи или иницијативите на претседател или на суд, на седница на судии, во судските одделенија и по иницијатива на адвокати.

1. Со одлуката У. бр. 134/2002 од 22.01.2003 година³, Уставниот суд во Законот за адвокатурата⁴ меѓу другото ги укина:

- чл. 2 ст. 1 во делот „единствено“ (а ст. 1 на чл. 2 гласи: адвокатурата е самостојна и независна служба која единствено обезбедува и дава правна помош);

- чл. 6 ст. 1 во делот „исклучиво“ (а ст. 1 на чл. 6 гласи: адвокатската дејност ја вршат исклучиво адвокати).

Повикувајќи се на чл. 8 ст. 1 алинеи 1 и 3 (основни слободи и права на човекот и граѓанинот), чл. 9 (еднаквост на граѓаните пред законот и забрана на дискриминацијата), чл. 50 (судска заштита на слободи и права на човекот и граѓанинот), чл. 53 (адвокатурата како независна и самостојна јавна служба) и чл. 54 (забрана на ограничување на слободи и права на човекот и граѓанинот утврдени со Уставот), судот во образложението, меѓу другото, ја дава следната аргументација:

- Од содржината и значењето на наведените уставни одредби, како заклучок произлегува дека основните слободи и права на човекот и граѓанинот признати во меѓународното право и утврдени со Уставот, не само што се утврдени како една од темелните вредности на уставниот поредок, туку за нивното остварување и заштита се утврдени и соодветни уставни услови и основи. Во таа смисла посебно се значајни гаранциите на основните слободи и права, меѓу кои е утврдена и адвокатурата, како еден од основните предуслови за остварување и заштита на слободите и правата на човекот и граѓанинот.

- Според мислењето на Судот, целта на член 53 од Уставот е да се утврди статусот и положбата на адвокатурата како самостојна и јавна служба што обезбедува правна помош и врши јавни овластувања во согласност со закон, што е израз на фактот дека правната помош дадена од стручна квалификувана, самостојна и независна служба е основна гаранција за остварување заштита на слободите и правата на човекот и граѓанинот.

- Меѓутоа вклучувањето и утврдувањето на адвокатурата со означениот статус и својство, како една од уставните гаранции за основните слободи и права, не значи дека таа е и единствено надлежна за давање и обезбедување правна помош.

- Секое толкување на чл. 53 од Уставот, во смисла дека тој ја исклучува можноста правна помош да обезбедуваат и други субјекти освен адвокатурата, според судот, би било многу рестриktivно и не би соодветствувало на значењето и уставниот третман на слободите и правата на човекот и граѓанинот.

³ Сл. весник на РМ бр. 10/03

⁴ Сл. весник на РМ бр. 59/2002

- Разгледувајќи ги оспорените делови на членовите 2 и 6 од Законот во контекст на погореизнесеното, Судот смета дека тие не кореспондираат со улогата, значењето и воопшто со определбите изразени во Уставот во поглед на слободите и правата на човекот и граѓанинот. Ова е така од причина што решението во овие оспорени одредби од законот, според кое правна помош, од кој било вид, единствено и исклучиво обезбедуваат адвокатите, односно адвокатурата, според Судот не е во интерес на граѓаните и не е во функција на поцелосно и поефикасно остварување на нивните права и интереси, со оглед дека тоа прво е премногу рестриктивно во однос на кругот на лицата, односно субјектите од кои граѓаните досега, а тргнувајќи пред сè од сопствениот интерес, можеа да избираат кој ќе ги застапува во постапките пред судовите, органите на државната управа или други организации и институции што вршат јавни овластувања. Второ, ова решение создава нееднаквост, односно дискриминација меѓу граѓаните по основ на нивата имотна состојба, бидејќи правната помош во овој случај ќе им биде достапна само на онаа категорија на граѓани кои ќе имаат средства да ги платат услугите на адвокатите, што не беше случај пред донесувањето на овој закон за адвокатурата.

- Понатаму, имајќи ги предвид условите за упис во именикот на адвокатите со кои се стекнува својство на адвокат, судот смета дека решенијата според кои адвокатите се единствено надлежни за давање и обезбедување правна помош, не може да се оправда ниту од аспект дека тие се единствено квалификувани за тоа. Ова е така од едноставна причина што адвокатите се само дел од единствената правна професија и тие имаат исто знаење и способности како и другите лица со завршен правен факултет и со положен правосуден испит. Со тоа што овие лица не се определиле професионално да се занимаваат со адвокатура, не ги прави помалку квалификувани од адвокатите и тие да даваат правна помош, било на граѓаните или на правните лица во кои се вработени, се разбира во случај и под услови утврдени со закон.

- И на крајот како заклучок, оспорените делови на членовите 2 и 6 од Законот, со кои се воспоставува монополска положба на адвокатурата во давањето и обезбедувањето правна помош на граѓаните и на правните лица, и тоа во сите области и во сите постапки и случаи, без исклучок, се крајно рестриктивни и неповолни, бидејќи со нив на индиректен начин се врши ограничување и на исти други права и слободи на граѓаните утврдени во Уставот, кое ограничување, пак, не само што нема директен основ во Уставот, туку е прекумерно неоправдано и од аспект од чл. 53 од Уставот, бидејќи ја надминува неговата цел и суштината.

- Поради сето наведено, судот оцени оспорените делови на членовите 2 и 6 од Законот дека не се во согласност со Уставот во целина, а посебно со чл. 8 алинеа 1 и 3 чл. 9, чл. 50, чл. 53, чл. 55 и чл. 54 ст. 1 од Уставот.

Може да се забележи/ извлече начелен заклучок дека интервенцијата – укинувањето на споменатите делови на чл. 2 и 6 на Законот за адвокатурата, Судот го прави во функција на заштита на основните слободи и права на човекот и граѓанинот, сметајќи дека тие одредби се спротивни на Уставот со пропишување на единствено исклучиво обезбедување и давање правна помош од страна на адвокатурата.

2. Со одлуката, поточно со Решението У. бр. 141/2016 од 05.06.2017 година⁵, Судот не поведе постапка за оценување на уставноста на повеќе членови од Законот за нотаријатот⁶, кои се однесуваат на задолжителното учество на адвокатите пред нотар, и тоа:

- Чл. 30 ст. 4: Нотарот ќе одбие преземање службено дејствие ако странките немаат уредно овластување во согласност со прописите со кои е уредено преземањето на такво дејствие, како и доколку исправа-та за правната работа не содржи адвокатски печат и потпис, односно не е присутен адвокат согласно одредбите на овој закон;

- Чл. 54 ст. 4: Нотарскиот акт се смета дека е составен откако ќе го потпишат сите учесници, адвокатите како полномошници, странките и нотарот;

- Чл. 55 ст. 2: Правната исправа од ст. 1 од овој член задолжително треба да биде составена од адвокат и да содржи адвокатски печат и потпис доколку се работи за правна работа со вредност над 10.000 евра во денарска противвредност по средниот курс на НБ на РМ, освен доколку една од страните е Р. Македонија. Доколку се потврдува приватна исправа чија вредност е под 10.000 евра, каде една од страните е банка, штедилница, финансиско друштво, давател на финансиски лизинг или осигурително друштво, приватната исправа не мора да биде составена од адвокат и да содржи адвокатски печат и потпис, а доколку вредноста на правната работа е над 10.000 евра, едната страна е должна да обезбеди адвокатски печат и потпис;

- Чл. 56 ст. 3: Договорот за продажба и преддоговорот за продажба на вредност на предметот на продажба над 10.000 евра во денарска противвредност по средниот курс на НБ на РМ, задолжително треба да го состави адвокат и задолжително да содржи адвокатски печат и потпис, без оглед дали ќе се потврдат (солемнизираат) или ќе се завери потпис на истите;

⁵ www.ustavensud.mk

⁶ Сл. весник на РМ бр. 72/16 и 142/16

- Чл. 68 ст. 2 и 4: (2) Предлогот за издавање на решение за нотарски платен налог врз основа на веродостојна исправа, приговорот против решението со кое е издаден нотарски платен налог или во однос на одлуката за трошоците, приговорот против решението на нотарот со кое се отфрла предлогот како неуреден, предлогот за укинување на потврдата на правосилност и извршност, приговорот против решението на нотарот за укинување потврда за правосилност и извршност, приговорот против одлуката на нотарот со која се одбива предлогот за укинување на потврдата за правосилност и извршност, жалбата против решението на судот, задолжително ги составува адвокат и содржат адвокатски печат и потпис, освен доколку доверител е Р. Македонија; (4) По исклучок од ст. 2 од овој член, предлогот за издавање на решение за нотарски платен налог од страна на банка, штедилница, финансиско друштво, давател на финансиски лизинг или осигурително друштво не мора да биде составена од адвокат и да содржи адвокатски печат и потпис, доколку вредноста на побарувањето во веродостојната исправа е над 10.000 евра;

- Чл. 147 ст. 2: При расправање на оставината, задолжително е присуството на адвокат во својство на полномошник за секој од учесниците;

- Чл. 153 ст. 7: Нотарот нема да ја издаде нотарската исправа или решение кое го донесува согласно одредбите на овој закон, доколку странките претходно не ги надоместат наградата и трошоците на нотарот и адвокатот и таксите утврдени со овој закон.

Судот, повикувајќи се на темелните вредности на Уставниот поредок, чл. 8 ст. 1 алинеи 1, 3, 6 и 11, чл. 30, чл. 50 и чл. 53, во образложението ја изнесува главно следната аргументација:

- Тргувајќи од анализата на цитираните уставни одредби, како и на одредбите од Законот за нотаријатот, сметаме дека изнесените наводи во иницијативите во однос на чл. 30 ст. 4, чл. 55 ст. 2 и чл. 56 ст. 3 од Законот, се неосновани. Ова е така од причина што според судот, од содржината на чл. 30 јасно и недвосмислено произлегува намерата на законодавецот за заштита на слободите и правата на граѓанинот во постапката пред нотар, кој има обврска при солемнизација да ја потврди само веродостојноста на потписите. Но, што се однесува на содржината на правните акти, со вака пропишаните одредби се обезбедува поголема правна сигурност, од причина што адвокатот во смисла на одредбите од Законот за адвокатурата гарантира за содржината на правниот акт, имено дека истиот ги содржи сите потребни елементи кои се неопходни за склучување на истите, дека нивната содржина ја вклучува волјата на странките за склучување на истите по кои се врши солемнизација од страна на нотарите, што е всушност во нивна надлежност;

- На овој начин адвокатите согласно чл. 18 од Законот за адвокатурата ставаат свој печат и потпис на секоја исправа и поднесок со што се гарантира дека содржината на правниот акт е во согласност со позитивната законска регулатива на РМ.. Ова е така и уште повеќе затоа што со Законот за адвокатурата се предвидува и одговорност за адвокатот за причинета штета на странките во случај на незаконски составен акт, на кој начин странките се заштитени и од одговорност за штета причинета од адвокатите. Оттука не може да се прифати тврдењето во иницијативите дека со оспорените законски решенија се повредувале основните права и слободи на човекот и граѓанинот, туку напротив, според судот, истите на овој начин се заштитуваат и се обезбедува нивна правна сигурност во постапките пред нотар;

- По однос на наводите во иницијативите дека во оспорените одредби кај одредени правни лица има исклучок за обврска за ангажирање адвокат, според Судот, не се основани и не е сторена повреда на чл. 9 од Уставот, односно не се доведуваат наведените правни лица во привилегирана положба. Ова е така од причина што Судот оцени дека не постои во овој случај дискриминација и доведување во нееднаква правна положба на другите правни лица и граѓани од причина што сите правни лица немаат еднаков општествен статус, од причина што не вршат иста дејност. Во случајот се работи само за правни лица кои вршат дејност од областа на финансиите, поради што имаат и различен поинаков третман во Законот од другите правни лица. Имено, не може да стане збор за нееднаквост, бидејќи за да има еднаквост во правата, правните и другите лица треба да имаат еднаков статус, што не е случај со конкретните оспорени законски одредби;

- Од анализата на оспорениот закон *vis a vis* одредбите од Уставот на кои се укажува во иницијативите, Судот оцени дека неосновани се тврдењата за повреда на чл. 8 ст. 1 алинеи 1 и 3 и чл. 9 од Уставот од причина што со присуство на адвокат во составувањето на правниот акт е само во интерес на правната сигурност на граѓаните и на кој начин се обезбедува правната заштита на странките пред нотарот. Имено на овој начин сите странки учесници во постапката пред нотар се заштитени од правен аспект. Согласно чл. 3 ст. 2 од Законот, нотарската служба опфаќа, меѓу другото, и составување и издавање јавни исправи за правните работи во форма на нотарски акт. Меѓутоа нотарскиот акт ќе се смета за составен само откако ќе го потпишат сите учесници и адвокатите присутни како полномошници со што се зацврстува правната сила на нотарскиот акт, што значи дека присуството на адвокатите е само и единствено во интерес и дополнителна заштита на правната сигурност на сите учесници во постапката пред но-

тарот. Присуството на адвокатите во постапката пред нотар е со цел обезбедување правна помош од страна на адвокатурата на физички и на правни лица во оставарувањето и заштитата на нивните права и врз законски заснованите интереси во постапката пред органите е вршење јавно овластување утврдено со Законот за адвокатурата за обезбедување и давање правна помош;

- Од анализата на оспорената законска одредба (ст. 2 на чл. 147), Судот оцени дека ваквата обврска за присуство на адвокат во својство на полномошник за секој од учесниците во оставинските постапки не е во спротивност со уставните одредби на кои се укажува во иницијативите. Оваа новина била воведена поради поефикасно решавање на оставинските предмети како неспорни предмети и растоварување на судството од овие предмети.

Изложената аргументација упатува на заклучок дека основниот пристап и став на Судот е дека задолжителното учество на адвокатите во постапките пред нотар не е во спротивност со принципот на владеење на правото, туку напротив, истото е со цел обезбедување правна сигурност на граѓаните.

3. Со одлуката на Уставниот суд У. бр. 135/2016 од 24.01.2018 година⁷, Судот, со мнозинство гласови, во Законот за извршување ги укина следните одредби:

- Чл. 28 ст. 1 во делот: Барањето за извршување на извршната исправа чија вредност на главното побарување е над 10.000 евра задолжително го составува адвокат и содржи адвокатски печат и потпис, освен во случаите кога доверител при извршувањето е РМ, банка, штедилница, финансиско друштво, давател на финансиски лизинг или друштво за осигурување како правно лице;

- Чл. 86 ст. 1 во делот: Приговорот за извршено дејствие во предметите по извршна исправа чија вредност на главното побарување е над 10.000 евра задолжително го составува адвокат и содржи адвокатски печат и потпис, освен во случаите кога доверител при извршувањето е РМ, банка, штедилница, финансиско друштво, давател на финансиски лизинг или друштво за осигурување како правно лице;

- Чл. 87 ст. 1 во делот: Жалбата против решението донесено по приговор на извршно дејствие во предметите по извршна исправа чија вредност на главното побарување е над 10.000 евра задолжително го составува адвокат и содржи адвокатски печат и потпис, освен во случаите кога доверител при извршувањето е РМ, банка, штедилница, финансиско друштво, давател на финансиски лизинг или друштво за осигурување како правно лице од Законот за извршување;

⁷ Сл. весник на РМ бр. 26/2018 година

Повикувајќи се на чл. 8 ст. 1 алинеи 1 и 3, чл. 9, чл. 51 и чл. 54, судот во образложението ја изнесе следната правна аргументација:

- Оспорените законски решенија упатуваат на задолжително вклучување на адвокатите во правната работа на граѓаните и правните лица пред извршител, а тоа во суштина значи забрана на граѓаните и на правните лица да можат сами да ги вршат дејствијата за составување на поднесоците пред извршител, за разлика од одредбите од ЗПП (чл. 71 ст. 1 и чл. 80 ст. 1), каде за целосно деловноспособните странки е овозможено самите да ги вршат дејствијата во постапката, но и преку полномошник кој не мора задолжително да биде адвокат;

- Од друга страна, граѓаните и правните лица кои имаат потреба од иницирање постапка пред извршител, а нивното главно побарување е до 10.000 евра, се исклучени од правилото за задолжително составување на поднесоците од адвокат, за разлика од другите граѓаните и правните лица за кои тоа е задолжително, од што произлегува дека учеството на граѓаните и на правните лица пред извршител не е рамноправно. Едни се повластени подносител, а други оптоварени со други правила и дополнителни трошоци;

- Имајќи ги предвид оспорените законски решенија, произлегува дека од вредноста на главното побарување и статусот на дејноста на правното лице, зависи дали граѓаните и правните лица ќе имаат еднакво и рамноправно учество во иста процедурална правна ситуација (извршна постапка) со иста правна проблематика (извршување на побарувања);

- Оттука произлегува дека оспорените законски решенија воспоставуваат различен третман на граѓаните и на правните лица во постапката пред извршител;

- Вредноста на главното побарување и статусот и дејноста со која се занимава одредено правно лице, во конкретниот случај создава неоснована категоризација граѓаните и правните лица во постапката пред извршител, што според судот е спротивно на чл. 9 од Уставот според кој граѓаните се еднакви во слободите и правата и еднакви пред законот;

Имајќи предвид дека причините за различно третирање на граѓаните и на правните лица пред извршител се засновани на висината на главното побарување и статусот и видот на правното лице, според Судот, оспорените законски решенија имплицираат повреда на чл. 54 ст. 3 од Уставот според кој ограничувањето на слободите и правата не може да биде дискриминаторско по основ на пол, раса, боја на кожата, вера, националност или социјално потекло, имотна и општествена положба;

- Од друга страна, произлегува дека нема пречка адвокатите лично самите за себе да ги преземаат дејствијата за состав на поднесоците со вредност на главното побарување над 10.000 евра, бидејќи тие имаат адвокатски печат, но тоа нема да го можат нотарите, извршителите (во својство на доверители, должници, учесници или трети лица), логично тие не поседуваат адвокатски печат, а исто и други лица правници по професија со положен правосуден испит и други лица доволно правно способни сами да преземат дејствија за составување на свои поднесоци пред извршител;

- Имајќи предвид дека од содржината на оспорените законски решенија не произлегува јасна правна ситуација во поглед на поставеното прашање, тие не гарантираат воедначена нивна примена на конкретни ситуации, што води кон правна несигурност на граѓаните. Владеењето на правото во еден правен систем треба да се остварува преку доминација на правната норма која треба да биде јасна, прецизна и разбирлива која нема да остава можност за различно толкување и нејзина различна примена или можност за правна несигурност на граѓаните, па според судот, со оспорените законски решенија е доведен во прашање и овој уставен принцип.

Во аргументацијата на судот во овој случај се дава тежиште на различен третман на граѓаните и на правните лица во постапката пред извршител, ускратувајќи ја можноста тие самите да преземат дејствие пред извршител.

II. Воедначената уставно-судска практика е еден од условите за еднаквиот третман и заштита на правата на граѓаните и на правните лица

Една од познатите дефиниции на правдата е

Улпијановата дефиниција која гласи: *„Постојана и неизрекината волја секој да ѝ добие своето право“*⁸.

Секој може да го добие своето право, не само ако има добри закони, туку и дали тие еднакво се применуваат на сите, врз основа на единствената примена на законите од страна на судиите, односно воедначената интерпретација на Уставот од страна на Уставниот суд, и кога се отстранува од правниот систем одредена норма и кога не се отстранува оспорена одредба, а се однесува, по правило, на поголем број граѓани и правни лица и засега во нивните права и обврски.

⁸ Исто како под првата фуснота во првиот труд, стр. 39

Изложените уставно-правни стојалишта на Уставниот суд во трите одлуки од аспект на едно исто правно прашање – дали и како се заштитуваат уставните слободи и права на граѓаните и правната положба на правните лица, даваат основа да се констатира подолунаведеното.

1. Во одлуката за интервенција во Законот за адвокатурата (донесена едногласно), Судот изразил правно мислење дека споменатите делови од чл. 2 ст. 1 и чл. 6 ст. 1 според кои се пропишува единствено и исклучиво обезбедување правна помош од страна на адвокатурата и се исклучува можноста правна помош да обезбедуваат и други субјекти, е многу рестриктивно и не одговара на уставниот третман на слободите и правата на човекот и граѓанинот, односно дека не е во интерес на граѓаните и не е во функција на поцелосно и поефикасно остварување на нивните права и интереси, како и скратување на можноста тие да избираат кој ќе ги застапува пред судовите, органите на државната управа или пред други организации и институции со јавни овластувања.

Притоа судот дава начелна и силна уставна правна аргументација за уставната положба и третманот на човековите слободи и права, со тоа што нагласува, прво, дека гарантирањето на слободите и правата на човекот и граѓанинот во Уставот претставува една од целите на неговото донесување, второ, карактеристично за уставното нормирање на слободите и правата е што тие оригинално се утврдени во Уставот, и тоа пред нормите за организација на власта, трето, ваквиот пристап и однос кон човековите права и слободи произлегува од нивната првенствена улога и вредност во утврдувањето и градењето на РМ како суверена, самостојна и пред сè демократска држава чиј суверенитет произлегува од граѓаните и им припаѓа на нив и, четврто, наведените карактеристики даваат основа дека намера на Уставот е со закон да се утврдуваат норми кои ќе овозможуваат уставноутврдените слободи и права да се остваруваат посодржајно и поцелосно, а со цел да се обезбеди што е можно пореален сооднос меѓу нормите на Уставот за слободите и правата и нивното реализирање, а не норми кои нема да се во оваа функција, односно кои ќе претставуваат кочница за тоа.

Исто така, Уставниот суд зазема јасни стојалишта и по две други важни прашања: прво, дека решенијата според кои адвокатите се единствено надлежни за давање и обезбедување правна помош не може да се правдаат ниту од аспект дека тие се единствено квалификувани за тоа, од причина што тие се само дел од единствената правна професија и тие имаат исто знаење и способност како и другите лица со завршен правен факултет и положен правосуден испит и, второ, со оспорените делови од чл. 2 и чл. 6 од Законот се воспоставува монополска положба на адвокатурата во давање и обезбедување правна помош на

граѓаните и на правните лица што е неповолно и прекумерно неоправдано и од аспект на чл. 53 од Уставот, бидејќи ја надминува неговата цел и суштината. Оттука, со оглед на начелното стојалиште на Судот, изрично стои дека оспорените делови од цитираните делови од Законот не се во согласност со Уставот како целина и посебно чл. 8 алинеи 1 и 3, чл. 9, чл. 50, чл. 53, чл. 55 и чл. 54 ст. 1 од Уставот.

2. Со одлуката – решението за неповедување постапка, за оценување на уставноста на повеќе одредби од Законот за нотаријатот со кои се воведува задолжително учество на адвокат во постапките пред нотар, Судот одлучувал, се произнел по бројните упатени иницијативи до него со кои се оспорени уставноста на споменатите членови од повеќе аспекти: дека правото на полномошник е право, а не обврска, а адвокатот е само еден од полномошниците, но не и исклучив; дека адвокатите не поседувале никаква дополнителна квалификација подобра од правниците во компаниите кои имале положен правосуден испит и се оневозможени на доверителите – правни лица преку своите застапници, нивни вработени правници да поднесуваат и да преземаат процесни дејствија пред нотар, а должниците се оптоваруваа со дополнителни давачки; дека се ограничува правото на правно и деловно способни лица за свои потреби, во прометот на недвижности и права да составуваат приватни исправи; дека оспорените одредби биле во спротивност и со 300 според кој учесниците сами можеле да составуваат одредени правни акти; дека наведените финансиски правни лица биле ставени во привилегирана состојба како во однос на граѓаните, така и спрема другите правни лица, со тоа што само тие можеле да се застапуваат самостојно со што се прави дискриминација и се нарушува еднаквата правна положба на пазарот; дека оспорените одредби биле во спротивност со Регулативата на ЕЗ за поедноставување, забрзување и смалување на трошоците во парниците кои се однесуваат на неспорни правни побарувања; дека треба да се почитува ставот на Уставниот суд изречен во одлуката У. бр. 134/02 од 18.02.2003 година, со наведување на сите одредби од Уставот со кои се во спротивност оспорените одредби од Законот за нотаријатот.

И покрај овие аргументирани иницијативи, Уставниот суд одлучил да не поведе постапка, со тоа што по однос на членовите 55 ст. 2 (задолжителното составување од адвокат на приватни исправи за промет на недвижности и права, доколку правната работа е со вредност над 10.000 евра), чл. 56 ст. 3 (задолжително составување од адвокат на договор за продажба и преддоговор за продажба со вредност на 10.000 евра) и чл. 68 ст. 2 и 4 (задолжително составување од адвокат на сите поднесоци во постапката за издавање нотарски платен налог, како и

исклучокот за одредени финансиски правни лица да не мора поднесоците да им бидат составени од адвокат, ако паричното побарување е под 10.000 евра и чл. 147 за задолжително присуство на адвокат во својство на полномошник за сите учесници во оставинската постапка), одлуката – решението е донесено со мнозинство гласови.

Според стојалиштето на Судот, неосновани се тврдењата за повреда на чл. 8 ст. 1 алинеи 1 и 3, како и чл. 9 и Уставот, од причина што со присуството на адвокат во составувањето на правниот акт (иако тој всушност само го составува „актот“ – поточно приватната исправа, а присуствува при солемнизација на таа исправа ако тоа од него го побара странката) – „Забелешка на авторот“, е само во интерес на правната сигурност на граѓаните и на тој начин се обезбедува правна заштита на странките во постапките пред нотар.

Може да се забележи дека во својата аргументација Судот дава појдовно тежиште на улогата на адвокатот во правната заштита и сигурноста на граѓаните во постапка пред нотар во поткрепа на што пошироко го елаборира чл. 3 од Законот за адвокатурата и во кој е утврдена содржината на адвокатската дејност, односно на правната помош и услугите што ги даваат адвокатите на граѓаните и другите правни лица и сето тоа поврзано со чл. 53 од Уставот според кој адвокатурата е самостојна и независна јавна служба што обезбедува правна помош, па и во таа смисла дека е и уредувањето за овластувањата во Законот за нотаријатот, а со цел за обезбедување правна помош на граѓаните во постапката пред нотар.

Несомнено постои различно толкување на чл. 53 од Уставот во одлуката на Уставниот суд од 2003 година и во решението од 2018 година.

Со одлуката од 2003 година Судот смета, како што се наведе погоре, дека воспоставувањето монополска положба на адвокатурата во давањето и обезбедувањето правна помош на граѓаните и на правните лица е крајно рестриктивно и неповолно за нивните права и слободи и не е во нивни интерес и дека е прекумерно неоправдано и од аспект на чл. 53 од Уставот, бидејќи ја надминува неговата цел и суштината. Со решението за неповедување постапка за задолжително учество на адвокатите во постапките пред нотарите од 2018 година, Судот, обратно, смета дека присуството на адвокати во постапките пред нотарите е во интерес на граѓаните и не е во спротивност со принципот на владеење на правото, туку напротив, истото е со цел за обезбедување правна сигурност на граѓаните во смисла на чл. 53 од Уставот врз основа на кои со закон е овластена адвокатурата како јавна служба за обезбедување правна помош.

Притоа воочлива е разликата меѓу првата одлука, која се однесува на овластување на адвокатите за давање правна помош во сите области и во сите постапки и случаи, а во втората – решението се однесува за задолжителното учество на адвокатите во нотарската дејност, односно нивните овластувања во постапката пред нотар. Сепак и во двете одлуки се опфаќа исто прашање – дали може со закон да се воведат задолжително давање правна помош од страна на адвокатите.

Оттука се поставува дополнително прашање дали сепак нотарската дејност, па и постапката пред нотар е специфична и во неа е неопходно учество на адвокат заради правна заштита и правна сигурност на странките, кога:

1) Во постапката пред нотар се вршат неспорни правни работи и нотарот е должен да ја почитува волјата на странките како сакаат да ги уредат односите во нотарската јавна исправа (нотарски акт или солемнизација на приватна исправа);

2) Нотарите вршат јавни овластувања и во Законот за нотаријатот се утврдени децидни и строги правила како тие се вршат, конкретно и при составување нотарски исправи (нотарски акти и и солемнизација на приватни исправи тие се доминис литис и во однос на оцената дали актот-исправата е законита и во однос на одговорноста за законитоста на постапката), односно јасни правила и постапки за издавање нотарски платен налог, како и јасни правила во Законот за воен процесна постапка за спроведување на оставинските постапки;

3) За законитото преземање на нотарските дејствија и издавањето на нотарските исправи, одговорноста на нотарот е под контрола на државата – Министерството за правда, внатрешната контрола од страна на Нотарската комора, како и од судовите во врска со издавањето на нотарските платни налози и донесувањето оставинско решение, со тоа што во случај на сторена штета на странките сторени од страна на нотарот и преземањето на нотарските дејствија, нотарот одговара непосредно, а не државата;

4) Професионалноста и стручноста на нотарот се заснова на нивната оспособеност за вршење на нотарските работи врз основа на положен нотарски испит, а со новиот закон, и со полагање на правосудниот испит;

5) Задолжително учество на адвокатите освен во постапките пред нотарите и извршителите, не е предвидено пред судовите каде всушност се решаваат спорни правни прашања и каде несомнено е потребна правна помош на адвокатите;

6) Се поставува, во принцип, прашањето дали може од аспект на правната помош и правната сигурност со закон да се пропишува за-

должително учество на адвокат во постапките пред нотар, наспроти правата и слободите на граѓаните и на правните лица, поточно наспроти нивната волја и правото тие да ценат и да одлучуваат дали самостојно или со полномошник ќе ги остваруваат своите права;

3. Со одлуката на Судот со која се укинуваат членови од Законот за извршување, а со кои се воведува задолжително составување од адвокат со адвокатски печат и потпис, на поднесоците во постапката пред извршител (барање за извршување извршна исправа, приговор на извршно дејствие и жалба против решение донесено по приговор), кога главното побарување е над 10.000 евра, Судот изразува правно стојалиште дека се воспоставува различен третман на граѓаните и на правните лица пред извршител со тоа што висината на правното побарување и статусот и дејноста на правното лице зависат правата и обврските на граѓаните и правните лица пред извршител.

А тоа значи:

- Ако вредноста на главното побарување во извршната исправа е над 10.000 евра, за тие граѓани и правни лица поднесоците пред извршител треба да бидат составени од адвокат, а доколку главното побарување во извршната исправа е под 10.000 евра, поднесоците можат непосредно да ги составуваат граѓаните и правните лица;

- Во случаите пак кога доверител при извршување е РМ, банка, штедилница, финансиско друштво, давател на финансиски лизинг или друштво за осигурување како правно лице, тогаш не е потребно нивните барања, приговори и жалби задолжително да ги составува адвокат.

Според мислењето на судот, во случајот се создава неоснована категоризација на граѓаните и на правните лица во постапката пред извршител, а со тоа и нелегитимно спречување на едните да имаат избор и можност за подеднаков пристап за учество во конкретната постапка, што е во спротивност со чл. 9 од Уставот според кој граѓаните се еднакви во слободите и правата. Според судот, правното познавање или непознавање на предметната материја не води кон логично и прифатливо решение. Поврзано со тоа, според судот, свое учество во постапката пред извршител може да имаат граѓани кои се правно квалификувани и способни сами за себе да преземаат дејствија за составување конкретни поднесоци, а правните лица поднесоците да ги поднесуваат од нивните оспособени правни застапници кои самостојно можат да ги штитат интересите на правното лице.

Селективниот пристап за воспоставување и заштита на правата на граѓаните и на правните лица не наоѓа уставно оправдување, па затоа судот смета дека не се во согласност со одредбите од чл. 8 ст. 1 алинеја 3, чл. 9, чл. 51 и чл. 54 од Уставот.

Важно е и интересно е и прашањето дека идентични одредби постојат и се предвидени во чл. 55 ст. 2 и чл. 68 ст. 4 од Законот за нотаријатот, па како што погоре е прикажано, сепак Уставниот суд со мнозинство гласови не поведе постапка за оцена на уставноста на тие одредби, па во конкретниот случај постои нееднаков третман и заштита на правата и слободите на граѓаните, односно правната положба на правните лица. Можеби единствен начин за отстранување на оваа уставно-правна нелогичност е да се извршат соодветни измени и дополнувања на Законот за нотаријатот од страна на законодавниот орган, имајќи го предвид правното стојалиште на Судот во последната одлука на Уставниот суд.

НАМЕСТО ЗАКЛУЧОК

Како што произлегува од погореизложеното, Уставниот суд во трите одлуки оценува одредби од три закони кои ја уредуваат материјата, и тоа во адвокатската, нотарската и извршната дејност.

Сите три правни професии - адвокатите, нотарите и извршителите го применуваат правото, вршат јавни овластувања утврдени со закон и примената на правото е нивна заедничка карактеристика. Меѓутоа во вршењето на својата дејност, согласно своите јавни овластувања, меѓу нив постојат специфичности, па и суштествени разлики:

- адвокатот го применува правото согласно своите јавни овластувања, давајќи правна помош со толкување и примена на процесните и материјалните закони во одредените области, а според начелата и правилата пропишани во законот за адвокатурата;

- нотарот го применува правото со составување и „произведување“ нотарски исправи како јавни исправи за неспорни правни прашања, строго почитувајќи ги волјата и интересите на странките;

- извршителот го применува правото за присилно извршување на извршни исправи според правилата пропишани со Законот за извршување.

Сите три области и постапки за примена на правото се во функција на остварување на правата и обврските на граѓаните и на правните лица.

Оттука природно е што Уставниот суд во своите одлуки има различен пристап или дава тежиште на едно или на друго уставно прашање. Меѓутоа неспорно е дека сепак имаат и различно толкување на уставното начело на владеење на правото и поконкретно на истите уставни одредби на кои се повикуваат во своите одлуки. Ова особено се однесува на третманот на правата, слободите и интересите на граѓаните,

од една страна во првата и во третата интервентна одлука и од друга страна, во втората неинтервентна одлука (со првата одлука Судот смета дека со оспорените одредби нема соодветен уставен третман на слободите и правата на човекот и граѓанинот, односно се ограничува нивното право и интерес да изберат кој ќе ги застапува пред судот и другите органи, со втората одлука – решение Судот смета дека задолжителното учество на адвокат во постапките пред нотар е во интерес на граѓаните и на правните лица и нивната правна сигурност, а во третата одлука, пак, Судот тежиште става на различниот третман и рамноправноста на граѓаните и на правните лица пред извршител, но не прашањето дали се задира и се повредуваат со Уставот загарантираните права на граѓаните и на правните лица.

Несомнено во прашање е сложено уставно-правно прашање изразено низ три одлуки на Уставниот суд за оцена на уставноста на одделни одредби од Законот за адвокатурата, одделни одредби од Законот за нотаријатот и одделни одредби од Законот за извршување.

Ако се вратиме на идејата на правото што е плод на овој труд, може да се каже дека прикажаните одлуки на Уставниот суд, директно или индиректно во сите три одлуки, присутни се составните делови на правото, а тоа значи на владеењето на правото: правдата, потребата од почитување на човековите слободи и права, еднаквиот третман, односно еднаквоста на граѓаните пред законот, остварувањето судска, односно уставосудска заштита на нивните слободи и права од независен и непристрасен суд, па до воедначената судска, односно уставосудска практика и многу нешто друго поврзано со човековото достоинство; целта и целисходноста на правото - изразени во потребата од утврдување правила на однесување во заедничкиот живот утврдени од уставната и од законодавната власт; правната сигурност - изразена во потребата од ред и мир и безбедност во заедничкиот живот и стабилност и сигурност на поединечните права и на законски засновани интереси. Овие три елемента на идејата на правото можат да бидат меѓу себе усогласени и хармонични. Меѓутоа тие меѓу себе можат да бидат, и по правило се противречни, давајќи во животот и практиката приоритет на еден и друг елемент. Тоа се потврди и во погореприкажаните одлуки на Уставниот суд.

Во написот тие не се анализираат целосно, туку само и единствено во светлината на третманот и заштитата на уставните слободи и права на граѓаните и на правните лица, односно уставно-правниот субјективитет и способност на граѓаните и на правните лица за остварување на своите права и интереси воопшто и посебно во постапките пред нотар и извршител.

Правниот субјективитет и способност на граѓаните и на правните лица се темелат, извираат од темелните вредности на уставниот поредок и одделните конкретни одредби од Уставот. Несомнено потребен е комплементарен пристап при нивното толкување:

основните слободи и права на човекот и граѓанинот признаени од меѓународното право и утврдени во Уставот - со нивната неможност да се ограничуваат со закон, освен во случаи утврдени со Уставот (член 54 од Уставот), заедно и со еднаквите слободи и права на граѓаните независно, меѓу другото, и од општествената положба и нивната еднаквост пред Уставот и законот, согласно чл. 9 од Уставот;

владеење на правото како универзално начело – основа на заштитата на основните слободи и права, кое важи за секој поединец и за сите институции во секоја современа демократска држава и на таа основа правото на секој граѓанин да се повикува на заштита на слободите и правата утврдени со Уставот пред судовите и пред Уставниот суд на РМ, како и пред другите државни органи и институции со јавни овластувања (чл. 50 од Уставот);

гаранција и заштита на сопственоста и правата кои произлегуваат од неа во правниот живот и промет и поврзано со член 30 од Уставот - гаранција и заштита на правото на сопственост кое во себе ги содржи и значи непречено владеење, користење и располагање според волјата на носителот на тоа право;

слободата на пазар и претприемништво со кои и преку кои државата е должна да обезбедува еднаква правна помош на сите субјекти на пазарот - поврзано и со забраната на монополска положба и однесување (чл. 55 од Уставот).

Овој правен субјективитет на граѓаните и правните лица се почитува и во процесните и во материјално-правните закони со кои се гарантира волјата на титуларите и нивните интереси во правниот живот на државата.

* * *

Смислата на овој труд е да го прикаже и да укаже на значењето на уставно-судската практика при интерпретација на Уставот на РМ, заради воспоставување конзистентен и функционален правен систем во кој ќе се обезбедува еднаков третман и заштита на слободата и правата на граѓаните и на правните лица.

Со овој труд ниту се оспоруваат, ниту може да се оспоруваат одлуките на Уставниот суд, кои согласно Уставот, се конечни и извршни и тие веќе се спроведени со тоа што укинатите одредби од Законот за

адвокатурата не се применуваат, оспорените одредби во Законот за нотаријатот продолжуваат да се применуваат во практиката, иако се можни одредени измени и дополнувања на тој закон, имајќи ја предвид одлуката на Уставниот суд за укинувањето на споменатите одредби од Законот за извршување кои веќе не се применуваат во практиката.

ПРЕКИН НА ПОСТАПКАТА ЗА РАСПРАВАЊЕ НА ОСТАВИНАТА

д-р Арсен Јаневски редовен професор
на Правниот факултет, „Јустинијан Први“ во Скопје во пензија

1. НАМЕСТО ВОВЕД

Нотаријатот во Република Македонија е воведен со Законот за вршење на нотарските работи.¹ Во 2007 година е донесен новиот Закон за нотаријатот,² а во 2016 година е донесен третиот по ред Закон за нотаријатот.³ Во погоренаведените закони е уредена организацијата на нотаријатот како јавна служба и неговите органи, постапката за именување и разрешување на нотарите, делокругот на работа и службените дејствија (овластувањата на нотарите и содржината на нотарската дејност), надзорот и нивната одговорност, како и други прашања кои се однесуваат на нотаријатот. Во погоренаведените закони се содржани изворните надлежности на нотарот.⁴ Покрај изворните надлежности, сите три закони содржат одредби за нотарите како повереници на судовите и другите органи.

Така, ЗН во точка XIV насловена: „Нотарите како повереници на судовите и другите органи“ содржи одредници насловени како: „Постапка за расправање оставина“, пред член 147; „Други работи кои можат да му се доверат на нотарот“, пред член 148; „Правна положба на нотарот како повереник“, пред член 149; „Надзор над работењето на нотарот како повереник“, пред член 150; „Постапка за правна заштита“, пред член 151; и „Чување на актите на нотарот како повереник на судот“, пред член 152 од ЗН.

Во членот 147 став (1) од ЗН е предвидено дека: „Овластувањата на нотарите во постапката за расправање на оставината се уредуваат со Законот за вонпарничната постапка⁵, а според став (2), „При рас-

¹ Законот за вршење на нотарските работи е објавен во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 59/96, 25/98, 6/2002 и 66/2006. Во натамошниот текст ќе биде употребуван скратено ЗВНР. Овој закон престана да важи со донесувањето на Законот за нотаријатот во 2007 година.

² Законот за нотаријатот е објавен во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 55/2007, 86/2008, 139/2009 и 139/2009. Во натамошниот текст ќе биде употребуван скратено ЗН од 2007. Овој закон престана да важи со отпочнување на примената на Законот за нотаријатот од 2016 година.

³ Во 2016 година е донесен новиот Закон за нотаријатот, објавен во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 72/2016 и 142/2016. Во натамошниот текст ќе биде употребуван скратено ЗН.

⁴ Изворни надлежности на нотарите се предвидени и во други закони. Одредби за тоа содржат Законот за договорен залог, Законот за задолжница, Законот за извршување и др. закони.

⁵ Законот за вонпарничната постапка е објавен во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 9/2008 од

правањето на оставината задолжително е присуство на адвокат во својство на полномошник за секој од учесниците“.

Според членот 148 од ЗН кој е насловен како „Други работи кои можат да му се доверат на нотар“, е предвидено: „Судот или друг орган може на нотарот да му довери работи што се утврдени со посебен закон. Доверената работа може во секое време, од оправдани причини, да му биде одземена на нотарот. Нотарот одговара за штета која како повереник на кој било орган им ја причинил на странките“.

Во член 149 став (1) од ЗН е предвидено: „На нотарот како повереник на судот или на друг орган на соодветен начин се применуваат правилата со кои се уредува постапката во која му е доверено вршењето определени работи, особено правилата за изземање, за достава, за барање правна помош, податоци и друго“. Во став (2) од истиот член е предвидено: „По извршувањето на определеното службено дејствие, нотарот е должен без одлагање да му поднесе извештај на органот кој му ја доверил работата“.

Со членот 150 од ЗН е уредено прашањето на надзорот над работењето на нотарот како повереник. Надзорот над работењето на нотарот како повереник на судот или друг орган го врши судот, органот кој му ја доверил работата или Комората. Судот или органот кој му ја доверил работата е овластен да му нареди актите да ги предаде и по службена должност присилно да го изврши таквиот налог.

Членот 151 од ЗН насловен како „Постапка за правна заштита“, го уредува прашањето на правната заштита кога странката е незадоволна од работите кои судот му ги доверил на нотарот. Незадоволната странка за работите кои му ги доверил судот на нотарот има право на приговор до претседателот на судот на подрачјето за кое е именуван нотарот, затоа што нотарот не презел службено дејствие, или затоа што во содржинска и во формална смисла дејствието не е преземено во согласност со законот, или затоа што го одложувал преземањето на службеното дејствие. Претседателот на судот со решение ќе му нареди на нотарот да го преземе бараното службено дејствие или ќе му го одземе предметот и ќе му го довери на друг нотар. Жалбата против решението не го одлага нејзиното извршување. Примерок од решението ќе се достави и до Комората.

Со одредбата од членот 152 од ЗН кој е насловен како „Чување на актите на нотарот како повереник на судот“, предвидено е актите за службените дејствија кои нотарот ги извршил како повереник на судот или на некој друг орган да се чуваат во архивата на судот или на органот одвоено од другите акти.

18.01.2008 година, а влезе во сила на 26.01.2008 година. Во натамошниот текст ќе биде употребуван скратено ЗВП.

Вакви одредби имаше и ЗВНР и ЗН од 2007 година.⁶

Иако врз основа на погореизложеното е неспорно дека од воведувањето на нотаријатот во Република Македонија во 1996 година комесаријалната функција⁷ како една од функциите кои ја чинат содржината на нотарската дејност, која се состои во спроведување постапка или вршење доверени службени работи кои може судот или друг орган да му ги довери на нотар кога е тоа уредено со посебен закон, за прв пат постапката за расправање оставина е доверена на нотарите со донесувањето на Законот за вонпарнична постапка во 2008 година. Ова е така од причини што иако и ЗВНР и ЗН од 2007 година, во глава тринаесетта, насловена како „Нотарите како повереници на судовите и другите органи“, содржеа и одредница насловна како „Спроведување на оставинската постапка“, пред членот 127 од ЗВНР и пред членот 133 од ЗН од 2007 година, тоа не беше можно затоа што овластувањата на нотарите за расправање на оставината требаше да бидат предвидени во законот со кој се уредува таа постапка, а тоа беше Законот за вонпроцесна постапка⁸ кој во тоа време беше во сила, а тој такви одредби немаше. Овластувањата на нотарот во постапката за расправање на оставината се уредија со ЗВП од 2008 година⁹. Другите работи кои им беа доверени од судовите да ги вршат нотарите се уредија со одредби во посебните закони. Така, со Законот за парнична постапка¹⁰ се уреди прашањето на доставување преку нотар.

Во ЗВП е уредена постапката за расправање оставина во глава VII под наслов „Расправање оставина“ (членовите 120 до 191 од ЗВП). Спо-

⁶ Така во ЗВНР, глава тринаесетта, беше насловена како: „Нотарите како повереници на судовите и другите органи“, во која беа содржани одредници, пред член 127 за: „Спроведување на оставинската постапка“, пред член 128 за „Други работи кои можат да му се доверат на нотарот“, пред член 129 за „Правната положба на нотарот како повереник“, пред член 130 за „Надзор над работењето на нотарот како повереник“ и пред член 131 за „Чување на актите“. Одредбите од членовите 127 до 131 од ЗВНР беа речиси идентични со одредбите кои ги содржи ЗН во членовите 147, 148, 149, 150 и 152. Нова одредба која ја немаше во ЗВНР и ЗН од 2007 година е одредбата содржана во членот 151 од ЗН со која е уредена постапката за правна заштита. Истиот наслов на глава тринаесетта „Нотарите како повереници на судовите и другите органи“ и истите одредници пред членовите 133 до 137 ги содржеше и ЗН од 2007 година. Одредбите од членовите 133 до 137 од ЗН од 2007 година се идентични со одредбите од членовите 127 до 131 од ЗВНР.

⁷ Содржината на нотарската дејност ја прават одредени функции кои за нотарите произлегуваат од одредбите на ЗН и другите закони со кои е уреден делокругот на работата и службените дејствија кои ги преземаат нотарите. Тие функции се: 1) Нормативно-сертификациска функција која се состои во составување нотарски исправи за правни работи (нотарски акти); 2) Записничко-сертификациска функција која се состои во составување нотарски записници за факти врз основа на кои се засноваат права; 3) Легализациско-сертификациска функција која се состои во службена заверка и потврдување исправи; 4) Депозитна функција која се состои во примање на чување исправи, пари и хартии од вредност заради нивно предавање на други лица или на надлежни органи; 5) Конзилијарно-мониторна функција која се состои во тоа што нотарот, како повереник на странките, ги советува странките или се грижи за лицата кои учествуваат во составувањето на нотарските исправи; и 6) Комесаријална функција која се состои во вршење доверени службени работи или спроведување постапка на барање суд или државен орган кога тоа е предвидено со закон, а нотарот тоа го врши како повереник на судот - доверена работа.

⁸ Законот за вонпроцесната постапка е објавен во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“, бр. 19/1979. Во натамошниот текст ќе биде употребуван скратено ЗВП од 1979 година.

⁹ За нотарот како повереник на судот види: А. Јаневски, Т. Зороска-Камиловска, Граѓанско процесно право, книга втора, Вонпарнично право, Скопје, 2010, стр. 116-121.

¹⁰ Законот за парничната постапка е објавен во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 79/2005, 110/2008, 83/2009, 116/2010, 124/2015. Во натамошниот текст ќе биде употребуван скратено ЗПП.

ред ЗВП, постапката за расправање оставина е судска вонпарнична постапка и е во стварна надлежност на основните судови. Функционално надлежен за спроведување на постапката за наследување е судија поединец, а одредени изјави и предлози може да ги земаат стручни соработници, со записничар. Во ЗВП содржани се одредби со кои се предвидени овластувањата на нотарот како судски повереник во постапката за расправање на оставината. Одредби со кои се овластува нотарот како повереник на судот во постапката за расправање на оставината се предвидени во членовите од 126 до 130 од ЗВП.

Така, во член 126 став (1) од ЗВП е предвидено дека за расправање оставина на државјанин на Република Македонија во однос на неговиот имот кој се наоѓа во Република Македонија исклучително е надлежен суд на Република Македонија, односно **нотар како повереник на судот**. Во ставот (2) од член 126 од ЗВП е предвидено дека судот ќе му го довери на нотарот спроведувањето на оставинската постапка и ќе му го достави оставинскиот предмет со сите списи, во рок од осум дена од денот кога предметот ќе биде заведен. Во ставот (3) од член 126 од ЗВП е уредено прашањето за преземањето на дејствија во постапката. **Кога нотарот спроведува дејствија¹¹ во оставинската постапка како повереник на судот, овластен е да ги презема сите дејствија во постапката и да ги донесе сите одлуки, освен оние за кои со овој закон поинаку е пропишано.**

Со одредбите кои се содржани во членовите 127 и 128 од ЗВП се уредени прашањата за правните лекови против решението на нотарот кој постапува како повереник на судот, одлуките кои ги донесува судот по приговорот, прашањето за ставањето клаузула за правосилност и исправките на грешките во имињата и броевите, како и други очигледни грешки направени во пишувањето и сметањето.

Во ЗВП во глава VIII, насловена како „Нотари како повереници на судот“, во членовите 131 до 141 содржани се одредби со кои се уредени: доверувањето на оставински предмети од претседателот на основниот суд на постапување на нотарите со седиште на подрачјето на надлежниот основен суд; преземањето на дејствија на нотарите како судски повереници и донесувањето одлуки во оставинската постапка според ЗВП; одземањето на предметот од нотарот и сам судот да ја спроведе постапката или да му ја довери на друг нотар; застапувањето на учесникот пред нотар; враќањето на списите на судот во случаите од членовите 160, 161 и 162 од ЗВП на судот за натамошно постапување; случаи од членовите 138, 139 и 142 од Законот за наследување,

¹¹ Сметаме дека терминот „спроведува дејствија“ не е соодветен и според нас, би требало при измени и дополнувања на ЗВП да се замени со терминот „преземање дејствија“.

односно членовите 84, 88 и 89 од Законот за сопственост и други стварни права¹² кога нотарот може да донесе одлука само со согласност на сите учесници; враќањето на списите на судот по правосилноста на решението со кое постапката е завршена или по повод изјавен приговор; рамномерното распределување на предметите на нотарите; **важењето на прописите за судовите и за нотарите ако со овој закон не е поинаку определено**; изземањето на нотарот; доставувањето на поканите и другите списи кои ги составува нотарот како повереник на судот; неможноста да ја одбие доверената работа, освен во исклучителни случаи; надзорот над работата на нотарот како судски повереник; глобата со која судот може да го казни нотарот кој ќе одбие да ги предаде списите од доверената работа; постапката со нотарските списи во случај на престанок на нотарот со работа или ако го промени службеното седиште; наградата и трошоците на нотарот како повереник на судот во спроведувањето на оставинската постапка и др.

Предмет на натамошните излагања во овој труд ќе биде само прашањето за прекинет на постапката за расправање на оставината и упатувањето на учесникот да поведе парнична или управна постапка и враќањето на списите на судот во случаите од членовите 160, 161 и 162 од ЗВП за натамошно постапување, како и во случаи од членовите 84, 88 и 89 од ЗСИДСП кога нотарот не може да донесе одлука ако сите учесници не се согласни и враќање на списите на судот по правосилноста на решението со кое постапката е завршена или по повод изјавен приговор.

2. ПРЕКИН НА ПОСТАПКАТА ЗА РАСПРАВАЊЕ НА ОСТАВИНАТА И УПАТУВАЊЕ НА УЧЕСНИКОТ ДА ПОВЕДЕ ПАРНИЧНА ИЛИ УПРАВНА ПОСТАПКА

Во постапката за расправање оставина судот ги утврдува наследниците на починатиот, имотот кој ја сочинува неговата оставина и правата од оставината што им припаѓаат на наследниците, на легатарите и на други лица. Постапката ја поведува судот по службена должност

¹² Во членот 134 став (2) од ЗВП се наведени случаите од членовите 138, 139 и 142 на Законот за наследување, кога нотарот може да донесе одлука само со согласност на сите учесници, меѓутоа поради редакциски пропуст на законодавецот и неусогласеност на ЗВП (кога е донесен во 2008 година), со Законот за сопственост и други стварни права се испуштило од вид дека членовите 138, 139 и 142 од Законот за наследување, објавен во „Службен весник на Република Македонија“, број 47/96, престануваат да важат со денот на влегувањето во сила на Законот за сопственост и други стварни права, објавен во „Службен весник на Република Македонија“, број 18/2001 година, во натамошниот текст ЗСИДСП. Одредбите од членовите 138, 139 и 142 од Законот за наследување дословно во целост се преземени во ЗСИДСП, и тоа: одредбите од член 138 се преземени во членот 84; одредбите од член 139 се преземени во членот 88 и одредбите од член 142 се преземени во членот 89 од ЗСИДСП, со тоа што во членот 89 од ЗСИДСП наместо зборот „предмети“ е употребен зборот „ствари“. Во натамошниот текст наместо повикувањата на членовите 138, 139 и 142 од Законот за наследување, кои се наведени во ЗВП, повикувањата ќе бидат на членовите 84, 88 и 89 од ЗСИДСП.

(ex officio), веднаш штом ќе дознае за смртта на лицето или дека лицето е прогласено за умрено, без оглед на тоа дали наследниците го сакаат тоа или не. Поведувањето на постапката по службена должност има за цел да не се повреди принципот на правна сигурност и да се почитува волјата на оставителот во случаите кога оставителот оставил тестамент. Неповедувањето на постапката по службена должност има за цел отежнување или изигрување на правата на доверителите.

Поведувањето на постапката за расправање оставина не е исто што и спроведување расправа. За поведената постапка дали ќе се спроведе расправа ќе зависи од тоа дали во оставината има недвижности или не. Ако во оставината има недвижности, тогаш судот, односно нотарот на кого ќе му биде доверен предметот ќе мора да спроведе расправа, без оглед на тоа дали учесниците во постапката го сакаат тоа или не. Судот, односно нотарот ќе одлучи да не се води постапка за расправање оставина кога оставителот не оставил имот и кога починатиот оставил само подвижен имот, а ниту едно од лицата повикани на наследство не бара да се спроведе расправа (член 165, ст. (1) и (2) од ЗВП).¹³

На постапката за расправање оставина ѝ претходат низа дејствија што се определени со закон. Некои од нив се такви што без нивно преземање не може да се спроведе постапката, а некои од нив се јавуваат како иницијален акт за започнување на самата постапка. Дејствијата што ѝ претходат на постапката за расправање на оставината се: составување смртовница, попис и процена на оставината, определување привремени мерки за обезбедување на оставината, поставување привремен старател на оставината и прогласување тестамент.

Откако се преземени погоренаведените дејствија, кога се исполнети условите за одржување рочиште за расправање на оставината (кога во оставината има недвижности или кога во оставината има само подвижен имот, а некој од лицата повикани на наследство тоа го бара, одржувањето на рочиштето е задолжително), судот, односно нотарот закажува рочиште за расправање на оставината. На рочиштето за расправање на оставината судот, односно нотарот расправа за сите прашања кои се однесуваат на оставината, а особено за правото на наследство, за големината на наследниот дел на секој наследник и за правото на легат. За овие прашања судот, односно нотарот одлучува откако, по правило, ќе земе изјава од заинтересираните лица. Рочиштето за расправање на оставината се одржува и тогаш кога некој од уредно поканетите учесници не е присутен. За правата на лицата кои биле уредно

¹³ Поведената постапка не мора да заврши со расправање на оставината. Таа може да заврши со донесување на решение со кое се запира постапката. Кога оставината е составена од подвижен имот, а никој од наследниците не бара да се спроведе расправа, лицата повикани на наследство ги остваруваат правата што им припаѓаат коко наследници непосредно, бидејќи оставината преминува на наследниците во моментот на смртта на оставителот. Така и А. Јаневски, Т. Зороска-Камиловска, цит. дело, стр. 115, 116 и 131.

поканети, а не дошле на рочиште, судот, односно нотарот ќе расправа врз основа на податоците со кои располага, притоа земајќи ги предвид нивните писмени изјави што ќе стигнат до донесување на одлуката.

Постапката за расправање на оставината по правило е неспорна постапка. Меѓутоа, во текот на оставинската постапка при расправањето на оставината, меѓу учесниците во постапката може да настане спор за одредени факти од кои зависи некое нивно право. Спор може да настане и за примена на право, како и за правото на легат или некое друго право од оставината. Во зависност од тоа на што се однесува спорот, оставинскиот суд, односно нотарот различно ќе постапи.

Ако е во прашање спор за одредени факти од кои зависи некое нивно право, судот ќе го прекине расправањето на оставината и учесниците ќе ги упати да поведат парнична, односно управна постапка (член 173, ст. (1) од ЗВП). Ако меѓу учесниците настане спор за примена на право, правните прашања ќе ги расправи оставинскиот суд (член 173, ст. (3) од ЗВП). Ако меѓу учесниците настане спор за правото на легат или за друго право на оставината, судот ќе ги упати да поведат парнична, односно управна постапка, но нема да го прекине расправањето на оставината (член 174 од ЗВП). Дали учесникот ќе биде упатен да поведе парнична или управна постапка, ќе зависи од тоа од каква природа е спорното прашање, дали е во прашање спор за кој одлучува суд во парнична постапка, или е во прашање спор од управно-правна природа.

Спор за факти постои кога учесниците изнесуваат контрадикторни тврдења за постоењето или непостоењето одреден факт кој влијае на правото на едниот или на другиот учесник, така што еден учесник тврди дека еден факт постои, а другиот го оспорува неговото постоење. Така, на пример, еден учесник тврди дека оставителот оставил тестамент, а другиот тврди дека не оставил, или еден учесник тврди дека тестаментот е уништен, а другиот дека тестамент не постоел. Бидејќи во прашање се факти за кои според законот е надлежен да одлучува парничен суд, оставинскиот суд не е надлежен да одлучува за барањата за утврдување на тие факти.

Ако спорните факти се од значење за решавање на наследноправните прашања, тогаш оставинскиот суд е должен да донесе решение со кое ја прекинува постапката за расправање на оставината и да ги упати учесниците да поведат парнична постапка да го решат спорниот факт, односно спорното прашање. Во суштина станува збор за претходно (прејудициелно) прашање.

Според мешовитиот систем на решавање на претходни прашања, кој е прифатен во нашето законодавство, ако решението на судот во

вонпарнична постапка зависи од претходното прашање дали постои некое право или правен однос, а за тоа прашање не е донесена одлука од надлежен суд или од друг надлежен орган, судот може во вонпарнична постапка сам да го реши тоа прашање, ако со ЗВП или со друг закон не е поинаку определено (член 26, ст. (1) од ЗВП). Решавањето на претходното прашање од страна на вонпарничниот суд е факултативно. Вонпарничниот суд може да одлучи сам да го решава претходното прашање, но, исто така, може да одлучи да ја прекине вонпарничната постапката сè додека надлежниот орган правосилно не го реши претходното прашање како главно прашање. Ако вонпарничниот суд одлучи сам да го решава претходното прашање, решението на судот за претходното прашање има правно дејство само во вонпарничната постапка во која е решено тоа прашање (член 26, ст. (2) од ЗВП). Ако за претходното прашање, како главно прашање, веќе постои правосилна одлука, таа го врзува вонпарничниот суд и тој за претходното прашање не може самостојно да решава. Овластувањето вонпарничниот суд да решава за претходно прашање важи само ако со ЗВП или со друг закон не е поинаку определено. Во случаите кога во определени вонпарнични постапки судот не е овластен сам да го реши претходното прашање, тој е должен да го упати учесникот (предлагачот) да поведе парнична постапка во определен рок. Во некои вонпарнични постапки судот е должен сам да го реши претходното прашање (задолжително решавање на претходното прашање). Таков е случајот кога ако во текот на постапката за расправање на оставината меѓу учесниците настане спор за примена на право, правните прашања ќе ги расправи оставинскиот суд (член 173, ст. (3) од ЗВП).

Ако меѓу учесниците во вонпарничната постапка се спорни факти од кои зависи постоењето на некое право или правен однос, вонпарничниот суд не е овластен сам да ги реши спорните факти и сам да го реши претходното прашање. Во ваков случај судот е должен да донесе решение со кое ќе ги упати учесниците во определен рок, не подолг од 30 дена од денот на доставувањето на решението да поведат парнична, односно управна постапка за утврдување на тоа право или правен однос (член 27, ст. (1) од ЗВП).¹⁴

Според ставот (1) од членот 173 од ЗВП, судот ќе го прекине расправањето на оставината и учесниците ќе ги упати да поведат парнична, односно управна постапка, ако меѓу учесниците настане спор за фактите од кои зависи некое нивно право, но не е наведено дали така може да постапи и нотарот како повереник на судот. Се поставува прашањето дали нотарот може да донесе решение за прекин на постапката или за

¹⁴ За решавањето на претходните прашања во вонпарничната постапка види: А. Јаневски, Т. Зороска-Камиловска, цит. дело, стр. 56-59.

донесување на вакво решение кога е надлежен само судот, односно во ваков случај кога настанал спор за факти од кои зависи наследно право на учесникот, дали нотарот е должен да ги врати списите на судот.

Според одредбите од ЗВП содржани во член 126, став (3), член 132, став (1) и член 136 став (1), неспорно е дека кога нотарот постапува како повереник на судот, односно кога судот ќе му го довери на нотарот спроведувањето на оставинската постапка и ќе му го достави оставинскиот предмет со сите списи, нотарот е овластен да донесе решение за прекин на постапката. **Кога нотарот спроведува (презема) дејствија во оставинската постапка како повереник на судот, овластен е да ги презема сите дејствија во постапката и да ги донесе сите одлуки, освен оние за кои со овој закон поинаку е пропишано (член 126 став (3) од ЗВП). Нотарите, како судски повереници, преземаат дејствија и донесуваат одлуки во оставинската постапка согласно одредбите од овој закон (член 132 став (1) од ЗВП). Ако со овој закон поинаку не е определено, за работата на нотарот како повереник на судот важат прописите како за судовите (член 136 став (1) од ЗВП).**

Бидејќи според одредбите на ЗВП нотарот, преземајќи дејствија во постапката за расправање оставина како повереник на судот, е овластен да ги презема сите дејствија во постапката и да ги донесе сите одлуки (освен во случаите од членовите 160, 161 и 162 предвидени во ЗВП во членот 134, кога нотарот е должен да му ги врати списите на судот на натамошно постапување), а имајќи предвид дека тој постапува по истите правила по кои постапува и судот, неспорно е заклучокот дека нотарот е овластен да донесе решение за прекин на постапката за расправање на оставината и да ги упати учесниците да поведат парнична или управна постапка за настанатиот спор за факти од кои зависи некое нивно право.¹⁵

3. СПОР ЗА ФАКТИ

Во текот на оставинската постапка меѓу учесниците може да настане спор за фактите од кои зависи некое нивно право. Спорни можат да бидат особено фактите: 1) од кои зависи правото на наследство, пол-

¹⁵ Во споредбеното право вакво решение е предвидено во член 30д од Законот за ванпарнична постапка на Република Србија. Закон о ванпарничном поступку „Службени гласник РС“, бр. 25/82,48/88,46/95, 18/05,85/12,45/13,55/14 и 6/15. Види: Г. Станковиќ, М. Трговчевиќ-Прокиќ, Коментар Закона о ванпарничном поступку, са одбраном судском праксом и примерима поднесака, решена и јавнобележничких исправа, ЈП Службени гласник, 2015, стр. 513.

За разлика од решението кое е прифатено во нашето законодавство, според Законот за наследување на Република Хрватска, нотарот не може да донесе решение за прекин на постапката, односно кога ќе се појават спорни правни прашања и спорни факти од кои зависи правото на наследување (тестament, легат или друго право, состав на оставината), нотарот не донесува решение за прекин на постапката, туку предметот со сите списи му го враќа на првостепениот суд кој со решение му го доверил на нотарот да постапува. Види: член 244 од Zakon о nasljeđivanju „Narodne Novine“, br. 48/03, 163/03, 35/05, 127/13,33/15.

новажноста или содржината на тестаментот или односот на наследниците и оставителот врз основа на кои се наследува според закон; 2) од кои зависи основаноста на барањето на преживеаниот брачен другар и на лицата кои со оставителот живееле во трајна заедница да им се издвојат од оставината предметите за домаќинство што служат за задоволување на секојдневните потреби; 3) од кои зависи големината на наследниот дел, а особано пресметувањето на наследниот дел; 4) од кои зависи основаноста на исклучувањето на нужните наследници или основаноста на причините за недостојност; и 5) за тоа дали некое лице се откажало од наследство. Набројувањето на погоренаведените спорни факти во членот 173, став (2), точка 1 до 5 од ЗВП не е таксативно. Тоа значи дека во текот на постапката за расправање на оставината меѓу учесниците може да настане спор и за други факти, покрај погоренаведените од кои зависи некое нивно право.

Ако во наведените случаи нема спор за факти, а спорот меѓу учесниците е за примена на право, правните прашања ќе ги расправи оставинскиот суд. Во ваков случај судот, односно нотарот нема да ја прекине постапката за расправање на оставината. Против правосилната одлука на оставинскиот суд кога меѓу учесниците настанал спор за примена на правото, а правните прашања ги решил оставинскиот суд, дозволена е ревизија (член 188 од ЗВП).

3.1. Спорни факти од кои зависи правото на наследство, полноважноста или содржината на тестаментот или односот на наследниците и оставителот врз основа на кои се наследува според закон (член 173, став (2), точка 1 од ЗВП)

Спорни факти кои се причина за прекин на постапката и упатување учесниците да поведат парнична постапка, пред сè, се оние **факти од кои зависи правото на наследување. Овие спорни факти постојат ако учесниците се спорат во поглед на основот за повикување на наследување.** Постојат два основа за повикување на наследување, и тоа: 1) наследување врз основа на закон; и 2) врз основа на тестамент. Ако има тестамент, се наследува врз основа на тестаментот. Ако оставителот не оставил тестамент, се наследува врз основа на закон. Ако оставителот оставил тестамент, а не го опфатил со тестаментот целиот имот или кога на некој од наследниците му го повредил нужниот дел, за имотот кој не е опфатен со тестаментот и за нужниот дел кој му е повреден на наследникот доаѓа до примена на законот, односно до законско наследување. Основ за повикување на наследување ќе биде законот и кога постоел тестамент, но тој е прогласен за ништовен или кога тестаменталните наследници се недостојни за наследување.

Ако оставителот оставил тестамент, може да се јави како спорен факт дали тестаментот е полноважен. Полноважноста на тестаментот зависи од повеќе факти: спорна може да биде способноста на тестаторот, способноста за расудување, формата на тестаментот, волјата на тестаторот, дали е составен под принуда, закана или заблуда. Ако некој од наследниците ја спори полноважноста на тестаментот поради погоренаведените факти, судот, односно нотарот како повереник на судот ќе донесе решение со кое ја прекинува постапката за расправање на оставината и ќе го упати да поведе парнична постапка оној учесник чие право го смета за помалку веројатно.¹⁶

Ако помеѓу наследниците дојде до спор дали оставителот ставил свој потпис на тестаментот, тоа не е спор за факт, туку е спор за примена на право. Во овој случај не се прекинува постапката и судот, односно нотарот како повереник на судот ќе го реши како спор за примена на правото. Но, ако настане спор за тоа дали оставителот го потпишал своерачниот тестамент под принуда, тогаш судот или нотарот ќе ја прекине постапката и ќе го упати законскиот наследник кој се повикува на ништовност да поведе парнична постапка, затоа што во прашање е спор за факт.¹⁷

Спор може да настане и за факти дали воопшто е составен тестамент, дали тој исчезнал, под кои околности исчезнал, дали е загубен, скриен или зафрлен. Исто така спор може да настане и за содржината на тестаментот. Во овие случаи оставинскиот суд, односно нотарот, ќе ги упати учесниците да поведат парнична постапка.

Спор може да настане кога се наследува врз основа на закон, дали некое лице е брачен или вонбрачен роднина на оставителот, со тоа што кога вонбрачниот роднина кој е дете на оставителот се појавува како законски наследник. Оставинскиот суд, односно нотарот, лицето кое се смета дека е вонбрачно дете на оставителот ќе го упати во парнична постапка тоа да го докаже. Во ваков случај вонбрачното дете ќе поднесе тужба за утврдување вонбрачно татковство против наследниците, бидејќи за таа тужба детето има покрај статусен, и наследноправен интерес.¹⁸

Спорен факт како услов за наследување на брачниот другар на оставителот може да биде дали по негова вина или во спогодба со оставителот трајно престанала заедницата на живот со оставителот.¹⁹

¹⁶ Судот ќе го упати да поведе парнична, односно управна постапка, оној учесник чие право го смета помалку веројатно, ако со овој или со друг закон поинаку не е определено (член 27, став (4), од ЗВП).

¹⁷ Така и Г. Станковиќ, М. Трговчевиќ-Прокиќ, цит. дело, стр. 515.

¹⁸ Во постапка за утврдување татковство, ако е починато лицето за кое се тврди дека е татко на детето, тужени ќе бидат неговите наследници. Одлука на Врховниот суд на Македонија, Рев. бр. 329/80 од 17.06.1980.

¹⁹ Спорд член 26, став (2), точка 3 од Законот за наследување, брачниот другар нема право на наследство ако

3.2. Спор за факти од кои зависи основаноста на барањето на преживеаниот брачен другар и на лицата кои со оставителот живееле во трајна заедница да им се издвојат од оставината предметите за домаќинство што служат за задоволување на секојдневните потреби (член 173, став (2), точка 2 од ЗВП)

Во текот на оставинската постапка може да настане спор за факти од кои зависи основаноста на барањето на преживеаниот брачен другар и на лицата кои со оставителот живееле во трајна заедница да им се издвојат од оставината предметите за домаќинство што служат за задоволување на секојдневните потреби. Имајќи ја предвид одредбата содржана во член 37 од Законот за наследување според која на брачниот другар, предците, посвоителот, потомците, посвоеникот и неговите потомци и лицата од член 29 на овој закон,²⁰ кои живееле со оставителот во исто домаќинство, им припаѓаат предметите на домаќинството што служат за задоволување на нивните секојдневни потреби, освен предметите од позначителна вредност, **може да настане спор за тоа кои се тие предмети, бидејќи не може поименично да се набројат.** Предмети на домаќинството што служат за задоволување на секојдневните потреби се оние предмети кои секојдневно се употребуваат, дури некои од нив и да се употребуваат само во определени прилики, под услов да не се од позначителна вредност.²¹ Во прашање е правен стандард. Законот дава само општа формулација дека тоа не се предмети од позначителна вредност. Оставена е можноста оставинскиот суд, односно нотарот на кој му е доверено да ја води постапката, во секој конкретен случај да утврди дали одреден предмет на домаќинството, во поглед на лицата на кои им припаѓаат предметите, е предмет од помала вредност, односно не е предмет од позначителна вредност. Секако дека тука не спаѓаат предметите коишто му служеле на оставителот за вршење на некое занимање и алатот за вршење на некоја занаетчиска дејност. **Ако настане спор во поглед на основаноста на барањето на погоренаведените лица, судот, односно нотарот е должен да го прекине расправањето на оставината и да ги упати да поведат парнична постапка.**

Спор може да настане и во поглед на фактот дали живееле во трајна заедница со оставителот брачниот другар и лицата кои бараат да им се издвојат од оставината предметите за домаќинство што служат

неговата заедница на живот со оставителот трајно престанала по негова вина или во спогодба со оставителот. Законот за наследување е објавен во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 47/96.

²⁰ Лицата наведени во член 29 од Законот за наследување се: Чуваникот и хранителот, посинокот и паштерката и очувот и макеата, снаата и свекорот и свекрвата, зетот и тестот и тештата.

²¹ Така и К. Чавдар, Коментар на Законот за наследувањето со обрасци за практична примена, Агенција „Академик“ - Скопје, 1996, стр. 82.

за задоволување на секојдневните потреби. Трајна заедница е онаа заедница која траела најмалку пет години, и тоа непрекинато од засновањето на односите, па сè до смртта на оставителот²². **Спорен може да биде фактот од кој момент е заснована трајната заедница и дали сите учесници кои бараат да им се издвојат предмети од оставината го исполнуваат овој услов.**

Исто така, спорно може да биде дали живееле во исто домаќинство со оставителот лицата кои бараат издвојување на предметите за домаќинство кои служат за задоволување на секојдневните потреби, ако живееле во ист дом со оставителот, но поради вработување, сезонска работа и сл. престојуваат надвор од домот на оставителот во друго место, а потоа се враќаат дома.

Правото на издвојување предмети за домаќинство кои служат за задоволување на секојдневните потреби можат да го користат само лицата кои живееле во заедница со оставителот, а имаат право на наследство, под услов да се живи во моментот на отварањето на наследството, да не се откажале од наследство, да не се недостојни за наследување, да не се исклучени, да не се лишени од правото на нужен дел. Ако некое од лицата не може да го користи ова право, неговиот дел не може по право на претставување да го наследат неговите потомци, тој дел им припаѓа на лицата кои можат да го користат тоа право.

Ако со предметите за домаќинство кои служат за задоволување на секојдневните потреби на лицата кои живееле во заедница со оставителот, оставителот со тестамент ги оставил на други лица, тогаш тестаментот може да остане во сила само со изречна согласност на лицата на кои им припаѓа правото тие предмети да бидат нивни. Бидејќи издвоените предмети не се земаат предвид при пресметувањето на нужниот дел, ниту му се засметуваат на наследникот во неговиот наследен дел (член 37, став (2) од Законот за наследување), ако не се согласни со тестаменталното располагање на оставителот, можат да го побиваат тестаментот, од причини што им е ускратено правото на издвојување на овие предмети.

Во погоренаведените случаи, ако постои спор за факти од кои зависи оправданоста на барањето за издвојување предмети на домаќинството, оставинскиот суд, односно нотарот ќе донесе решение со кое ја прекинува постапката и учесникот чие право го смета помалку веројатно ќе го упати да поведе парнична постапка.²³

²² Член 29 став (3) од Законот за наследување.

²³ Член 27, став (4) и член 176, став (1) од ЗВП.

3.3. Спор за факти од кои зависи големината на наследниот дел, а особено пресметувањето на наследниот дел

Во текот на оставинската постапка можат да бидат спорни и фактите за големината на наследниот дел и фактите за пресметувањето на наследниот дел.

Големината на наследниот дел зависи од бројот на наследниците кои полагаат право на наследство, како и од нивниот степен на родство со оставителот. Во зависност од тоа кои лица претендираат на наследство во текот на оставинската постапка, можат да се појават спорни факти кои се однесуваат на наследниот дел на брачниот другар на оставителот. Помеѓу наследниците можат да бидат спорни и фактите кои се однесуваат на големината на наследниот дел на брачниот другар што тој го има во моментот на смртта на оставителот, дали брачниот другар на оставителот има нужни средства за живот и дали постојат околности за зголемување или за смалување на наследниот дел на брачниот другар за да се зголеми наследниот дел на родителите на оставителот, како и намалување на делот на брачниот другар кога има деца на оставителот кои не потекнуваат од бракот со надживеаниот брачен другар.

Кога брачниот другар на оставителот наследува со наследниците од вториот наследен ред, а нема нужни средства за живот, судот може, по барање на брачниот другар, да одлучи брачниот другар да наследи и еден дел од оној дел од оставината што би требало според законот да го наследат другите наследници, а може да одлучи брачниот другар да ја наследи и целата оставина, ако е таа од толку мала вредност што со нејзината делба брачниот другар би западнал во скудност.

При одлучувањето судот, односно нотарот ќе ги земе предвид сите околности на случајот, а особено имотните прилики и способноста за стопанисување на брачниот другар, имотните прилики на другите наследници и нивната способност за стопанисување и вредноста на оставината. **Ако помеѓу наследниците и брачниот другар постои спор за фактите од кои зависи дали брачниот другар ќе наследи и еден дел на оставината што би требало според закон да го наследат другите наследници, или ќе ја наследи целата оставина ако е таа од мала вредност, бидејќи се работи за спор за факти од кои зависи големината на наследниот дел, судот, односно нотарот ќе ја прекине постапката и оној учесник чие право го смета за помалку веројатно ќе го упати да поведе парнична постапка.**

Според некои автори, немањето нужни средства за живот и дали вредноста на оставината е толку мала што со нејзината делба брачни-

от другар би западнал во скудност, се правни прашања за кои би требало да одлучи оставинскиот суд, односно нотарот.²⁴ Ако никој од учесниците во постапката не го спори фактот немањето нужни средства за живот и вредноста на оставината дека е мала, тогаш би можело да се прифати ставот дека се работи за правни прашања, во спротивно би требало судот, односно нотарот да ја прекине постапката и да го упати учесникот чие право е помалку веројатно да поведе парнична постапка.

Иста е ситуацијата кога зголемување на наследниот дел бараат родителите во однос на брачниот другар на оставителот. Ако родителите на оставителот немаат нужни средства за живот, а се повикани на наследство со брачниот другар на оставителот, судот, односно нотарот може на нивно барање да одлучи да наследат и еден дел од оној дел на оставината што би требало според законот да го наследат брачниот другар, а може да одлучи родителите да ја наследат целата оставина, ако е таа од толку мала вредност што со нејзината делба родителите би западнале во скудност.

Ако меѓу родителите на оставителот заедницата на живот трајно престанала, а само едниот родител нема нужни средства за живот, тој може да бара да се зголеми наследниот дел како спрема брачниот другар, така и спрема другиот родител на оставителот.

Ако едниот родител на оставителот умрел пред оставителот, надживеаниот родител, кој нема нужни средства за живот, може да бара да се зголеми неговиот наследен дел и спрема наследниците на умрениот родител на оставителот.

При одлучувањето судот, односно нотарот ќе ги земе предвид сите околности на случајот, а особено имотните прилики и способноста за стопанисување на родителите, имотните прилики на брачниот другар, односно на наследниците на починатиот родител и нивната способност за стопанисување и вредноста на оставината.

Ако во погоренаведени случаи помеѓу родителите на оставителот и брачниот другар, помеѓу едниот родител и помеѓу другиот родител и брачниот другар и помеѓу надживеаниот родител и наследниците на починатиот родител на оставителот постои спор за фактите од кои зависи дали родителите на оставителот ќе наследат и еден дел на оставината што би требало според закон да го наследат брачниот другар на оставителот, или ќе ја наследат целата оставина ако е таа од мала вредност, ако постои спор за фактите да му се зголеми наследниот дел на едниот родител на оставителот и на брачниот другар, како и ако постои спор за фактите, да му се зголеми наследниот дел на родителот кој го надживеал оставите-

²⁴ Така: Г. Станковиќ, М. Трговчевиќ-Прокиќ, цит. дело, стр. 520.

лот и спрема наследниците на умрениот родител на оставителот, бидејќи се работи за спор за факти од кои зависи големината на наследниот дел, судот, односно нотарот ќе ја прекине постапката и оној учесник чие право го смета за помалку веројатно ќе го упати да поведе парнична постапка.

Помеѓу наследниците во текот на постапката за расправање на оставината може да настане спор ако оставителот со давање подароци за време на неговиот живот го повредил нужниот дел на наследниците. Исто така, помеѓу наследниците може да биде спорен редот на сторените подароци, како и фактот дали добротините давања на оставителот сторени на наследникот претставувале подарок. Секое располагање на оставителот без надоместок се смета за подарок.²⁵

Ако оставителот оставил тестамент со кој го повредил нужниот дел на законските наследници и за тоа настане спор, располагањата со тестаментот ќе се намалат, а подароците сторени во последните 90 дена од животот на оставителот ќе се вратат колку што е потребно, за да се дополни нужниот дел. Намалувањето на располагањето со тестаментот и засметувањето на подароците кои се сторени во последните 90 дена од животот на оставителот имаат за цел да се намира нужниот наследник со нужниот дел кој според законот му припаѓа. Кога е повреден нужниот дел, прво се намалуваат располагањата со тестаментот, па доколку нужниот дел со тоа не би бил намирен, тогаш се враќаат подароците сторени во последните 90 дена од животот на оставителот.

Спор може да настане и кога нужниот дел е повреден и нужниот наследник тврди дека уште за време на животот на оставителот и со тестаменталните располагања не примил од имотот на оставителот подароци и наследен дел во висина на вредноста на нужниот дел.

Спор може да настане и за времето кога се сторени подароците, односно за редоследот по кој се сторени. Ова е важно затоа што враќањето на подароците се врши почнувајќи од последниот подарок и оди натаму обратно од редот по кој се дадени подароците. Ако подароците се дадени истовремено, се враќаат сразмерно.

Спор може да настане и за факти дали добротините давања на оставителот направени на наследникот претставувале подарок кој треба да се засмета во наследен дел. На пр. дали ќе се смета за подарок кој влегува во наследен дел ако е вообичаен подарок кој е даден за роденден, или трошоците за задолжително школување и издржување.

²⁵ Според член 34 од Законот за наследувањето: „Како подарок во смисла на овој закон се смета и отажување од права, простување долг, она што оставителот му го дал на наследникот за време на својот живот на име на наследен дел или заради основање или проширување на домаќинството или заради вршење на занимање, како и секое друго располагање без надоместок“.

Спор може да настане и кога тестаментален наследник чиј наследен дел би морал да биде намален за да се дополни нужниот дел, бара сразмерно намалување на легатите што треба да ги исплати тој, ако од тестаментот не произлегува нешто друго.

Спор може да настане и за вредноста на подароците. Ова е особено така кога меѓу наследниците е спорен фактот во каква состојба бил предметот во моментот кога наследникот го примил подарокот од оставителот.²⁶

Намалување на располагањата со тестамент и враќање на подароците сторени во последните 90 дена од животот на оставителот можат да бараат само нужните наследници. Со смртта на нужниот наследник кој не побарал нужен дел до завршување на расправата на оставината, правото да бара намалување на располагањата не преминува на неговите наследници, но потомок на нужен наследник кој би бил и самиот нужен наследник доколку неговиот предок умрел пред оставителот, може да го оствари за себе правото на нужен дел, што во таков случај би му припаднал.

Спор може да настане при засметувањето на подароците на законскиот наследник во наследен дел. На секој законски наследник му се засметува во наследниот дел сето она што го добил на подарок од оставителот на каков и да било начин. Меѓутоа, подарокот не се засметува ако оставителот во времето на подарувањето или подоцна, или во тестамент, изјавил дека подарокот нема да се засмета во наследниот дел. Спорен може да биде фактот дали оставителот изјавил дека на наследникот подарокот нема да му се засмета во наследниот дел.

Во сите погоренаведени случаи ако настане спор за факти, судот, односно нотарот е должен да ја прекине постапката за расправање на оставината и учесникот чие право смета дека е помалку веројатно да го упати да поведе парнична постапка.

3.4. Спор за факти од кои зависи основаноста на исклучувањето на нужните наследници или основаноста на причините за недостојност

Во текот на постапката за расправање на оставината може да настане спор за факти од кои зависи основаноста на исклучувањето на нужните наследници или основаноста на причините за недостојност. Исклучувањето од наследство има за цел нужниот наследник да ги изгуби наследните права во мерката во која е исклучен. Во Законот за наследување во член 46, наведени се причините кога завештателот може

²⁶Види: Одлука на Окружниот суд во Риека, Гж. 326/82.

да го исклучи од наследство наследникот кој има право на нужен дел. Тие се две: 1) ако наследникот потешко се огрешил спрема оставителот со повреда на некоја законска или морална обврска; и 2) со смисленост сторил некое потешко злодело спрема него или неговиот брачен другар, дете или родител. Исклучувањето од наследство може да биде целосно или делумно. **Основот за исклучување станува спорен факт кога исклучениот нужен наследник истакнува приговор дека не постојат причини и основи за исклучување, а заинтересираниите лица (учесници) на тоа се спротивставуваат.** Во случај на спор за основаноста на исклучувањето, должноста за докажување дека исклучувањето е основано лежи на оној којшто се повикува на исклучувањето (член 47, став (3), од Законот за наследување). **Во ваков случај оставинскиот суд, односно нотарот ќе ја прекине постапката и ќе го упати да поведе парнична постапка оној учесник којшто се повикува на исклучувањето. Ова е исклучок од правилото предвидено во член 176, став (1), од ЗВП, според кој: „Судот ќе го упати да поведе парнична, односно управна постапка оној учесник чие право го смета за помалку веројатно“.**²⁷

Во поглед на лишување на потомокот од нужен дел, завештателот може да го лиши во целост или делумно од неговиот нужен дел во корист на неговите потомци, потомокот кој има право на нужен дел, ако е презадожен или е растурач, ако во моментот на отворањето на наследството лишениот има малолетно дете или малолетен внук од порано починато дете, или има полнолетно дете или полнолетен внук од порано починато дете кои се неспособни за стопанисување (член 49 од Законот за наследување). **Ако во текот на постапката за расправање на оставината настане спор за фактот дали е основано лишувањето од наследство, должноста за докажување дека лишувањето е основано лежи на оној што се повикува на лишувањето. Во овој случај доволно е наследникот кој е лишен од неговиот нужен дел да приговори дека лишувањето е неосновано и во тој случај судот, односно нотарот ќе ја прекине постапката и ќе го упати да поведе парнична постапка учесникот кој се повикува на лишувањето.**²⁸

Спор за факти во текот на постапката за расправање на оставината може да настане и ако некој од учесниците во постапката за расправање на оставината тврди дека некој од наследниците е недостоен за наследување. Причините за недостојност за наследување се наведени

²⁷ Според некои автори, ако се спорни фактите околу повредата, оставинскиот суд ќе ги упати на процес учесниците, а ако се работи само за квалификација на неспорната околност, дали таа претставува потешко огрешување спрема оставителот, таа квалификација ќе ја даде оставинскиот суд, бидејќи се работи за правно прашање. Види: К. Чавдар, цит. дело стр. 103.

²⁸ Така и К. Чавдар, цит. дело стр. 112.

во член 123 од Законот за наследување²⁹. Судот, односно нотарот кога постојат спорни факти дека некој од наследниците е недостоен за наследување, ќе ја прекине постапката и учесникот што го спори фактот дека некој од наследниците е недостоен за наследување ќе го упати да поведе парнична постапка.

3.5. Спор за факти дали некое лице се откажало од наследството

Во текот на оставинската постапка може да биде спорен и фактот дали некој наследник се откажал од наследството. Според член 128, став (1) од Законот за наследување, наследникот може да се откаже од наследство со изјава на судот до завршувањето на расправата на оставината. Не е спорно дека наследникот може да се откаже од наследство и пред нотар, бидејќи нотарот е повереник на судот и тој ја води постапката за расправање на оставината. Наследникот кој сака да се откаже од наследство треба да даде изјава за откажување од наследство, затоа што во спротивно тој се смета за наследник. Оставината на починатото лице преминува, по силата на законот, врз неговите наследници во моментот на неговата смрт. Откажувањето важи и за потомците на оној којшто се откажал, ако не изјавил изрично дека се откажува само од свое име. Меѓутоа, ако потомците се малолетни, за откажување во име на потомците е потребно одобрение од органот за старателство. Откажувањето од наследство не може да биде делумно ниту со услов. Откажувањето во корист на определен наследник не се смета како откажување од наследство, туку како изјава за отстапување на својот наследен дел. Ова откажување важи доколку наследникот во чија корист е тоа сторено го прифати тој дел од наследството.

Изјавата за откажување од наследство или за примање наследство не може да се отповика. Наследникот што ја дал изјавата може да бара да се поништи изјавата ако е таа предизвикана со присилба, со закана или е дадена поради измама или заблуда.

Во случај на спор за факти, дали е дадена изјава за откажување од наследство, пред кого е дадена, дали е дадена само во свое име или и во име на неговите потомци, ако имал малолетни деца, дали имал согласност од органот за старателство, ако изјавата е дадена со присилба, закана или е дадена поради измама или заблуда, су-

²⁹ Недостоен е да наследи, како врз основа на закон така и врз основа на тестамент, како и да добие нешто врз основа на тестамент, тој којшто: 1) со смисленост го лишил од живот оставителот или се обидел да го лиши од живот; 2) со присилба или закана го натерал или со измама го навел оставителот да направи или да го отповика тестаментот или некоја одредба од тестаментот, или го спречил тоа да го стори; 3) го уништил, или го сокрил тестаментот од оставителот со намера да спречи да се реализира последната волја на оставителот, како и оној што го фалсификувал тестаментот на оставителот; 4) ја повредил тешко обврската за издршка на оставителот спрема кој имал законска обврска за издршка, како и оној што не сакал да му укаже на оставителот нужна помош.

дот, односно нотарот ќе ја прекине постапката и ќе ги упати учесниците да поведат парнична постапка.

Според член 173, став (3) од ЗВП, ако помеѓу учесниците во постапката за расправање на оставината нема спор за факти, а спорот меѓу учесниците е за примена на право, правните прашања ќе ги расправи оставинскиот суд, односно нотарот како повереник на судот.

Спор за правно прашање или спор за примена на право постои кога меѓу учесниците е спорно која законска норма треба да се примени во конкретниот случај, кога е спорна содржината на законската одредба или како треба да се протолкува одделна законска норма.³⁰ Разграничувањето на правните од фактичките прашања не е секогаш дефинирано во законот. Судот, односно нотарот во секој конкретен случај ќе цени дали се работи за спор факти или за право. При разграничувањето дали се работи за спорен факт или за право, судот, односно нотарот треба да води сметка за целта на дејствието кое го презема.

4. Спор за право на легат или друго право на оставината

Помеѓу учесниците во постапката за расправање на оставината може да настане спор за правото на легат или за друго право на оставината. **Ако меѓу учесниците настане спор за право на легат или за друго право на оставината, судот, односно нотарот ќе ги упати да поведат парнична, односно управна постапка, но нема да го прекине расправањето на оставината.**³¹ Ваквото законско решение е последица на тоа што треба да се одлучува за факти од кои зависи правото на легат. Легатарот е сингуларен сукцесор, кој тоа својство го добил по изрична наредба на самиот оставител и во случај на спор, тоа право се остварува во парнична постапка. Ова е особено така и поради облигациско-правниот карактер на легатот. Бидејќи се работи за одвоени спорни прашања за нивното решавање, не треба да се прекинува постапката за расправање на оставината.³² Решението за легат е посебно решение кое го донесува оставинскиот суд, односно нотарот. Тоа може да биде донесено заедно со решението за наследување, ако двете решенија се носат истовремено. Ако постапката на која се упатени учесниците не се заврши до моментот кога може да се донесе решение за наследување, судот, односно нотарот, решението за легат ќе го донесе посебно како дополнително решение во оставинската постапка.

³⁰ Така и Г. Станковиќ, М. Трговчевиќ-Прокиќ, цит. дело стр. 525.

³¹ Член 174 од ЗВП.

³² Така и А. Јаневски, Т. Зороска-Камиловска, цит. дело стр. 137. Така и Т. Томановиќ, Прекин на оставинската постапка, Нотариус, бр. 9/2011, стр. 21.

Кога постои спор за правото на легатарот на легат, оставинскиот суд, односно нотарот ќе го упати легатарот да поведе парнична постапка.

Во членот 174 од ЗВП, покрај тоа што е предвидено судот, односно нотарот, ако настане спор за правото на легат, дека ќе ги упати учесниците да поведат парнична постапка и нема да го прекине расправањето на оставината, предвидено е дека така ќе постапи и за друго право на оставината, но во одредбата од овој член не определил за кое право од оставината се работи. Оставено е на судот, односно на нотарот да оцени за кое друго право на оставината така ќе постапи.

5. Спор меѓу наследниците дали некој имот влегува во оставина и спор за барањето на лицата кои со оставителот живееле во заедница да им се издвои од оставината дел кој одговара на нивниот придонес во зголемувањето на вредноста на имотот на оставителот

Во ЗВП посебно се уредени некои случаи за кои е предвидено дека оставинскиот суд ќе ја прекине постапката за расправање на оставината и ќе ги упати учесниците да поведат парнична, односно управна постапка, независно од тоа дали постои спор за право или за факти. Така, ако меѓу наследниците настане спор за факти или за примена на право, во ЗВП во член 175 изрично е наведено дека судот, односно нотарот ќе го прекине расправањето на оставината, а учесниците ќе ги упати да поведат парнична, односно управна постапка ако: 1) меѓу наследниците постои спор за тоа дали некој имот влегува во оставината; и 2) меѓу наследниците е спорно барањето на лицата, кои со оставителот живееле во заедница да им се издвои од оставината дел кој одговара на нивниот придонес во зголемувањето на вредноста на имотот на оставителот.

Во погоренаведените случаи на судот, односно на нотарот, не му е оставено да цени (да одлучи) дали ќе ја прекине постапката, туку тој носи решение и ја прекинува постапката, ги упатува учесниците да поведат парнична, односно управна постапка и прекилот трае сè додека не заврши таа постапка, под услов таа да е поведена.

Спор за тоа што влегува во оставината може да настане само меѓу наследниците (било да се законски или тестаментални). Спор за составот на оставината може да настане за тоа дали некое имотно право влегува во оставината или кога некој од наследниците бара неговиот имот да се издвои од оставината.

Спор за составот на оставината може да постои ако некој од учесниците тврди дека оставината на оставителот претставува заедничка сопственост на брачните другари, без оглед на тоа што во катастарот или во други јавни книги се води на име на оставителот. Спор може да постои и кога за некои недвижности од оставината е склучен договор за доживотна издршка, а некој од наследниците покренал постапка за поништување на договорот. Спор може да настане и кога има барање за издвојување предмети од домаќинството, ако се издвоени и предмети од поголема вредност.

Издвојувањето на дел од оставината на оставителот во корист на лицата кои живееле во заедница со оставителот кој одговара на нивниот придонес во зголемувањето на вредноста на имотот на оставителот, има за цел односите кои настанале за време на живот на оставителот со одредени лица да се уредат во случај на смрт, ако некои од тие лица (наследници) придонеле на различни начини да се зголеми вредноста на оставината.

Спор меѓу наследниците може да настане за тоа дали е во прашање потомок на оставителот, дали живееле во заедница со оставителот, дали придонел и како придонел во зголемување на имотот на оставителот кој ја сочинува оставината, дали е зголемена вредноста на оставината со неговиот придонес и сл.

Барањето за издвојување на дел од оставината можат да го постават само оние потомци спрема други потомци кои стопанисувале со оставителот и нивниот придонес е очигледен во зголемувањето на вредноста на оставината во однос на другие потомци. Ако дојде до спор меѓу потомците дали некој од нив навистина придонел во зголемување на вредноста на оставината, судот, односно нотарот ќе ја прекине постапката и ќе го упати оној кој тврди дека придонел во зголемување на вредноста на оставината да поведе парнична постапка.

Спор може да настане и за факти и за правни прашања, вклучително и за видот и начинот на издвојување на придонесот на наследникот. Лицата кои претендираат дека имаат право на издвојување на дел од оставината кој одговара на нивниот придонес во зголемување на вредноста на имотот на оставителот, во случај судот, односно нотарот да не ја прекинал постапката за расправање на оставината, можат и по правосилноста на решението за наследување да го остваруваат своето право во парнична постапка.

6. Решение за прекин на постапката

При спроведување на постапката за расправање на оставината, нотарот донесува одлука во форма на решение. За прекилот на постапката нотарот носи решение.

Според ЗВП, судот (односно нотарот како повереник на судот), ќе го упати да поведе парнична, односно управна постапка оној учесник чие право го смета за помалку веројатно (член 176 став (1) од ЗВП).³³ Во прашање е оценка на судот, односно нотарот за секој конкретен случај со која не се прејудува основаноста или неоснованоста на барањето за кое ќе се одлучува во парнична или во управна постапка. Оценката чие право е помалку веројатно, судот, односно нотарот ја носи врз основа на списите во предметот и доказите кои во дотогашниот тек на постапката ги поседува.³⁴ Во одредбите од ЗВП со кои е уредена постапката за расправање на оставината не е определен рокот во кој учесникот кој е упатен да поведе парнична, односно управна постапка, треба да ја поведе соодветната постапка. Оставено е оставинскиот суд, односно нотарот во решението со кое го упатува учесникот да поведе соодветна постапка да го определи тој рок.³⁵ Имајќи ги предвид општите одредби од ЗВП (член 27, став (1)), тој рок не може да биде подолг од 30 дена сметано од денот на доставувањето на решението со кое се упатува учесникот да поведе парнична, односно управна постапка. Ако учесникот постапи според решението на судот, односно нотарот, прекилот на постапката ќе трае додека парничната, односно управната постапка не заврши правосилно (член 176 став (3) од ЗВП).³⁶ Ако учесникот во рокот определен со решението на судот, односно на нотарот, не постапи според решението на судот, односно на нотарот, расправањето на

³³ Ваква одредба е содржана во општите одредби од ЗВП во член 27 став 4 од ЗВП, која се применува во посебните вонпарнични постапки во кои со посебна одредба не е уредено ова прашање.

³⁴ Така и Т. Томановиќ, цит. дело, стр. 121.

³⁵ Член 176, став 2 од ЗВП.

³⁶ Истата одредба е содржана и во членот 28 од ЗВП. Формулацијата содржана во член 28 и во член 176, став 3 од ЗВП според која „прекилот на постапката ќе трае додека парничната, односно управната постапка не заврши правосилно“, може да создаде проблем во практиката во смисла на одолжување на постапката. Ова е така поради фактот што се прави разлика кога парничната постапка правосилно е завршена, а во управната постапка се прави разлика меѓу конечни и правосилни решенија. Решението против кое во управна постапка не е изјавена жалба или, пак, жалбата е искористена, а странката се стекнала со некое право, односно со решението на странката и е определена некаква обврска, е конечно во управната постапка (член 15 од ЗОУП). Решението против кое не може да се изјави жалба, ниту да се поведе управен спор, а со кое странката стекнала определени права, односно со кое на странката ѝ се определени обврски, е правосилно решение (член 16 од ЗОУП). Ако се инсистира дословно да се почитува формулацијата „правосилно завршена управна постапка“ на што упатува законското решение содржано во член 28 и член 176, став 3 од ЗВП (тоа би значело и исцрпување на управниот спор против решенијата донесени во управната постапка), тогаш прекилот на постапката би траел доста долго, што не е во согласност со начелото на ефикасност на постапката. Така и А. Јаневски, Т. Зороска-Камиловска, цит. дело, стр. 58.

оставината ќе продолжи, без оглед на барањата поради кои бил упатен да поведе парнична, односно управна постапка (член 176, став (4) од ЗВП).³⁷ Меѓутоа, учесникот во постапката кој е упатен да поведе парнична, односно управна постапка, таквата постапка може да ја поведе и по истекот на рокот определен со решението на судот, односно на нотарот. Рокот не е преклузивен, па затоа, ако учесникот кој бил упатен да поведе постапка не го почитувал рокот што му го определил судот, односно нотарот, за поведување парнична, односно управна постапка, а сепак донесе доказ дека повел парнична, односно управна постапка, пред да заврши постапката за расправање на оставината, оставинскиот суд, односно нотарот кој постапува како повереник на судот е должен да ја прекине постапката и да почека сè додека поведената парнична, односно управна постапка правосилно не заврши (член 176, став (5), од ЗВП).

Во случаите кога оставинскиот суд, односно нотарот како повереник на судот бил должен да ја прекине постапката за расправање на оставината и да ги упати учесниците да поведат парнична, односно управна постапка (кога меѓу наследниците постои спор за тоа дали некој имот влегува во оставината и кога меѓу наследниците е спорно барањето на лицата кои со оставителот живееле во заедница да им се издвои од оставината дел кој одговара на нивниот придонес во зголемувањето на вредноста на имотот на оставителот (член 175 од ЗВП), а вонпарничниот суд, односно нотарот ја расправил оставината, како и во случај кога ја расправил оставината, а учесниците требало (бил должен) да ги упати да поведат парнична, односно управна постапка (кога меѓу учесниците ќе настане спор за фактите од кои зависи некое нивно право, член 173, ставови (1) и (2) од ЗВП), во прашање е „грешка“, која не се вбројува во суштествените повреди на постапката, за правосилно расправената оставина да се расправа повторно, бидејќи правосилноста на решението на оставинскиот суд, односно нотарот не пречи за односното барање да се поведе парнична постапка (член 176, став (6) од ЗВП). Во овој случај правосилното решение на оставинскиот суд, односно нотарот, со кое е расправена оставината на починатото лице не ја конвалидира „грешката на судот што не ја прекинал постапката за расправање на оставината и не ги упатил учесниците да поведат парнична, односно управна постапка“, па затоа за односното барање е дозволено да се поведе парнична постапка. Ставот (6) од членот 176 од ЗВП е во согласност со член 33 став (3) од ЗВП, според кој, против решението со кое постапката правосилно е завршена, предлогот за повторување на постапката не може да се поднесе ако на учес-

³⁷ Член 27 ставови (2) и (3) од ЗВП.

никот со овој или со друг закон му е признато правото своето барање за кое со решението е одлучено да го остварува во парнична односно во управна постапка. Сметаме дека ова треба да важи и кога учесникот бил упатен да поведе парнична, односно управна постапка, а не постапил според решението на судот, односно нотарот кој постапувал како повереник на судот.³⁸ Правото на учесникот не е преклудирано, тој може и по правосилноста на решението со кое е расправена оставината да поведе соодветна постапка за решавање на спорното прашање. Меѓутоа, имајќи ја предвид одредбата од член 124, став (3) од ЗВП, по предлог од учесникот, судот, односно нотарот кој постапувал како повереник на судот, може да одлучи другиот учесник да му ги надомести трошоците, ако тие трошоци се предизвикани со очигледно несовесно постапување, тогаш сите трошоци ќе треба да ги надомести несовесниот учесник, без оглед на тоа што тој успеал во постапката.

Решението за прекин на постапката оставинскиот суд, односно нотарот кој постапува како повереник на судот, може да го донесе на рочиште или вон рочиште. Дали решението за прекин на постапката ќе се донесе на рочиште или вон рочиште, зависи од тоа дали причината за прекилот настанала или е утврдена на самото рочиште, или пак некој од учесниците со поднесок поднел барање со соодветни докази за прекин на постапката.

Решението со кое се упатува учесникот да поведе парнична или друга постапка треба да биде образложено, освен во случај кога се заснова врз претходна согласност на учесниците (член 21, став (2) од ЗВП).

Решението за прекин на постапката за расправање на оставината содржи изрека со која се прекинува постапката и кој од учесниците се упатува да поведе соодветна постапка, во кој рок и која постапка да ја поведе, поради кои околности се упатува да поведе соодветна постапка (дали за спор за факти или за примена на право) и др. Решението треба да содржи и правна поука.

7. Враќање на списите на судот од нотарот на кој му бил доверен предметот

7.1. Нотарот има обврска да ги врати списите на судот кој му го доверил предметот кога ќе заврши постапката со правосилно решение, односно кога против решението за наследување кое го донел нотарот ќе биде изјавен приговор. Нотарот му ги враќа списите на надлежниот суд (судот кој му го доверил предметот), а во нотарскиот спис ќе задржи препис на списите (член 134, став (3) од ЗВП).

³⁸ Така и А. Јаневски, Т. Зороска-Камиловска, цит. дело, стр. 139.

7.2. Нотарот има обврска да му го врати на судот предметот кој му е доверен да ја спроведе оставинската постапка, кога ќе ја одбие доверената работа, како и кога судот ќе му ја одземе доверената работа. Судот може да му го одземе предметот кој му го доверил ако нотарот не е во можност да постапува поради болест, поради изземање, или од други причини според оценка на судот, како на пр. одолжување на постапката или очигледно занемарување на службените дејствија. Во таков случај судот постапката ја спроведува сам или предметот му го доверува на друг нотар (член 132, став (2) од ЗВП).

Во случај кога на нотарот ќе му престане службата или при промена на службеното седиште на нотарот на кој судот кој му го доверил спроведувањето на оставинската постапка, ЗВП упатува на примена на одредбите од Законот за нотаријатот, кои се однесуваат на постапката со нотарските списи по упразнување на нотарското место (член 139 од ЗВП).³⁹

7.3. За разлика од погоренаведените случаи кога нотарот е должен да му ги врати списите на надлежниот суд кој му го доверил постапувањето по оставинскиот предмет, во точно определени случаи предвидени во член 134, став (1) од ЗВП, нотарот ќе му ги врати списите на судот на натамошно постапување, затоа што ниту тој нотар, ниту кој било друг нотар, не може да постапува по тој предмет. Во прашање се случаи за кои во ЗВП е предвидено дека не може да постапува нотар. Тие случаи се предвидени во член 134 став (1) од ЗВП, а уредени со одредбите содржани во членовите 160, 161 и 162 од ЗВП.

7.3.1. Така, ако во текот на постапката за расправање оставина пред нотар се постави прашањето за прогласување писмен тестамент кој е исчезнат или уништен, независно од волјата на оставителот, без оглед на тоа што помеѓу учесниците во постапката, односно заинтересираните лица нема спор за постоењето на тестаментот, за формата во која тој е составен и за неговата содржина, како и за начинот како исчезнал или бил уништен, нотарот е должен да му ги врати списите на судот за натамошно постапување. Прогласувањето на исчезнат или уништен тестамент го врши оставинскиот суд (член 160 ставови (1) и (4) од ЗВП).

7.3.2. Исто така, според член 134 став (1) од ЗВП, нотарот има обврска да му ги врати списите на оставинскиот суд којшто му го доставил предметот на постапување и кога оставината, кога нема тестамент,

³⁹ Преземањето и чувањето на списите и нотарските деловни книги во случај на престанок на нотарската служба или ако нотарот го премести своето седиште на подрачјето на друг суд е уредено со одредбите од член 23 од Законот за нотаријатот. Така, според член 23 став (1) од Законот за нотаријатот, ако на нотарот му престане нотарската служба или го премести своето службено седиште на подрачје на друг надлежен суд, нотарските списи и нотарските деловни книги, како и исправите кои службено му се предадени (нотарска архива) ги предава на чување на судот на чие подрачје нотарот имал свое седиште, на Комората или на друго правно лице регистрирано за дејноста архивирање и чување предмети по претходно добиена дозвола од Министерството.

би станала сопственост на Република Македонија, при што спогодбата на заинтересираните лица за поранешното постоење на тестаментот, за неговата форма и содржина важи само во согласност со надлежниот орган за заштита на имотните права и интереси (член 160 став (2) од ЗВП). Иако во овој случај нотарот е должен да му ги врати списите на оставинскиот суд на натамошно постапување, се чини дека ваквото законско решение не е рационално. Ова е така од причини што ако има согласност од надлежниот орган кој според закон е должен да се грижи за заштита на имотните права и интереси на Република Македонија, дека спогодбата важи, тогаш многу порационално е постапката да продолжи пред нотарот кој ја води оставинската постапка, отколку да му се вратат списите на оставинскиот суд, па тој откако ќе добие согласност, да ја продолжи постапката. Ако таква согласност нема, нотарот ќе донесе решение врз основа на кое оставината ќе стане сопственост на Република Македонија.⁴⁰

7.3.3. Нотарот е должен да му ги врати списите на судот за натамошно постапување и кога меѓу заинтересираните има лица кои не се способни да се грижат за своите работи, при што спогодбата на заинтересираните лица за поранешното постоење на тестаментот, за неговата форма и содржина важи само со согласност на Центарот за социјална работа (член 160 став (3) од ЗВП). И во овој случај, како и во претходниот, нотарот е обврзан да му ги врати списите на оставинскиот суд, но ваквото законско решение не е рационално. Ова е така од причини што ако има согласност од Центарот за социјална работа, спогодбата важи и порационално би било постапката да продолжи пред нотарот кој ја води постапката, отколку да му се вратат списите на оставинскиот суд, па тој откако ќе добие согласност, ќе ја продолжи постапката.

7.4. Исто така, согласно член 134, став (1) од ЗВП (кој упатува на случај кој е предвиден во членот 161 од ЗВП), нотарот ќе му ги врати на судот списите на натамошно постапување. Според член 161, став (2) од ЗВП, ако судот увиди дека е ненадлежен за расправање на оставината, смртovníцата и другите списи ќе ги достави до надлежниот суд. Од ова јасно произлегува дека и нотарот на кој му се доставени списите не е надлежен да постапува и затоа е должен да му ги врати списите на судот кој му ги доставил, за да може тој суд да ги достави до надлежниот суд.⁴¹

7.5. На ист начин како и во претходниот случај, нотарот ќе му ги врати на судот списите на натамошно постапување и кога има потреба оставинскиот суд да нареди мерки за обезбедување на оставината во

⁴⁰ Така и А. Јаневски, Т. Зороска-Камиловска, цит. дело стр. 118.

⁴¹ Ако судот увиди дека за расправање на оставината е надлежен странски орган, со решение ќе се огласи за ненадлежен (член 161 став (3) од ЗВП).

текот на постапката за расправање на оставината. Ваквото решение е предвидено во член 162 од ЗВП, на кој упатува член 134 став (1) од ЗВП.

7.6. Покрај погоренаведените случаи предвидени во ЗВП, предвидени се и други случаи кога нотарот има обврска да ги врати списите на оставинскиот суд. Во членот 134 став (2) од ЗВП предвидени се случаи од Законот за наследување содржани во членовите 138, 139 и 142, но овие одредби со отпочнувањето на примената на ЗСИДСП престанаа да важат, а случаите се уредени во членовите 84, 88 и 89 од ЗСИДСП кога нотарот може да донесе одлука само со согласност на сите учесници. Во спротивно, списите ќе му ги врати на судот.

7.6.1. Така, според член 134, став (2) од ЗВП, кога доверителите на оставителот согласно член 84 од ЗСИДСП можат да бараат во рок од три месеци од отворањето на наследството оставината да се оддели од имотот на наследникот, нотарот може да донесе одлука само со согласност на сите учесници. Ако помеѓу учесниците нема согласност, па макар и еден од нив да се противи, нотарот е должен списите да му ги врати на судот.

7.6.2. На ист начин ќе постапи нотарот и кога е во прашање делба на наследство. Делбата на наследство е уредена во ЗСИДСП во член 88. Според член 88 став (1) од ЗСИДСП, делба на наследство може да бара секој наследник во секое време. Ова право не може да застари (член 88 став (2) од ЗСИДСП). Делбата на наследство може да ја извршат наследниците спогодбено вонсудски или во постапка пред суд, односно нотар во вонпарнична постапка за делба на заеднички предмет или имот.⁴² Ако нема спор за начинот и условите за делба, делбата се врши кај нотар во форма на нотарски акт (член 213 став (2) од ЗВП). Делбата на наследство може да се изврши и во постапка за расправање на оставината ако не постои спор за тоа кои се наследниците и колку изнесува наследничката квота на секој од нив. Во тој случај, ако сите наследници се согласни и предложат делба и начин на делбата, тогаш нотарот нивната спогодба ќе ја внесе во решението за наследување. Ако наследниците, па макар и еден од нив да не е согласен за делба или со начинот на делбата, нотарот е должен списите да му ги врати на судот.

7.6.3. Според член 134 став (2) од ЗВП, предвиден е и случај ако во текот на постапката за расправање на оставината пред нотар согласно член 89 став (1) од ЗСИДСП, по барање на наследник кој живеел или стопанисувал во заедница со оставителот, кога за тоа постои оправдана потреба, да му се остават одредени ствари, подвижни или недвижни или група ствари, што би припаднале во делот на другите наслед-

⁴² Делбата на заеднички предмет или имот е уредена во ЗВП во глава XI со одредбите од членовите од 213 до 227.

ници, а вредноста на тие ствари да им ја исплати тој во пари, или нема согласност меѓу сите учесници за тоа, нотарот е должен да ги врати списите на судот.

8. Заклучок

Врз основа на погореизложеното, а имајќи ја предвид одредбата од член 126 став (3) од ЗВП според која: „Кога нотарот презема дејствија во оставинската постапка како повереник на судот, овластен е да ги презема сите дејствија во постапката и да ги донесе сите одлуки, освен оние за кои со овој закон (ЗВП) поинаку е пропишано“, неспорно е дека нотарот ги има истите овластувања кои ги има и оставинскиот суд и кога носи одлука за прекин на оставинската постапка.

Според ЗВП, судот, односно нотарот ќе ја прекине постапката за расправање на оставината и учесниците ќе ги упати да поведат парнична, односно управна постапка ако меѓу учесниците настане спор за факти од кои зависи некое нивно право, како и кога меѓу наследниците ќе настане спор за факти или за примена на право или кога меѓу учесниците ќе настане спор за правото на легат или за друго право на оставината.

Спорот меѓу учесниците нема во секој случај исто дејство врз текот на постапката за расправање на оставината. Така: **1)** Ако е во прашање спор за факти од кои зависи некое нивно право (член 173 ставови (1) и (2) од ЗВП), судот, односно нотарот ќе ја прекине постапката за расправање на оставината и учесниците ќе ги упати да поведат парнична, односно управна постапка. Набројувањето на спорните фактите во членот 173 став (2) од ЗВП не е таксативно, туку само егземплифкативно. Ова е така од причини што не е можно во законот да се предвидат сите факти за кои меѓу учесниците може да настане спор од кои зависи некое нивно право; **2)** Ако меѓу наследниците настане спор за факти или за примена на право (од член 175 од ЗВП), судот, односно нотарот ќе го прекине расправањето на оставината, а учесниците ќе ги упати да поведат парнична односно управна постапка. Во прашање се два случаи кои се таксативно наведени во ЗВП. Ако: 1) меѓу наследниците постои спор за тоа дали некој имот влегува во оставината; и 2) меѓу наследниците е спорно барањето на лицата, кои со оставителот живееле во заедница да им се издвои од оставината делот кој одговара на нивниот придонес во зголемувањето на вредноста на имотот на оставителот; **3)** Ако спорот не се однесува на факти од кои зависи некое право на учесниците во постапката, а спорот меѓу учесниците е за примена на правото, правните прашања ќе ги расправи оставинскиот суд, односно нотарот, без да ја прекине постапката (член 173 став (4) од ЗВП).

Ако меѓу учесниците настане спор за право на легат или за друго право на оставината, судот, односно нотарот ќе ги упати да поведат парнична, односно управна постапка, но нема да го прекине расправањето на оставината (член 174 од ЗВП).

Бидејќи во законот не се таксативно наведени фактите за кои меѓу учесниците може да настане спор од кој зависи некое нивно право или да нема спор за факт, но да има спор за примена на правото, нотарот треба да биде многу внимателен при оценката за тоа, затоа што од тоа зависи дали ќе ја прекине постапката и ќе ги упати учесниците да поведат парнична, односно управна постапка или сам ќе го расправи спорното правно прашање. Ова е и уште повеќе така што спорните прашања за факти можат да се преобразат во спорни прашања за примена на правото.

Случаите кога нотарот ќе му ги врати списите на оставинскиот суд се таксативно наведени и можноста за грешки е многу мала, за разлика од случаите кога нотарот ќе ја прекине постапката и ќе ги упати учесниците да поведат парнична или управна постапка.

Глава III

ИНФОРМАЦИИ ОД МЕЃУНАРОДНИОТ НОТАРИЈАТ

Извештаи од службени патувања во странство

Union Internationale du Notariat

CONSEIL GENERAL

нотар Златко Николовски
генерален советник на УИНЛ (UINL)
административен советник на ИРЕНЕ (IRENE)

ИЗВЕШТАЈ

Од 1. редовна седница на Собранието на земјите членки и
од 2. редовна седница на Генералниот совет на УИНЛ, за мандатниот период 2017–2019,
одржана во Канкун, Мексико, на 10 и 11 ноември 2017 година

Во мексиканскиот град Канкун, на 10 и 11 ноември 2017 година, се одржа првата редовна седница на Собранието на земјите членки на УИНЛ и 2. редовна седница на Генералниот совет на Меѓународната унија на латинскиот нотаријат за мандатниот период 2017-2019 г. На

седницата присуствуваше Златко Николовски – генерален советник на УИНЛ. Во ваа информација ќе бидат опфатени позначајните прашања од работата на Советот.

Седницата ја отвори и ја водеше Хозе Маркено де Љано (Jose MARQUENO DE LLANO), претседател на УИНЛ.

За работа на Генералниот совет беше усвоен следниот дневен ред:

Петок, 10 ноември 2017 од 09:00 до 19:00

ДЕЛ I

1. Отворање на седницата

- претседател на УИНЛ – Хозе Маркено де Љано (Jose Marqueno De LLANO)

- претседател на Националната комора на мексиканскиот нотаријат – Хозе Антонио Манзанеро Ескутиа (Jose Antoniot MANZANERO ESCUTIA)

2. Определување кворум и определување на правата на глас

3. Усвојување на дневниот ред

4. Усвојување на записникот од седницата на Собранието на земјите членки (Париз, 18 и 19 октомври 2016) и Генералниот совет одржан во Тбилиси (на 13 и 14 мај 2017 година)

5. Запознавање на Собранието со земјите членки со најважните одлуки усвоени од Управниот одбор на УИНЛ од почетокот на мандатот

Инаугурација на состаноците на УИНЛ: Собрание на земјите членки, Генерален совет, 12. Ибероамерикански денови, Пленарна седница на Комисијата за американски прашања ЦААм (CAAm) и 3. средба на комисиите за американски и африкански прашања

ДЕЛ II - ТЕМИ И ДЕБАТИ

6. Актуелна тема: Борба против перењето пари

„Користење професионалци од страна на меѓународниот организиран криминал. Улогата на нотаријатите во превенција на перењето пари.“

Отворање на семинарот: Хозе Маркено де Љано – претседател на УИНЛ.

Теми:

1. Важноста на борбата против перењето пари – амб. Еугенио Марија Курија (Eugenio Maria Curia), претседател на ГАФИЛАТ (GAFILAT), претставник на Аргентина во ГАФИ (GAFI) и ГАФИЛАТ (GAFILAT);

2. Перењето пари и транснационален економски криминал – Нелсон Мена (Nelson Mena), постар правен експерт во Отсекот за транснационален економски криминал во Организацијата на американските држави;

3. Нотарите како неопходност во националните програми за превенција на перењето пари – г. Арз ел Мур (Arz El Murr) од Финансискиот сектор на ММФ;

4. Состојба во нотаријатите – г-ѓа Тањит Санду Каур (Tanjit Sandhu Kaur), специјалист во финансискиот сектор на Светска банка;

5. Централизирани тела за превенција на перењето пари. Реални носители – г. Маријано Гарсија Фресно (Mariano Garcia Fresno), шеф на Единицата за анализа и комуникација на централизираното тело за превенција на перењето пари ОЦП (ОСР) на Шпанскиот нотаријат.

Затворање на семинарот: Хозе Маркено де Љано – претседател на УИНЛ.

Презентација на темата и извештаи

Дебата

Евентуални препораки до Собранието на земјите членки на УИНЛ

7. Извештај на претседателот на УИНЛ

а) Проекти во тек:

- Перење пари;

- Нотарски акт. Дефиниција. Писмо на претседателот на ЦНУЕ (CNUE);

- Предлог на спогодба предложена од Комисијата за човековите права;

- Светски нотарски универзитет;

- Колоквиум на медитеранските нотаријати;

- Новата веб-страница на УИНЛ: www.uinl.org

б) Усвојување одлуки

8. Финансиски прашања на Унијата (благајник Лауре Тони (Laure Thonney))

Извештај на благајникот

Сметки и биланс за 2017 година

Буџет за 2018

Ослободување од плаќање членарина на УИНЛ

9. Ситуација во нотаријатите членки на УИНЛ

Презентација и дебата за клучните точки од програмите за работа на потпретседателите, континенталните и интерконтиненталните комисији и работните групи.

Потпретседатели и континентални комисији. Заедничко претставување.

Африка (потпретседател Мухамед Часона Траоре (Mouhamed Tchassona Traore); претседател на Комисијата Абделхамид Ачите-Хени (Abdelhamid Achite-Henni)

Северна Америка, Централна Америка, Кариби и Јужна Америка (потпретседатели Фернандо Труеба Буенфил (Fernando Trueba Buenfil) и Јорге Матео (Jorge Mateo); претседател на Комисијата Давид Фигуеро Маркез (David Figueroa Marquez)

Азија (потпретседател Хао Чијонг (Hao Chiyong); претседател на Комисијата Јалита Видјадхари (Yalita Widyadhari)

Европа (потпретседател Сигрун Ербер-Фалер (Sigrun Erber-Faller); претседател Франко Салерно Кардиљо (Franco Salerno Cardillo)

10. Извештај на претседателот на Советот на нотаријатите од ЕУ ЦНУЕ (CNUE) , Хозе Мануел Гарсија Колантес (Jose Manuel Garcia Collantes)

11. Интерконтинентални комисији

1. ЦЦНИ (CCNI) - Комисија за меѓународна нотарска соработка, Франц Леополд (Franze Leopold)

2. ЦЦ (CC) - Консултативна комисија, Хелмут Феслер (Helmut Fessler)

3. ЦТЦ (СТС) - Комисија за теми и конгреси, Волфганг От (Wolfgang Ott)

4. ЦССН (CSSN) - Комисија за нотарска социјална сигурност, Франческо Атагуиле (Francesco Attaguile)

5. ЦДН (CDN) - Комисија за нотарска деонтологија, Марко Антонио Хернандез Гонзалез (Marco Antonio Hernandez Gonzales)

6. ЦДХ (CDH) - Комисија за човекови права, Алмудена Кастро-Гирона Мартинез (Almudena Castro-Girona Martinez)

7. ОНПИ (ONPI) - Постојана нотарска канцеларија за меѓународна размена, Агуеда Креспо (Agueda Crespo)

12. Работни групи

Нотарски акт – Енрике Бранкос (Enrique Brancos)

Образование – Регине Дох-Колинс (Regine Dooh – Collins)

Борба против перењето пари – Марио Ромеро Валдивieso (Mario Romero Valdivieso)

Нови технологии – Тиери Вахон (Thierry Vachon)

Партнерство со меѓународни организации – Лионел Гаљиез (Lionel Galliez)

Здобивање со право врз недвижност – Дидие Нурисат (Didier Nourissat)

Меѓународна работна група (Civil Law- Common Law) – Марк Гелејнс (Marc Geleijns)

Прашања и дискусија

13. Презентација на новата веб-страница на УИНЛ

14. Нотарски средби и состаноци од интерес на УИНЛ. Утврдување место и датум на одржување на идните состаноци на органите на УИНЛ.

Колоквиум на медитеранските нотаријати во Палма де Мајорка, Шпанија, 27 и 28 април 2018

7. сесија на Светскиот нотарски универзитет – Рим, Италија, 2018

15. Разно

16. Затворање

* * *

Првата седница на Собранието на нотаријатите членки и 2. седницата на Генералниот совет ја отвори претседателот на УИНЛ, г. Хозе Маркено де Љано (Jose Marqueno De LLANO), кој им посака добредојде на сите претседатели на нотаријатите и на советниците и гостите на оваа 1. заедничка седница за мандатниот период 2017-2019 година. Особено му се заблагодари на Мексиканскиот нотаријат и на нејзиниот претседател, Хозе Антонио Манзанеро (Jose Antonio Manzanero), за топлиот пречек и одличната организација на Советот.

Во своето излагање особено се осврна на фактот дека оваа година е јубилејна, односно дека се одбележува 25 години од основањето на Административниот секретаријат на УИНЛ во Рим.

Потоа, во инаугурацијата на состаноците на УИНЛ, со свои обраќања се вклучија повеќе официјални лица, помеѓу кои: претседателот на Мексиканската нотарска комора – Хозе Антонио Манзанеро Ескутија (Jose Antoniot Manzanero Escutia) и гувернерот на мексиканската сојузна држава Куинтана Ро (Quintana Roo) – Карлос Жоакин Гонзалес (Carlos Joaquin Gonzales).

ДЕЛ II

Теми и дебати

Борба против перењето пари

„Користење професионалци од страна на меѓународниот организиран криминал. Улогата на нотаријатите во превенција на перењето пари.“

Семинарот го отвори Хозе Маркено де Љано – претседател на УИНЛ, кој во своето излагање укажа дека еден од највижните проекти и цели во овој мандатен период е промовирање на соработката на нотаријатите со државните органи, а во општ интерес. За несреќа, тероризмот, неговото финансирање, перењето пари, се мошне актуелни и тоа е преокупација на сите земји во светот. Од тие причини, УИНЛ сака да даде придонес кон оваа борба.

Се заблагодари на сите излагачи од разни меѓународни институции кои со своите излагања ја потенцираа линијата која нотаријатите на 21. век мора да ја следат во своето работење.

Потоа семинарот продолжи со излагањата како што следува:

Теми:

- Важноста на борбата против перењето пари – амб. Еугенио Марија Курија (Eugenio Maria Curia), претседател на ГАФИЛАТ (GAFILAT), претставник на Аргентина во ГАФИ (GAFI) и ГАФИЛАТ (GAFILAT);

- Перењето пари и транснационалниот економски криминал – Нелсон Мена (Nelson Mena), постар правен експерт во Отсекот за транснационален економски криминал во Организацијата на американските држави;

- Нотарите како неопходност во националните програми за превенција на перењето пари – г. Арз ел Мур (Arz El Murr) од Финансискиот сектор на ММФ;

- Состојба во нотаријатите – г-ѓа Тањит Санду Каур (Tanjit Sandhu Kaur), специјалист во финансискиот сектор на Светска банка;

- Централизирани тела за превенција на перењето пари. Реални носители – г Маријано Гарсија Фресно (Mariano Garcia Fresno), шеф на Единицата за анализа и комуникација на централизираното тело за превенција на перењето пари ОЦП (ОСР) на Шпанскиот нотаријат.

Затворање на семинарот: Хозе Маркено де Љано – претседателот на УИНЛ, го затвори семинарот, благодарудувајќи им се на излагачите и на меѓународните организации од каде тие доаѓаат. Го изрази своето задоволство што овие органи и организации ја препознаа улогата на нотаријатот во борбата против перењето пари. Оценува дека од овој момент нотаријатите уште повеќе ја осознаа важноста на оваа борба. Потцрта дека дека ова претставува почеток на активностите на УИНЛ на оваа тема и дека тоа ќе претставува цел на УИНЛ.

ДЕЛ III

Следниот ден од седницата на Генералниот совет беше посветен на извештаите на континенталните потпретседатели и претседателите на соодветните комисии. За нас секако најинтересно е излагањето на потпретседателката за Европа, Сигрун Ербер-Фалер (Sigrun Erber-Faller) и претседателот на ЦАЕ (CAE), Франко Салерно Кардиљо (Franco Salerno Cardillo).

Потпредседателката Сигрун Ербер-Фалер (Sigrun Erber-Faller) се осврна на поважните моменти кои беа посочени во извештаите на европските нотаријати.

Во рамките на професионалното право, таа посочи дека заеднички именител е дека многу нотаријати преживуваат ситуација на силен притисок на растечка дерегулација (numerus clausus, тарифи, награди, пристап кон професијата). Поради тоа, се нагласува потребата за повторно преиспитување на основните принципи кои го регулираат латинскиот нотаријат. Укажа дека ова ќе бидат темите за расправање на следниот конгрес на УИНЛ во 2019 година.

Таа информира дека многу нотаријати добија нови надлежности, особено во областа на семејното право и наследното право. Укажа дека постои контрадикторност во полето на правото на трговските друштва. Некои нотаријати имаат широки надлежности во оваа област, додека други немаат никакви. За оваа материја Унијата ќе треба да изготви анализа за корисноста на учеството на нотарите во оваа област.

Унијата ќе треба да развие политичка стратегија за помош на нотаријатите кои ќе побараат помош. Во оваа смисла таа упати апел до европските нотаријати да се произнесат на кој начин можат да помогнат.

Претседателот на ЦАЕ (CAE), Салерно Кардиљо (**Salerno Cardillo**), информира за започнатите студии:

1. Легализација, потврдување, нотарски акт;
2. Стварни права и нивното прилагодување на правото на ЕУ (наследување, брачни режими, регистрирани партнерски односи);
3. Јавните регистри и „блокчејн“ (blockchain); и
4. Нотарскиот акт и електронските регистри.

Тој информираше дека ЦАЕ (CAE), во соработка со ЦНУЕ (CNUE), ќе изготви теми за разгледување во однос на паровите. Објасни дека се работи за технички прашања за да се овозможи информирањето на нотаријатите и јавноста.

Предложи вакви активности да се остварат и од нотаријатите на другите континенти кои се составен дел на УИНЛ за да може да им се понуди ваква услуга на граѓаните од целиот свет.

10. Извештај на претседателот на Советот на нотаријатите од ЕУ, ЦНУЕ (CNUE), Хозе Мануел Гарсија Колантес (Jose Manuel Garcia Collantes)

Претседателот на ЦНУЕ (CNUE) направи краток осврт на историјата и целите на ЦНУЕ и го претстави својот извештај за преземените активности.

Програма за едукација - субвенционирана од Европската комисија на тема на европското наследно право со реализација на 13 семинара

во различни земји на ЕУ. Во меѓувреме се промовира една нова едукација на тема на брачните режими и најави стапување во сила на нови прописи во 2019 година.

Со задоволство ја потцрта важноста на одлуката од 09 март 2017 година во случајот „Прингер“ (Piringer), кој даде нов генерален и јасен поглед на нотарската функција во ЕУ.

Потсети на заклучокот од октомври 2017 година од **4. Конгрес на нотаријатите на ЕУ** во Сантијаго де Кампостила на тема на заштита на потрошувачите во дигиталното опкружување и промена на седиштето на трговското друштво во рамките на ЕУ.

Тој информира и за активностите кои се во тек, а за поврзување на нотарите на ЕУ: Европска нотарска платформа (нотарски прашања), Бартолус (Bartolus) (интерконекција во врска со заверката на потписите со важност во ЕУ).

Законски проекти во тек во Европскиот парламент: Измена на 4. директива во материјата на перењето на парите, со особен аспект на зајакнување на базите на податоци. Исто така се преиспитува можноста за измена на правилникот наречен „Bruxelles II bis“, која се однесува на извршување на пресудите од една во друга држава од ЕУ во областа на брачните односи и родителското право. Друга тема е „**Дигитализација на правото на друштвата**“, за која е објавено, иако сè уште не е конкретизирано, „Company law package“, која ќе резултира со една обврзувачка норма дека сите процедури за основање на друштвата мораат да бидат ефектуирани по електронски пат и со учество на нотарите. ЦНУЕ (CNUE) оствари повеќе средби со функционерите на ЕУ во кои го искажаа ставот за важноста на учеството на нотарите во овие постапки.

Соработката на ЦНУЕ/УИНЛ (CNUE/UINL) е постојана, тековна и многу важна. Неколку примери: Поддршка на нотаријатот на Косово, соработка со ЦАЕ (CAE) за информирањето на граѓаните на тема наследување, брачни режими во земјите на ЕУ итн.

Исто така тој информира за активностите за влез на нотарскиот акт во Конвенцијата за признавање и извршување на пресудите на Хашката конвенција.

Го заврши своето излагање потцртувајќи дека постојано се работи за да се даде една заедничка дефиниција за нотарскиот акт.

За одбележување е и дискусијата на Дидие Коифард (Didier COIFFARD), претседател на Францускиот нотаријат, кој укажа дека актуелните напади против нотаријатот предизвикаа и позитивен ефект, а тоа е научната и стратегиската поддршка која ја добива нотаријатот.

Разни влијателни политички групи го препознаваат значењето на нотаријатот. Се повика на една скоро излезна публикација во Франција – „Речник на регулацијата“, во која се објаснува како да се помине од една потполно регулирана професија, во делумно регулирана.

За овој извештај секако е посебно интересна резолуцијата бр. 4 од Канкун која го дефинира нотарскиот кат.

„Собранието на нотаријатите членки на УИНЛ и Генералниот совет ја одобруваат како почетна точка следната дефиниција:

Терминот НОТАРСКИ АКТ значи акт изготвен или регистриран како нотарски акт во држава договорничка и кај кој:

1. јавноправноста се однесува на датумот, потписот и содржината на правниот акт и на правните односи содржани во тој акт;

2. кој е изготвен од страна на јавна власт или од лице на кое му се постојано делегирани специјалните јавни овластувања од страна на државата за да може да изготвува нотарски акти во законски определена постапка.

Врз основа на оваа постапка, јавната власт или лицето на кое му е делегирана јавната власт е обврзано:

- да се грижи за сето она за што странките дале јасна согласност при полно познавање на правните последици;

- да дејствува во полна независност и непристрасност;

- да го верификува идентитетот и правната способност на страните, како и полната легалност на актот;

- да им даде полни и сеопфатни правни информации на страните на договорот;

- и како последица на неговата должност за контрола на легалитетот и валидноста на актот, да одбие постапување во случај на забранетост на актот или злоупотреба на правата.

Нотарскиот акт се карактеризира со своите својства на долготрајност и зајакната ефикасност.

Како место за одржување на следниот конгрес на УИНЛ се усвои кандидатурата на Индонезија. Конгресот ќе се одржи во терминот октомври/ноември 2019 година.

Скопје, јануари 2018 година

Генерален советник на УИНЛ
нотар Златко Николовски

ИЗВЕШТАЈ

СТУДИСКА ПОСЕТА „ЕЛЕКТРОНСКО ПОВРЗУВАЊЕ НА НОТАРИТЕ И ЈАВНИТЕ РЕГИСТРИ“

28 февруари – 2 март 2018 година
Дрезден, Р. Германија

ВОВЕД

Во организација на Германското друштво за меѓународна соработка – ГИЗ, преку Отворениот регионален фонд за југоисточна Европа – правна реформа и Германската федерална нотарска комора, во периодот од 28.02. – до 02.03.2018 година, беше одржана студиска посета на тема „Електронско поврзување на нотарите и јавните регистри“, во Дрезден, Р. Германија.

На оваа студиска посета присуствуваше делегација составена од потпретседателката на Нотарската комора на РМ, нотар Олга Димовска, претставник од Министерство за правда, Сектор за извршување, нотаријат и медијација, помошник-раководител на Секторот за извршување, нотаријат и медијација, Владимир Јанковски и претставник од Нотарската комора на РМ, стручен соработник м-р Анастасија Анастасовска. На студиската посета беа присутни делегации на нотарските комори на Република Босна и Херцеговина, Република Србија, Република Црна Гора, Република Српска, Република Албанија, Република Косово и Република Хрватска.

28 февруари 2018 година

Работниот дел беше отворен од страна на нотар д-р Јоаким Пулс од Дрезден, кој истакна дека е почестен што има шанса да биде домаќин на присутните делегации и дека токму Дрезден е избран како дестинација за оваа студиска посета. Електронското поврзување на нотарите и јавните регистри, системите за електронско работење и податоците кои ги добиваат нотарите се од големо значење за работа и пред сè за ефикасноста и брзината со која некое право на странките ќе биде остварено. Проф. д-р Енес Бикиќ се обрати како претставник на ГИЗ и накратко информира дека е задоволен од интересот што овој проект го предизвикува. Посебно се заблагодари што скоро сите делегациите обезбедиле присуство на претставници од министерствата за правда, а посебно му се заблагодари на министерот за правда на Федерацијата Босна и Херцеговина, кој присуствуваше лично на оваа студиска посета. Електронското поврзување на нотарите со јавните регистри претставува битен чекор кон модернизирање и олеснување на работата на нотарите, но пред сè на граѓаните кои можат полесно и побрзо во нотарските канцеларии да ги остварат своите права. На претходниот состанок одржан во ноември во Подгорица, од сите присутни беше побарано да изготват извештај во однос на законските норми кои би имале улога во понатамошниот развој на дигитализацијата и електронското работење на нотарите, соодветно за секоја земја. Информира дека сите земји доставиле извештаи во предвидениот рок и дека истите се анализираат и се обработуваат, како и дека сите претставници ќе имаат можност во текот на овие работни денови накратко усно да презентираат. Во однос на студиската посета, збор зеде и нотар д-р Ловро

Томашиќ, како претставник на Германската федерална нотарска комора, објасни дека оваа студиска посета има за цел да ги промовира модерните системи и напредните технологии со кои се служат нотарите, но сепак го посочи моментот за кој во Германија многу внимаваат, а

тоа е да не се изгуби најбитната улога која нотарот ја има, а тоа е советувањето и утврдувањето на волјата на странките кои доаѓаат за соодветни правни работи лично во нотарските канцеларии.

По воведните говори, делегациите беа поведени во пракса да видат како се користат системите во две нотарски канцеларии на нотар д-р Швипис и нотар Бекер во Дрезден. Делегацијата од Република Македонија, заедно се делегациите на Република Босна и Херцеговина, Република Србија, Република Црна Гора, Република Српска беа во посета на нотарската канцеларија на нотар Мишел Бекер.

Нотарот Бекер работи од декември 1990 година, а во моментот нотарската канцеларија, освен нотарот, брои десет вработени и еден помошник-нотар, а на годишно ниво во нотарската канцеларија се изработуваат преку 2.500 нотарски акти и солемнизации. На присутните им беше презентирано електронско барање за упис во трговскиот регистер и во земјишнокнижниот регистар до кој нотарот има пристап преку софтверот НотарХ и порталот www.handelsregister.de, а за кој добива посебен код и лозинка.

Системот може да работи со користење електронски потпис - дигитална картичка и посебен пин за истата, кој нотарите го користат како дополнителна заштита. Картичката за потпис и пинот за истата му е познат исклучиво на нотарот, а вработените во канцеларијата имаат пристап во системот со сопствен пин-код за да можат да ги подготват сите потребни документи и формулари пред системот да го испратат предметот на преглед и потпис кај нотарот. Со презентацијата присутните имаа можност да се запознаат со сите чекори кои се потребно да се направат за да може еден предмет да премине од нотарската канцеларија до соодветниот регистар.

Наедно присутните беа запознаени дека предметите кои беа изработени во нотарската канцеларија на нотарот Бекер, ќе имаат можност до крајот да ги проследат и со посета и презентација во судот каде се водат регистрите.

Работната сесија продолжи со кратка усна презентација на извештаите од страна на претставниците на земјите кои беа предвидени за првиот работен ден, Република Србија, Република Црна Гора, Република Босна и Херцеговина и Република Српска. Во своите излагања претставниците посочија дека законските предуслови во повеќето правни системи се исполнети, како на пример законските одредби кои го уредуваат електронскиот потпис. Во однос на поврзувањето со јавните регистри и користењето податоци од страна на нотарите, беше

Common register portal of the German federal states

You are here: > Homepage > Advanced search

Federal / state governments
Online services
Announcements
Homepage
Normal search
Advanced search
Login
Register
State info
Information / Help
Website Details
Contact

Previous search result
The previous document tree

Query (advanced search)
Please select at least one search parameter.

Type of Register: all

Register number:
Federal states:
 Baden-Württemberg
 Bavaria
 Berlin
 Brandenburg
 Bremen
 Hamburg
 Hesse
 Mecklenburg-Western Pomerania
 Lower Saxony
 North Rhine-Westphalia
 Rhineland-Palatinate
 Saarland
 Saxony
 Saxony-Anhalt
 Schleswig-Holstein
 Thuringia

Register court: Dresden

Company or keywords:

Search for records that
 contain all keywords.
 contain at least one keyword.
 contain the exact name of the company.

Subsidiary / registered office
Legal status: all

истакнато дека иако има голема потреба за тоа, сè уште се обидуваат да ги создадат потребните услови.

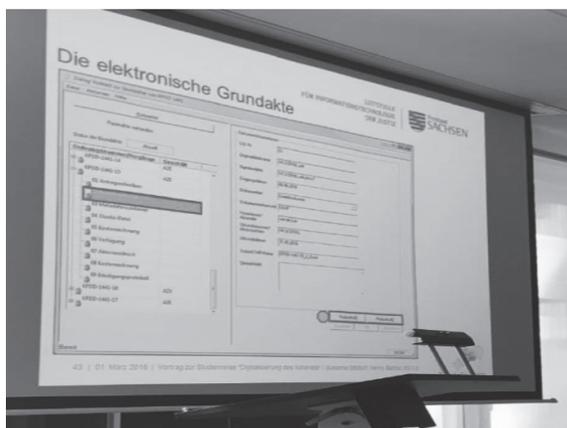
1 март 2018 година

Вториот работен ден започна со презентација на електронскиот централен систем кој постои во Германија, беше објаснет процесот преку

кој се дошло до воспоставување електронска комуникација помеѓу судовите и другите професионални тела. Заклучокот е дека иднина е дигиталната, а преку раширеното воведување на електронска основна датотека се забрзува комуникацијата помеѓу нотарските и катастарските региони и се скратува времето на обработка. Иако катастарот на земјиште во Саксонија долго време не е книга во буквална смисла, од 1995 година, регистрите на земјиштето се чуваат и електронски. Меѓутоа, секој регистар на земјиште исто така вклучува и датотека која ги содржи сите документи за соодветните записи на земјишни регистри. По успешната тест-фаза во Дрезден и

во Лајпциг, Саксонија одлучила да ја направи работата во земјишниот регистар поефикасна на национално ниво, а од 1 април 2017 година, не само во катастарот на земјиште, туку и основните датотеки се чуваат електронски во Канцеларијата за катастар на земјиштето. Документите за внес во катастарот на земјиштето се скенираат од нотарите и се испраќаат до Канцеларијата за катастар исклучиво преку посебно електронско сандаче, таканаречено електронско правно и административно поштенско сандаче (EGVP). Беше објаснето дека нотарите исто така создаваат електронски податоци кои можат да бидат об-

работени директно во катастарот на земјиштето и со ова заштедуваат ресурси и го скратуваат времето за регистрација.

Кратка презентација одржа и д-р Владимир Примацзенко, вработен во Германската федерална нотарската комора, и истиот изрази надеж дека наскоро оваа состојба на дигитализација која е достигната во Саксонија ќе се распространи на целата територија на Германија. Презентацијата беше насочена кон појаснување на софтверот НотарХ, кој го развива Германската федерална нотарска комора и предностите кои ги нуди истиот, безбедноста при користење на дигиталните алатки и ја истакна спремноста на Комората за делење на искуството и помош доколку има потреба од тоа.

Презентација во однос на степенот на дигитализација на нотаријатот во Република Хрватска одржа г-ѓа Ранкица Бенз, нотар од Вараждин. Нотарите во Република Хрватска користат електронски уписници, дигитални потписи, регистар на тестаменти, имаат пристап до трговскиот регистар, до катастарот. Нотарите ги користат веб-апликациите, како што е <https://oss.uredjenazemlja.hr/private/login.jsp> за

земјишните книги на кои се најавуваат со посебно корисничко име и лозинка. Потоа тука е системот е-граѓани кој е проект на Владата на Република Хрватска инициран со цел да се модернизира, поедностави и забрза комуникацијата на граѓаните и јавната администрација и да се зголеми транспарентноста на јавниот сектор во обезбедувањето јавни услуги, како и веб-апликацијата за електронско советување е-Советувања, преку која се овозможува ангажирање отворени јавни консултации во процесот на донесување закони, други прописи и акти.

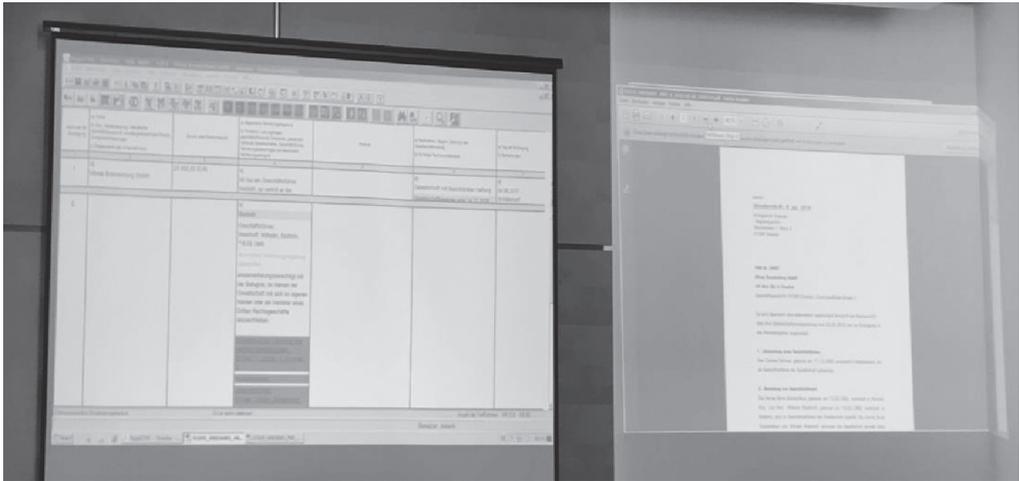
2 март 2018 година

Третиот работен ден започна со посета на просториите на Основниот суд во Дрезден, граѓански суд составен од пет одделенија, каде се одлучува за предмети од наследно право, од трговско право, од семејно право и каде се води трговскиот регистар и земјишнокнижниот регистар.

Делегацијата беше пречекана од судијата г. Александер Клер, кој е судија од 1997 година, а во Основниот суд во Дрезден работи од 2014 година, како и двајца судски референти и двајца референти за заверка на документи. Според правилата во германското законодавство, надлежни за уписи во овие регистри се судии, како и висококвалификувани судски службеници. Презентацијата се состоеше во упис во регистрите на предметите кои претходно беа испратени од канцеларијата на нотарот Бекер. Преку сигурното посебно електронско сандаче, таканаречено електронско правно и административно поштенско сандаче (EGVP), првенствено се преземаат документите кои се доста-

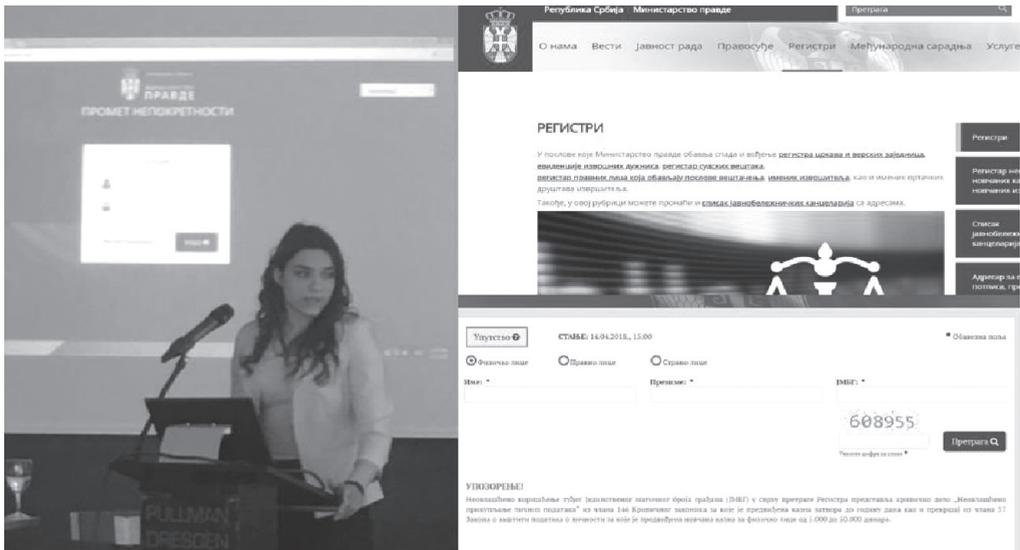
вени од нотарот, како и неговото барања од страна на овластени лица. Во системот се влегува со посебна картичка – дигитален потпис кој ги содржи атрибутите на сите овластени лица, а според записите, во секое време, доколку е потребно, може да се добие информација кој вработен го работел предметот. Во однос на доставените уписи, истите се обработуваат и завршуваат во рок од три до четири недели по проверка на сите доставени документи и нивната конечна обработка.

При објаснувањето на процедурата имаше можност присутните да постават прашања, а истите беа поврзани со безбедноста на системот, обрасците кои се доставуваат од страна на нотарот и процесот на обработка од страна на службите во судот. Нотар Олга Димовска постави прашање во однос на рокот во кој нотарот може да го доуреди предметот доколку се направи некоја ненамерна техничка грешка или пак пропуст при прикачување на документот. Судијата Клер објасни дека комуникацијата со нотарите е на многу високо ниво и дека секогаш се обезбедува период во кој може предметот да се доуреди, поради тоа што секако дека граѓаните се засегната страна при упис во регистрите и остварувањето на нивните права е приоритет, затоа во судот се стремат кон целосно отфрлање на концептот на одбивање предмети. Насоката е секогаш уписот да биде извршен со доволен рок за исправка и укажување како истиот да биде прифатен, се работи за решавање и упис на право на сопственост, кое е уставно право на граѓаните и никако не треба да се одбие уписот. На нотарот му се дава онолку време, колку што е потребно за да се среди предметот. Доколку нотарот не одговори и исправи во дадениот рок, истиот се повикува или пак телефонски се комуницира со него, сè додека не се реши позитивно уписот на право-

то на граѓаните. Доколку и се случи по некој сплет на околности уписот да биде одбиен, таквата одлука би била соборена од повисокиот суд.

По посетата на судот, попладневната работна сесија започна со презентација од страна на претставниците на Министерството за правда на Република Србија. Презентиран беше проектот „Судски информатички систем“, а целта на овие системи, кои по донесувањето соодветни законски и подзаконски норми, ќе овозможат забрзување на процесот на регистрација, како и со олеснување на постапката за граѓаните, во смисла дека нема да мора да поднесуваат документи на шалтерите.

Истакнаа дека новиот систем бил инициран од страна на нотарите, а Министерството за правда со истиот ќе обезбеди електронски пристап до јавните регистри (катастар, задолжителна социјална заштита, лицата лишени од слобода, место на живеење, комерцијални регистри) и техничко решение барањата за електронски пренос на информации за спроведување на промени во катастарот на недвижности да можат да се извршуваат од самата нотарска канцеларија.

Следуваа кратки усни излагања во однос на извештаите доставени од претставниците на другите три земји, Р. Албанија, Р. Косово и Р. Македонија. Во сите земји законски предуслови за дигитализација постојат. Претставниците на Р. Албанија и Р. Косово истакнаа дека добиле голема помош од Сојузната федерална германска комора и иако во моментот немаат целосни електронски решенија, се на добар пат да остварат високо ниво на дигитализација соодветно во своите нотаријати.

Нотар Олга Димовска истакна дека дигитализацијата во нотаријатот во Р. Македонија е на високо ниво и сите законски predispozicii

за таквото работење се исполнети. Во однос на електронското поврзување на нотарите со јавните регистри, истите имаат пристап до повеќе регистри и податоците кои нотарите ги добиваат се веродостојни. Од нејзина страна беше одржана презентација во која присутните имаа можност да се запознаат со чекорите за тоа како би изгледал еден упис во Катастарот на недвижностите на РМ. Накратко беше презентиран и системот на Централниот регистар, како и работата во софтверот Нотариус во кој работат нотарите во Р. Македонија.

Збор зеде и претставникот од Министерството за правда на РМ, Владимир Јанковски, кој ги поздрави присутните и го изрази своето задоволство од содржините и презентациите што беа проследени во текот на работните средби. Истакна дека ваквата размена на искуства е секако потребна за да се добие што е можно поквалитетно и сигурно решение, како и надеж дека соработката помеѓу нотаријатите и министерствата за правда во регионот и пошироко ќе се продлабочува и понатаму.

Пред присутните се обрати и г. Ричард Бок, потпретседател на Германската федерална нотарска комора, кој подели пофални зборови за сите во однос на презентациите, заинтересираноста и учеството. Истакна дека Германската федерална нотарска комора стои на располагање и понатаму за секакви прашања кои би можеле да произлезат при понатамошното креирање електронски системи и поврзување на нотаријатите со јавните регистри. За таа цел и како израз на волја и за понатамошна размена на искуства предложи да се склучи меморандум за соработка помеѓу ГИЗ, Германска федерална нотарска комора

ра, министерствата за правда и секоја од нотарските комори присутни. Меморандумот само би ја продлабочил соработката и би овозможил уште поактивна размена на искуства помеѓу нотаријатите.

Г-ѓа Маргарет Гоелема, менаџер на проект, ГИЗ Отворен регионален фонд за Југоисточна Европа - правна реформа (ОРФ LR), објасни дека секоја комора присутна на средбата ќе го добие документот во тврда форма потпишан од нејзина страна и од страна на г. Бок. Со потпишување на меморандумот, секоја од страните ќе добие можност за надградување и поддршка во исполнување на сите потребни цели за секој нотаријат заедно со матичното министерство за правда да изгради веродостојна и сигурна мрежа во која сите страни ќе бидат заштитени, а ќе се овозможи сигурна и брза услуга и за граѓаните и за институциите. Изрази надеж дека меморандумот ќе биде потпишан на општо задоволство на сите засегнати страни, како од нотарските комори, така и од министерствата за правда кои се исто така многу значаен и клучен фактор.

Скопје, март 2018 година

Олга Димовска,
потпретседател на НКРМ, нотар с.р.

Владимир Јанковски,
помошник-раководител на Секторот
за извршување, нотаријат и медијација
во Министерството за правда на РМ с.р.

м-р **Анастасија Анастасовска,**
стручен соработник во НКРМ с.р.

ИЗВЕШТАЈ

10 години од основањето на нотаријатот во Република Српска

По повод јубилејот 10 години од основањето на нотаријатот во Република Српска, делегација, предводена од претседателот на Нотарската комора на Република Македонија, г. Васил Кузманоски и потпретседателот г. Наџи Зеќири, беше на службена посета во Бања Лука.

Во рамките на овој настан, претседателот на Нотарската комора на Република Македонија, г. Васил Кузманоски, беше примен од претседателот на Република Српска, г. Милорад Додиќ, во Палатата на претседателот на Република Српска, заедно со претседателите на нотарските комори од Западен Балкан и од Сојузната Федерална Нотарска комора на Германија. На средбата присуствуваа и министрите за пра-

вда на Република Српска, г. Антон Касиповиќ и на Република Србија, г-ѓа Нела Кубуровиќ, а меѓу другото, беше истакнато дека нотаријатот, кој е заснован на принципите на латинскиот тип, е гарант на правната сигурност на граѓаните и правните лица и е еден од битните предуслови за влез на земјите од Западен Балкан во Еврпската Унија.

Свое обраќање по повод 10-годишнината на нотаријатит во Република Српска имаа и претставниците на Сојузната Федерална Нотарска комора на Германија, потпретседателот г. Ричард Бок, како и д-р Ловро Томашиќ. Д-р Томашиќ во своето излагање истакна дека во моментот битката меѓу англосаксонското и континенталното право игра улога во поставеноста на нотаријатите низ земјите.

Како одговор на тоа, од страна на Меѓународната унија на нотаријатите е направено научно истражување. Од анализираните податоци и

споредби помеѓу оние земји во кои нотаријатот е базиран на англосаксонското право и оние кај кои превладува континенталното право, односно латинскиот тип на нотаријат, како што е и Република Македонија, заклучено е дека има значително помал број спорови. Разликата посебно е забележлива кај споровите во однос на недвижности, каде во англосаксонските системи е дури 14%, наспроти минимални 0,6% во земјите каде постои латински тип на нотаријат.

Претседател, Васил Кузманоски с.р.

Потпретседател, Наџи Зеќири с.р.

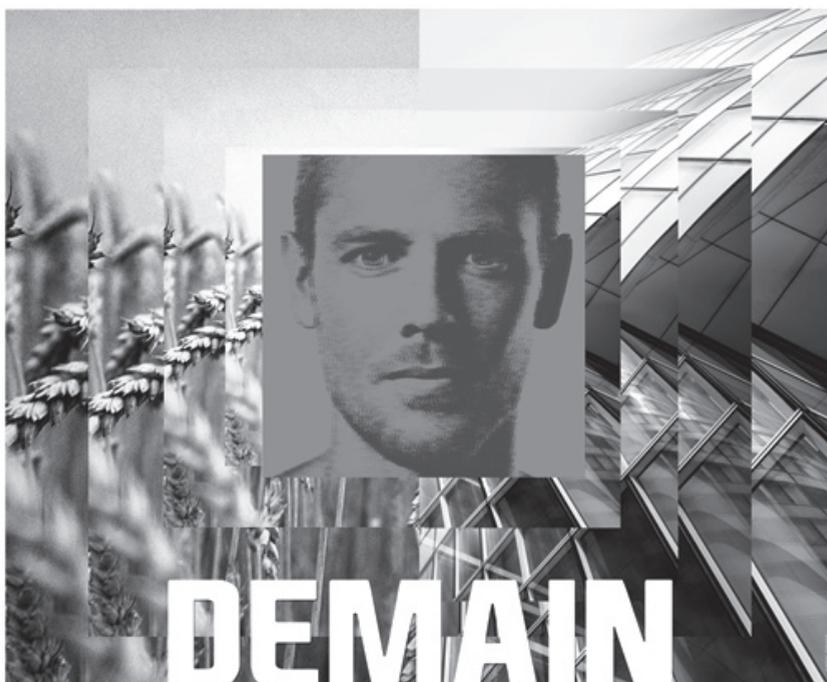

114e Congrès des Notaires de France
Cannes, 27 au 30 mai 2018

ИЗВЕШТАЈ
27-30 мај 2018 година, Кан, Франција

CONGRÈS
..... DES
NOTAIRES DE FRANCE

DEMAIN
le territoire

CANNES | 27 au 30 mai 2018

Во периодот 27-30 мај 2018 година во Кан, Франција, се одржа 114-тиот Конгрес на нотарите на Франција. На овој конгрес во Кан како претставници на Нотарската комора на Република Македонија присуствуваа претседателот на Нотарската комора на Република Македонија, нотар Васил Кузманоски и членот на Управниот одбор на Нотарската комора на Република Македонија, нотар Сашо Ѓурчиноски.

Овој 114-ти Конгрес на нотарите на Франција се фокусира на следната значајна тема: „DEMAIN LE TERRITOIRE“ - Земјиште за утре

Нотарскиот конгрес во Франција се организира секоја година во друг град во Франција и здружува околу 4.000 професионалци заедно околу одредена тема, а со цел да произведе годишен одраз на општ интерес што произлегува од нотарските практики. За своето 114 издание под наслов „Земјиште за утре“, нотарската професија се осврна на поделбата и рамнотежата на земјиштето кое има клучни предизвици за општеството, посебно со акцент на хранење, сместување, обезбедување греење на зголемено население во тесен простор. Вкупно четири комисии ги испитаа предизвиците кои ги нуди земјата и го дефинираа поимот „утре“ од аспект на земјоделството, енергијата, градовите и финансирањето. На конгресот притоа беа избрани два правци на

размислување: земја која се гледа како област за производство и земја која се гледа како област за социјална кохезија, каде што живее човештвото.

На Конгресот свои обраќања имаа претседателот на 114-тиот Конгрес на нотарите на Франција, г. Емануел Клергет (Emmanuel Clerget), претседателот на Нотарската комора на Франција, Дидие Коифард (Didier Coiffard) и министерката за правда на Франција, г-ѓа Никол Белубет (Nicole Belloubet).

Во рамките на Конгресот од особена чест за македонската делегација претставуваше посебно истакнатото пано со известување за претстојната 20-годишнина од формирањето на нотаријатот на Република Македонија.

Имено, претседателот на Нотарската комора на Република Македонија, нотар Васил Кузманоски, оствари средба со претседателот на Нотарската комора на Франција, Дидие Коифард, на кој му врачи пригоден подарок во името на НКРМ, а наедно и лично го покани да присуствува на одбележувањето на 20 години од основањето на Нотаријатот во Република Македонија, но истиот изрази жалење дека нема да може да присуствува од причина што со министерката за правда, г-ѓа Никол Белубет (Nicole Belloubet), во тој период ќе патуваат на службена посета во Казахстан, а во наредна прилика истакна дека со задоволство би ја посетил Република Македонија и Нотарската комора на Република Македонија.

Исто така, во рамките на Конгресот, претставниците на Нотарската комора на Република Македонија остварија повеќе средби, и тоа со генералниот секретар на КНУЕ, г. Раул Радои, кој побара, и покрај тоа што е запознаен со прославата на 20-годишнината од нотаријатот во Република Македонија, на состанокот на КНУЕ кој ќе се одржи истиот термин на 15-16 јуни во Берлин, задолжително да испратиме наш претставник поради значењето на темите кои ќе се разгледуваат на состанокот, што од наша страна беше прифатено, а наедно остварија и средби и со претседателите на коморите на Франција, Бугарија, Србија, Хрватска и Турција, на кој се расправаше за продлабочување на соработката со коморите на тие држави.

јули, 2018 година

Подносители:

Нотар Васил Кузманоски с.р.

Нотар Сашо Ѓурчиноски с.р.

ИЗВЕШТАЈ

за службено патување во Анкара, Турција

Врз основа на одлуката на Управниот одбор на Нотарската комора на РМ, бев упатен на службен пат во странство - Анкара, Република Турција, за да учествувам во име на Нотарската комора на Република Македонија на 47. Конгрес на нотарите, во организација на Унијата на нотарите на Република Турција, кој се одржа во периодот од 07 до 10 јуни во Анкара.

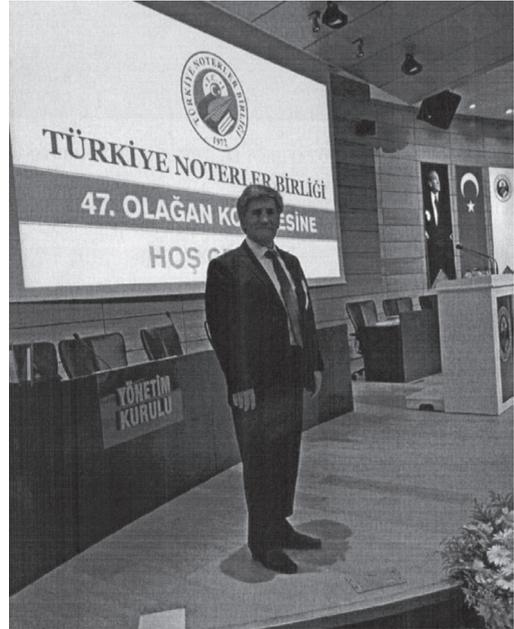

На ден 07.06.2018 година присуствував на седницата на Конгресот на Унијата на нотарите на Република Турција, кој се одржа во палатата на Унијата во Анкара. Конгресот започна со работа на ден 07.06.2018 година и траеше 4 (четири) дена. Со конгресот раководеше избрано работно претседателство, а беше отворен од страна на досегашниот претседател, Јонус Тутар, кој откако ги поздрави сите присутни, одржа воведен збор за досегашното работење на Унијата, како и воопшто за функционирањето на нотаријатот во цела Република Турција, а особено повеќе акцент беше ставен на воведувањето на електронското работење во работата на нотарите во Турција.

На Конгресот учествуваше и министерот за правда на Република Турција, кој со своето излагање опширно се осврна кон унапредување на нотаријатот во целина, имајќи го предвид Законот за нотаријатот кој е во фаза на изменување и дополнување, при што и самиот истакна

дека функционирањето на нотаријатот во Турција треба да биде усогласено со принципите на светскиот латински нотаријат.

На ден 09.06 2018 година во вечерните часови во хотел Мериот, во Анкара, беше одржана свечената вечера на која присуствуваа сите гости и делегати на Унијата од цела Република Турција и во тие околности, во знак на добра соработка помеѓу Унијата на нотарите на Република Турција и Нотарската комора на Република Македонија, од моја страна во име на претседателот НКРМ, на г. Јонуз Тутар му беше доделен подарок.

Во рамките на работата на Конгресот имав средби со неколку претставници од нотарски комори претежно од соседните држави, како и со многу нотари од Турција, при што пријателски разменивме мислења и искуства за прашања кои опфаќаат успешно функционирање на нотарската служба во сите држави.

Подносител:
Нотар Наџи Зеќири

ИЗВЕШТАЈ

за службено патување во Брисел, Белгија

Конференцијата на ниво на ЕУ „Моделирање на иднината на европската правна обука во чекор со правдата од 21 век“, во организација на Европската комисија и КНУЕ, се одржа во Брисел на ден 18 и 19 јуни 2018 година.

Воведниот дел и отворање на оваа Конференција на ниво на ЕУ за „Моделирање на иднината на европската правна обука во чекор со правдата од 21 век“, на ден 18 јуни 2018 година, го презентира г-ѓа Вера Јурова, член на Комисијата за правда и претставник на системот на претседатели на Врховниот суд за правда на ЕУ.

Започна со констатација дека Европската комисија лансира развој на сегашна и правна стратегија на ЕУ за обука и припрема на идната стратегија којашто содржи, помеѓу другото, и консултации за сите за-сегнати надворешни страни вклучени во обуката на правни професионалци, како што се судии, обвинители, нотари, адвокати, правобранители, како и судската администрација.

Всушност, како и во текот на целите два дена, најглавната цел на оваа комисија на ЕУ кон којашто се стреми е собирање на сите важни страни во правосудството: 1. Обучувачи во оваа обука на правни професионалци; како и 2. Претставници на правните професии,.

Конференцијата на Европската комисија всушност овозможи директни дискусии за резултатите на онлајн консултацијата, како и на можни решенија за идната стратегија на судска обука на ЕУ под водство на горечитираната претставничка.

На првиот ден по ова отворање зазедоа дискусии претставници на судската обука на ЕУ, од кои и судијата Постулски, генерален секретар на Мрежата на судската обука на ЕУ (ЕЈГН), како и меѓусебни дискусии на претставници од разни држави, меѓу кои и претставници на земјите кои не се членки на ЕУ (како на пример претседателот на Академијата за судии на Република Србија, секретарот на Академијата за судии на Република Црна Гора).

Особен интерес посебно се заведе за учество на земјите кои не се членки на ЕУ, каде по изнесувањето на проблемот околу финансирањето и правилното насочување и распределба на средствата од оваа комисија во обуката и семинари во правосудството во конкретните

земји, каде што би требало владата или конкретно министерството за правда да одлучи и да даде поддршка за оваа цел и стратегија кон којашто се стреми Конференцијата на ниво на ЕУ за „Моделирање на иднината на европската правна обука во чекор со правдата од 21 век“.

Морам да истакнам дека големо внимание, заинтересираност и желба се покажа во присуството и на другите професии од правосудството, посебно на нотарите и адвокатите.

Покрај мене, како нотар и секретарот на Меѓународниот совет на нотарите на Белгија, г-ѓа Ромина Скарпоне, беше присутен и г. Раул Радои, нотар од Романија - генерален секретар на нотарите на Европа, со седиште во Брисел, со кого остварив и лична дискусија на која беше посебно задоволен, како и од моето лично излагање кое ќе го опишам подолу.

На вториот ден од конференцијата на 19-ти јуни 2018 година, сите заинтересирани од нас поканетите учесници бевме распоредени во две РАБОТНИ ГРУПИ, со цел за да се изразат посакувани насоки преку врската за истражување на ЕУ, како за утрото, така и за попладневните сесии. Притоа Комисијата се обиде да го почитува изборот на учесниците, но исто така го задржа и правото да ги приспособи работните групи за да обезбеди рамноправен број во рамките на истите.

Првата работна група беше распределена во три работилници:

1. Целта на различните правни професии;
2. Подобри резултати низ флексибилноста на адреса на вистинските потреби; и
3. Поделба на одговорностите.

Втората работна група беше исто така распределена во три работилници:

1. Обликување на идните обуки во дигитализацијата на правната ера;
2. Подобра употреба на финансиските инструменти; и
3. Подобра мерка на резултатите.

Моето излагање беше воведно за нотаријатот во Република Македонија, од кога е основан до денес, како дел од латинскиот нотаријат, кои се предностите од неговото востановување, растоварување на судот, колкава е важноста и правната сигурност која ја добиваат граѓаните, скратена постапка, брза и ефикасна услуга.

Правосудниот систем во Македонија се состои од кортен правосу-

ден систем (судии, обвинители, правобранители, судски службеници...) и 4 независни (нотари, адвокати, медијатори и извршители).

Исто така истакнав дека Нотаријатот во Република Македонија е под дејство на брза глобална информативна технологија. Дигитализацијата кај нас е и дел од секојдневното нотарско работење. Нотаријатот е дигитално поврзан со сите главни јавни институции, како Катасарот за недвижности, Централниот регистар, Управата за финансиско разузнавање и други...

Овој процес е потребен и многу важен во нашата работа, со тоа што странките добиваат брз, сигурен и прецизен сервис. Но проблемот е што за тоа се потребни обуки коишто нормално чинат пари и време за точна примена и пракса на новиот дигитален систем.

И на крајот, она за што нотариите во РМ се засегнати и целат е коректна, брза апликација во ЕУ примена и соодветна комуникација со меѓународните права, усогласување на нашите закони и легислативата со европскиот систем и гаранција на правна сигурност.

Скопје, 02.06.2018 год.

Подносител:
Билјана Пецовска с.р.

Глава IV

ОДЛУКИ ОД СОБРАНИЕ НА НОТАРСКА КОМОРА НА РМ

Врз основа на резултатите од спроведените избори за членови и заменици-членови на Дисциплински совет на Нотарската комора на Република Македонија, претседателот на Изборната комисија на ден 31.03.2018 година ја донесе следната

О Д Л У К А

ЗА ИЗБОР НА ЧЛЕНОВИ И ЗАМЕНИЦИ-ЧЛЕНОВИ НА
ДИСЦИПЛИНСКИОТ СОВЕТ НА НОТАРСКАТА КОМОРА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Член 1

За членови на Дисциплински совет на Нотарската комора на Република Македонија избрани се:

Бабик Матилда – нотар од Скопје, од апелационото подрачје Скопје;

Прочкова Нада – нотар од Скопје, од апелационото подрачје Скопје.

За заменици-членови на Дисциплинскиот совет избрани се:

Мексуд Максуд – нотар од Ресен, од апелационото подрачје Битола;

Сарџовска Снежана – нотар од Скопје, од апелационото подрачје Скопје.

Член 2

Мандатот на избраните членови и заменици-членови на Дисциплинскиот совет на Нотарската комора на Република Македонија започнува со денот на конституирањето на Дисциплинскиот совет.

Член 3

Членовите и замениците-членови на Дисциплинскиот совет на Нотарската комора на Република Македонија своите права и обврски ќе ги остваруваат во согласност со Уставот на РМ, законските прописи, подзаконските акти, Статутот на Нотарската комора и актите на Комората.

Член 4

Одлуката влегува во сила веднаш со нејзиното донесување.

ИЗБОРНА КОМИСИЈА НА НКРМ
Претседател
Весна Паунова с.р.

Во согласност со член 124 став (1) од Законот за нотаријатот, член 23 став (1) точка ж од Статутот на Нотарската комора на РМ и член 7 од Деловникот за работа на Собранието на Нотарската комора на РМ, по пат на јавно гласање на ден 31.03.2018 година ја донесе следната

О Д Л У К А

1. За членови на Дисциплинскиот совет на Нотарската комора на РМ по предлог на Судскиот совет на Република Македонија се избираат Љубинка Башеска – судија во Основниот суд Скопје 1 Скопје и Емине Мурати – судија во Основниот суд во Гостивар, а за нивни заменици се избираат Драган Николовски – судија во Основниот суд Скопје 1 Скопје и Снежана Таневска – судија во Основниот суд Скопје 2 Скопје.

2. Мандатот на избраните членови и заменици-членови на Дисциплинскиот совет почнува да тече од денот на конституирањето на Дисциплинскиот совет на Нотарската комора на РМ.

3. Одлуката влегува во сила веднаш со нејзиното донесување.

ИЗБОРНА КОМИСИЈА НА НКРМ
Претседател
Весна Паунова с.р.

Во согласност со член 124 став (1) од Законот за нотаријатот, член 23 став (1) точка ж од Статутот на Нотарската комора на РМ и член 7 од Деловникот за работа на Собранието на Нотарската комора на РМ, по пат на јавно гласање на ден 31.03.2018 година ја донесе следната

О Д Л У К А

1. За членови на Дисциплинскиот совет на Нотарската комора на РМ по предлог на Советот на јавните обвинители се избира јавниот обвинител во ОЈО Битола, г. Петар Аневски, а за заменик-член се избира јавниот обвинител во ОЈО Скопје, г-ѓа Наташа Крстевска-Цалева.

2. Мандатот на избраниот член и на заменик-член на Дисциплинскиот совет почнува да тече од денот на конституирањето на Дисциплинскиот совет на Нотарската комора на РМ.

3. Одлуката влегува во сила веднаш со нејзиното донесување.

ИЗБОРНА КОМИСИЈА НА НКРМ
Претседател
Весна Паунова с.р.

Во согласност со член 20 став (1) од Правилникот за дисциплинска одговорност и дисциплинска постапка на Нотарската комора на Република Македонија, Дисциплинскиот совет на Нотарската комора на Република Македонија, на седницата одржана на 11 мај 2018 година, ја донесе следната

О Д Л У К А

1. За претседател на Дисциплинскиот совет на Нотарската комора на РМ се избира Матилда Бабиќ - нотар од Скопје, а за заменик-претседател на Дисциплинскиот совет на Нотарската комора на РМ се избира Емине Мурати - судија во Основниот суд Гостивар.

2. Одлуката влегува во сила со денот на нејзиното донесување.

НОТАРСКА КОМОРА НА РМ
ДИСЦИПЛИНСКИ СОВЕТ
Претседател
Матилда Бабиќ с.р.

Во согласност со член 20 став (1) од Правилникот за дисциплинска одговорност и дисциплинска постапка на Нотарската комора на Република Македонија, Дисциплинскиот совет на Нотарската комора на Република Македонија, на седницата одржана на 11 мај 2018 година, ја донесе следната

О Д Л У К А

1. За секретар на Дисциплинскиот совет на Нотарската комора на Република Македонија се избира Тања Илиќ - секретар на Нотарската комора на РМ, а за заменик-секретар на Дисциплинскиот совет се избира Татјана Димитрова – заменик-секретар на Нотарската комора на РМ.

2. Одлуката влегува во сила со денот на нејзиното донесување.

НОТАРСКА КОМОРА НА РМ
ДИСЦИПЛИНСКИ СОВЕТ
Претседател
Матилда Бабиќ с.р.

Во согласност со член 160 став (1) од Законот за нотаријатот, член 23 став (1) точка и од Статутот на Нотарската комора на РМ и член 7 од Деловникот за работа на Собранието на Нотарската комора на РМ, по пат на јавно гласање на ден 31.03.2018 година беше донесена следната

О Д Л У К А

1. За членови на Комисијата за вршење надзор над примената на одредбите од Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело се избираат нотар Мери Весова од Скопје, нотар Мајлинда Ајдари од Скопје, нотар Тодор Бошковски од Тетово, нотар Владимир Иванов од Кочани и нотар Елизабета Стојановска од Прилеп.

2. Мандатот на членовите на Комисијата за вршење надзор над примената на одредбите од Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело започнува да тече од денот на изборот.

3. Одлуката влегува во сила веднаш со нејзиното донесување.

ИЗБОРНА КОМИСИЈА НА НКРМ
Претседател
Весна Паунова с.р.

Глава V

ГОДИШЕН ПЛАН ЗА ВРШЕЊЕ НАДЗОР ВО 2018 ГОДИНА

Управниот одбор на Нотарската комора на РМ врз основа на член 131 став (1) точка н и член 122 од Законот за нотаријатот и член 28 од Статутот на НКРМ, на седницата одржана на ден 11.06.2018 година, донесе

ГОДИШЕН ПЛАН

НА НОТАРСКАТА КОМОРА НА РМ ЗА ВРШЕЊЕ НАДЗОР НАД РАБОТЕЊЕТО НА НОТАРИТЕ ВО 2018 ГОДИНА

1. Во текот на 2018 година Нотарската комора ќе изврши надзор над работењето на 28 нотари, во кој ќе бидат опфатени нотари од скопското, од битолското, од штипското и од гостиварското апелационо подрачје.

Надзорот ќе го опфати периодот од последните две години (2016 и 2017 година).

2. Списокот на нотари над чија работа во 2018 година ќе биде извршен надзор, се утврдува по изготвен список кој е прилог на овој план, како и список на двочлените, односно трочлените комисии за вршење надзор, определени од Управниот одбор.

Комисиите ќе бидат определени и ќе работат согласно Правилникот за вршење надзор над работењето и обврските на нотарите и критериумите за постапување при вршењето надзор над работењето и обврските на нотарите во Република Македонија.

3. На крајот на 2018 година, Управниот одбор ќе подготви преглед-информација за резултатите од спроведениот надзор над работењето на определените нотари, заради согледување на потребата од натамошно стручно оспособување на нотарите.

4. Составен дел од овој план се:

- Список на нотари над чија работа ќе се врши надзор во 2018 г.;
- Распоред и список на овластени лица за вршење надзор.

УПРАВЕН ОДБОР НА НКРМ
Претседател
Васил Кузманоски с.р.

СПИСОК НА НОТАРИ
ЗА ВРШЕЊЕ НАДЗОР НАД РАБОТЕЊЕТО
ОД СТРАНА НА ЧЛЕНОВИТЕ НА УПРАВЕН ОДБОР
ВО 2018 ГОДИНА

1. МАТИЛДА БАБИЌ – Скопје
2. МЕРИ ВЕСОВА – Скопје
3. СНЕЖАНА ВИДОВСКА – Скопје
4. ОЛГА ДИМОВСКА – Скопје
5. ВЕСНА ДОНЧЕВА – Скопје
6. НАСЕР ЗИБЕРИ – Скопје
7. ИРФАН ЈОНУЗОВСКИ – Скопје
8. ЛАЗАР КОЗАРОВСКИ – Скопје
9. КРИСТИНА КОСТОВСКА – Скопје
10. СТЕЛА ЛАЗАРЕВСКА – Скопје
11. ДРИТА ЛИМАНИ – Скопје
12. ЕМИЛИЈА МАНОЛЕВА – Скопје
13. ЉУБИЦА СТЕФКОВА НАЧЕВСКА – Скопје
14. ДРАГАН ГЕОРГИЕВ – Куманово
15. ЗАРИЈА АПОСТОЛОВА – Неготино
16. ВИОЛЕТА АНГЕЛОВСКА – Битола
17. МАРИНЧО ВЕЛЈАНОСКИ – Битола
18. ВЕСЕЛИНКА Д.КРСТЕВСКА – Битола
19. СТАНКА ГОРИЧАН – Охрид
20. ГОРДАНА ДЕСКОСКА – Охрид
21. БОГЕ ДАМЕСКИ – Прилеп
22. ВИРЃИНИЈА БАУТА – Струга
23. АФРДИТА БИЛАЛИ – Струга
24. МАРГАРИТА ВАНГЕЛОВА – Гевгелија
25. МЕНЧЕ ЗЛАТКОВСКА – Кочани
26. ВЕСНА ВАСИЛЕВСКА – Гостивар
27. ИСА АЈДИНИ – Кичево
28. СНЕЖАНА Ѓ. ВИДОЕСКА – Тетово

Врз основа на член 91 став (4) и член 98 од Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам (Службен весник на РМ бр. 130/14) и член 160 став (4) од Законот за нотаријатот (Службен весник на РМ бр. 72/16 и 142/16), Комисијата на Нотарската комора на РМ за вршење надзор над примената на одредбите од Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, на седницата одржана на ден 15 јануари 2018 година, донесе:

ГОДИШЕН ПЛАН

за 2018 година за вршење надзор над примената на мерките и дејствијата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам од страна на нотарите

1. Во текот на 2018 година Комисијата ќе врши надзор над примената на одредбите од Законот за спречување на перење пари и финансирање тероризам на следниот начин:

а) Комисијата ќе врши ад хок надзор по сопствена иницијатива, врз основа на претставки на странки, на нотари и на други службени лица, ако тие содржат основано укажување дека е извршена сомнителна трансакција;

б) систематското вршење надзор од аспект на спречување на перење пари, Комисијата ќе го врши на тој начин што ќе бидат формирани 5 (пет) поткомисии составени од по 2 (два) члена на оваа комисија, кои во текот на 2018 година непосредно ќе извршат надзор над работењето на 50 нотари, и тоа 25 нотари ќе бидат опфатени во првото полугодие и 25 нотари во второто полугодие.

Надзорот во 2018 година ќе се изврши според следната класификација на нотарите по градови:

- 13 нотари од подрачјето на град Скопје;
- 4 нотари од Куманово;
- 5 нотари од Битола;
- 2 нотари од Охрид;
- 3 нотари од Штип;
- 3 нотари од Струмица;
- 2 нотари од Кочани;
- 1 нотар од Делчево;
- 1 нотар од Свети Николе;

- 2 нотари од Гевгелија;
- 3 нотари од Велес;
- 2 нотари од Неготино;
- 2 нотари од Гостивар;
- 1 нотар од Прилеп;
- 1 нотар од Дебар;
- 1 нотар од Кичево; и
- 4 нотари од Тетово.

При вршење на надзорите главно вниманието ќе биде насочено кон:

- Извршување на должностите од членовите 30 и 31 од Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам за доставување податоци за сомнителни трансакции до Управата за финансиско разузнавање;

- извршување на должностите од член 32 од Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам за доставување на собраните податоци од извршените трансакции во вредност од 15.000 евра или повеќе до Управата за финансиско разузнавање, на крајот на денот во електронска форма;

- применување на индикаторите за анализа на ризикот и за препознавање на сомнителните трансакции;

- спроведување процедура на анализа на клиентот,

- вршење процена на ризикот врз основа на интерната процедура за анализа на ризик која е составен дел на програмата и врз основа на индикаторите изготвени од Управата;

- чување копии од документите со кои го потврдува идентитетот на клиентот или вистинскиот сопственик, копии за спроведените процедури за анализа на клиентот или вистинскиот сопственик, копии за реализираните трансакции или трансакциите во обид, клиентските досиеја и деловната кореспонденција најмалку пет години во согласност со член 28 од Законот;

- изготвување и ажурирање на Програмата за примена на мерките и дејствијата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам и доставување на истата на мислење и увид до Управата за финансиско разузнавање во согласност со член 34 од законот;

- примена на одредбите од Програмата за примена на мерките и дејствијата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам;

- вршење внатрешна контрола над спроведувањето на мерките и дејствијата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам во согласност со член 36 од законот; и

- вршење обука на вработените во согласност со член 34 став (1) алинеја 7 од законот.

Притоа, во записниците од извршените надзори задолжително ќе се утврдува наод и мислење во врска со обврската на нотарите за спречување на перење пари и во зависност од наодите, Комисијата ќе презема соодветни мерки согласно законот и за истото ќе ја извести Управата за финансиско разузнавање.

2. Комисијата задолжително ќе изврши контрола над работењето на нотар по образложено барање на Управата за финансиско разузнавање и ќе ја извести за резултатите од извршената контрола.

3. Комисијата редовно, а најмалку еднаш годишно ќе ги извести Управниот одбор и Собранието на Нотарската комора за примената на законот и Програмата за примена на мерките и дејствијата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам од страна на нотарите, врз основа на извршениот надзор и наодите во врска со спречувањето на перење пари.

4. Комисијата ќе ги извести претседателот на Комората, Управниот одбор и Дисциплинскиот совет доколку утврди дека постои основано сомнение за сторено кривично дело или прекршок за перење пари од страна на нотар или негов соработник.

5. Комисијата ќе ја усогласува и координира својата работа со Управата за финансиско разузнавање во врска со спроведувањето на мерките и дејствијата за спречување на перење пари и други казниви дела.

Составен дел на овој годишен план е и списокот на нотарите на кои треба да се изврши надзор над работењето во 2018 година во делот на примена на одредбите од Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

НОТАРСКА КОМОРА НА РМ
Комисија за вршење надзор над
примената на Законот за спречување
на перење пари и финансирање на тероризам

Претседател
Снежана Ѓорѓеска-Видоеска с.р.

СПИСОК НА НОТАРИ

НА КОИ ТРЕБА ДА СЕ ИЗВРШИ НАДЗОР НАД РАБОТЕЊЕТО
ВО 2018 ГОДИНА ВО ДЕЛОТ НА ПРИМЕНА НА ОДРЕДБИТЕ
ОД ЗАКОНОТ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ ПЕРЕЊЕ ПАРИ И
ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ

1. Апелација Скопје

- АНА ЈОЛАКОСКА – Скопје
- ЖАКЛИНА НИКОЛИЌ – Скопје
- АГРОН АРСЛАНИ – Скопје
- ДАРКО СТОЈКОСКИ – Скопје
- ИРФАН ЈОНУЗОВСКИ – Скопје
- СИЛВАНА ШАНДУЛОВСКА – Скопје
- ЉУБИЦА СТЕФКОВА НАЧЕВСКА – Скопје
- ПЕТАР МИТКОВ – Скопје
- КРИСТИНА КОСТОВСКА – Скопје
- ВЛАДИМИР ГОЛУБОВСКИ – Скопје
- АНА ПЕТРОВСКА – Скопје
- РОБЕРТ СТОЈКОВСКИ – Скопје
- СНЕЖАНА ВИДОВСКА – Скопје
- ЕЛЕНА МАРТИНОВА – Велес
- МАГДАЛЕНА ОРДЕВА – Велес
- МАРИЈА ХАЌИ ПЕТРУШЕВА - Велес
- СОЊА СТОЈЧЕВА – Гевгелија
- НАДА ПРОЧКОВА – Гевгелија
- МИЦЕ ИЛИЈЕВСКИ – Куманово
- ЈОРДАНКА МИТЕВСКА – Куманово
- МАРЈАН КОЦЕВСКИ – Куманово
- ЛОРИЈА ВАНЕВСКА - Куманово
- ВАНЧО ТРЕНЕВ – Неготино
- ЗАРИЈА АПОСТОЛОВА - Неготино

2. Апелација Битола

- САШКА ЈАНЧЕВСКА ДАМЈАНОВСКА - Битола
- ВЕСЕЛИНКА ДЕРЕБАНОВА КРСТЕВСКА – Битола
- ВИОЛЕТА АНГЕЛОВСКА – Битола
- ЛУИЗА ХРИСТОВА – Битола
- ВАСИЛКА ГОНОВСКА - Битола
- БОГЕ ДАМЕСКИ - Прилеп
- МИРЧЕ РИСТЕСКИ – Охрид
- СТАНКА ГОРИЧАН – Охрид

3. Апелација Штип

- СВЕТЛАНА КИТАНОВСКА – Кочани
- МЕНЧЕ ЗЛАТКОВСКА – Кочани
- БОРО АТАНАСОВСКИ - Делчево
- ВЕРИЦА ПАНОВА СТЕВКОВА – Струмица
- ЈАНКО МИЛУШЕВ – Струмица
- АНИЦА МАЏУНКОВА – Струмица
- АЛЕКСАНДАР ГУЊОВСКИ - Штип
- ЛЕНЧЕ КАРАНФИЛОВСКА – Штип
- СОЊА КАТРАНЏИСКА КИМОВА – Штип
- ЈАДРАНКА КОЦЕВСКА – Свети Николе

4. Апелација Гостивар

- ИРФАН АСАНИ – Тетово
- ВАСКА БЛАЖЕВСКА - Тетово
- АРИФ НЕЗИРИ – ТЕТОВО
- СНЕЖАНА ЃОРЃЕСКА ВИДОЕСКА – Тетово
- БУКУРИЈЕ АЛИМИ – Кичево
- АГРОН ЧУТРА – Дебар
- ВЕСНА ВАСИЛЕСКА – Гостивар
- ПРПАРИМ РЕЏЕПИ - Гостивар

Глава VI

ИНФОРМАЦИИ ЗА НОТАРИ

НОТАРСКА КОМОРА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

CHAMBRE DES NOTAIRES DE LA RÉPUBLIQUE DE MACÉDOINE

ИМЕНИК НА НОТАРИТЕ

Нотарска комора на Република Македонија

1000 Скопје, бул. „8 Септември“ бр. 2/2

Тел.: +389 2 3115 816; +389 2 3214 448

Секретар (лице за контакт): моб.: +389 78 219 867

e-mail: contact@nkrm.mk • www.nkrm.org.mk

1000 СКОПЈЕ ++389
НОТАРИ СО СЛУЖБЕНО СЕДИШТЕ НА ПОДРАЧЈЕТО НА
ОСНОВНИТЕ СУДОВИ НА ГРАДОТ СКОПЈЕ

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Анита АДАМЧЕСКА	Васил Главинов 3/3-2	02/3225-365 070/740-461 anita_notar@yahoo.com
02	Мајлинда АЈДАРИ	Крсте Мисирков 918/1/1-8	02/3 203 – 907 070/374-284 majlinda.ajdari@nkrm.org.mk majlinda.ajdari@gmail.com
03	Фатмир АЈРУЛИ	Ферид Бајрам 48 згр. 1, вл. 1/кат пр	02/2656-866 076/260-053 fatmir.ajruli@nkrm.org.mk fatmirajruli@gmail.com
04	Ванчо АНДОНОВСКИ	Кочо Рацин 7А/1-2	02/3136-178 075/554-433 backoffice@t.mk notarandonovski@t.mk
05	Зоја АНДРЕЕВА- ТРАЈКОВСКА	11 Октомври бр. 21/2-12	02/3119-485 070/333-253 zoja.a-trajkovska@nkrm.org.mk zoja_a_trajkovska@hotmail.com
06	Елизабета АРСОВСКА	Божидар Аџија 3/5	02/2779-309 070/365-502 elizabetha.arsovska@yahoo.com
07	Агрон АРСЛАНИ	Џон Кенеди 155, влез 002 мезанин 007	02/2667-666 071/658-555 agron.arslani@nkrm.org.mk
08	Матилда БАБИК	Партизански одреди 55/1-1	02/3246-641 070/234-817 matilda.babic@nkrm.org.mk babicmat@yahoo.com
09	Ана БРАШНАРСКА	Македонија 31-1/3	02/3100-130 078/490-037; 072/248-915 info@notarbrasnarska.mk notarbrasnarska@gmail.com

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
10	Снежана БУБЕВСКА	Јане Сандански 24, локал 5	02/2450-004 070/223-687 snezana.bubevska@nkrm.org.mk notarsb@yahoo.com
11	Џеват БУЧИ	Гоце Делчев 11 лок. 1А ДТЦ Мавровка	02/3228-070 070/235-930 dzevar.buci@nkrm.org.mk xevatbuqi@yahoo.com
12	Мери ВЕСОВА	Ѓорче Петров 11 лок. 7	02/2039-717 070/227-557 notar_vesova@yahoo.com
13	Снежана ВИДОВСКА	Ѓуро Ѓаковиќ 52	02/3112-149 070/268-552 notarvidovska@gmail.com sneze@lawyer.com
14	Владимир ГОЛУБОВСКИ	Манапо 2 локал 70	02/30-75-066 vladimir.golubovski@nkrm.org.mk
15	Олга ДИМОВСКА	50 Дивизија 33 локал 2	02/3121-361 070/266-258 notarolga@t.mk
16	Весна ДОНЧЕВА	Даме Груев 28	02/3212-101; 02/3212-102 070/384-859 vesna.donceva@nkrm.org.mk vesnanot@yahoo.com
17	Андријана ЃОРЃЕСКА	"1613" 22/2-3	02/6121-033 076/440-014 andrijana.gjorgjeska@nkrm.org.mk
18	Симон ЗАФИРОСКИ	11 Октомври 19/2-1	02/3213-830 071/247-366 simon.zafirovski@nkrm.org.mk notar.simonzafirovski@gmail.com
19	Махир ЗИБЕРИ	Бутелска 4	02/2616-440 072/732-512 mahir.ziberi@nkrm.org.mk mahir.ziberi@hotmail.com
20	Насер ЗИБЕРИ	Џон Кенеди 9А, локал 4	02/2617-206; 02/2627-629 070/244-402 naser.ziberi@nkrm.org.mk

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
21	Невенка ЗОЈЧЕВСКА ВУЧИДОЛОВА	Даме Груев бр.3-5/4	02/3115-008 075/271-751 nevenka.z-vucidolova@nkrm.org.mk
22	Драган ИВАНОВ	Њуделхиска 6/1 А-2 Карпош	02/30-73-777 070/400-019 notardraganivanov@t.mk
23	Нерциван ИДРИЗИ	Даме Груев 7/7-1	02/3112-006 070/245-426 nerdzivan.idrizi@nkrm.org.mk notarnerdzivan@gmail.com
24	Иљхам ИСМАНИ	Крсте Мисирков 57/1 приземје 3/1	02/3 144 -656 076/445 - 370 ilhamismani@gmail.com notarilhamismani@gmail.com
25	Ирфан ЈОНУЗОВСКИ	II Македонска бригада 58/1 стан 1	02/2628-748 070/231-962 notarirfan@gmail.com
26	Ана ЈОЛАКОСКА	Александар Македонски 66 ana.jolakoska@nkrm.org.mk	02/3171-571 070/270-946; 071/218-686 notaranajolakoska@gmail.com
27	Сашо КЛИСАРОСКИ	Маркс и Енгелс 1/5-1	02/3222- 355 070/353-757 klisaroskiasaso@yahoo.com klisaroskiasaso@hotmail.com
28	Лазар КОЗАРОВСКИ	11 Октомври 115 А/1	02/3222-650 071/380-684 lazar.kozarovski@nkrm.org.mk l.kozarovski@gmail.com
29	м-р Кристина КОСТОВСКА	Максим Горки 1-1/2	02/3117-215; 02/3225-073 075/230-340 kristina.kostovska@nkrm.org.mk notarius@t.mk
30	Стела ЛАЗАРЕВСКА	ТЦ Скопјанка Кузман Ј.Питу 19, лок. 50, приземје	02/2466-999; 02/2466-989 070/916-515 stela.lazarevska@nkrm.org.mk

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
31	Дрита ЛИМАНИ	Христијан Тодоровски Карпош 5	02/2624-653 071/216-269 drita.limani@nkrm.org.mk limanidrita@yahoo.com
32	Емилија МАНОЛЕВА	Кочо Рацин 72/3-13	070/688-846 emilija.manoleva@nkrm.org.mk emilijamanoleva@yahoo.com
33	Ермира МЕХМЕТИ	Црвени брегови 30А	02/2600-531 072/204-856 ermira.mehmeti@nkrm.org.mk ermiramehmeti14@gmail.com
34	Петар МИТКОВ	Јане Сандански ТЦ 13 Ноември лок. 21/1	02/2452-030; 02/2403-041 070/273-030; 078/278-605 mitkovnot@yahoo.com
35	Катерина МИТРЕВСКА	К. Ј.-Питу 26/1 мезанин лок. 11	02/2464-043 070/520-208 notarkaterinamit@yahoo.com
36	Симона НИКОЛИЌ	Народен фронт зграда 1, влез 001, приземје	02/3226-208 070/305-747 simona.nikolic@nkrm.org.mk simonanikolic@nkrm.org.mk
37	Жаклина НИКОЛИЌ	Јане Сандански 109А влез 1 приземје Д16	02/2457-404 072/247-608 zaklina.nikolic@nkrm.org.mk notarzaklina@outlook.com
38	Роза НИКОЛОВА	Мито Хаџивасилев Јасмин 36/1	02/3116-592; 02/3129-245 075/238-848 roza.nikolova@nkrm.org.mk notarroze@yahoo.com
39	Нада ПАЛИЌ	Пролет 35А	02/ 3114-900; 02/ 3114-911 070/205-578 nada.palic@nkrm.org.mk palic@unet.com.mk
40	Ристо ПАПАЗОВ	Васил Главинов 3/10 мезанин	02/3223-268; 02/3223-802 contact@notarpapazov.com

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
41	Весна ПАУНОВА	Наум Охридски 2	02/3237-870 070/393-238 vesna.paunova@nkrm.org.mk vesnapaunova@yahoo.com
42	Наташа ПЕЈКОВА	Манапо 3	02/3090-200; 02/30-90-203 078/380-904 natasa.pejkova@nkrm.org.mk pejkovanatasa@yahoo.com
43	Елена ПЕНЏЕРКОВСКИ	11 Октомври 13/1 лок. 1, ГТЦ кат 1 анекс 2, влез 1	02/3119-499 070/367-107 pendzerkovski@gmail.com elena@notarelena.com.mk
44	Анастасија ПЕТРЕСКА	Васил Ѓоргов 29-1/000	02/3101-414 072/211-311 petreska.anastasija@yahoo.com aninikolovska2@yahoo.com
45	Ана ПЕТРОВСКА	Македонија 10/1-2	02/3061-905 075/266-306 notaranakajcevskapetrovska@yahoo.com
46	Анета ПЕТРОВСКА АЛЕКСОВА	Плоштад Македонија Н. Вапцаров 3/1	02/3114-008; 02/3165-018 078/307-922; 070/307-922 aneta@notari-petrovski.mk
47	Виолета ПЕТРОВСКА СТЕФАНОВСКА	11 Октомври 36	02/3133-274 070/243-861 petrovskastefanovskavioleta@yahoo.com
48	Билјана ПЕЦОВСКА	Партизански одреди 436 лок. 2 мезанин	02/3245-444; 02/3245-441 070/248-400 biljana.pecovska@nkrm.org.mk notar@t.mk
49	Оливера ПЕШИЌ	Вера Јоциќ 1-Д/1-4	02/2776-917 070/233-074 olivera.pesic@nkrm.org.mk notarpesic@yahoo.com
50	Слободан ПОПОВСКИ	Васил Главинов 7Б кат 1	02/3118-078 070/239-839 popovskav@t.mk

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
51	Зорица ПУЛЕЈКОВА	Кузман Јосифовски-Питу 15 ТЦ Скопјанка, лок 6	02/2463-495 070/399-513 zorica.pulejkova@nkrm.org.mk zoricapulejkova@gmail.com
52	Јасмина РАДОНЧИЌ	Крсте Мисирков 3	02/3223-015 070/978-681 jasmina.radoncic@nkrm.org.mk jasmina_radoncic@hotmail.com
53	Методија РИСТОСКИ	Луј Пастер 23-1/2	02/6153-666 070/248-558 metodija.ristoski@nkrm.org.mk mristoski@yahoo.com
54	Снежана САРЦОВСКА	Народен фронт 19 кат 1 локал 21	02/2784-321 070/233-225 snezana.sardzovska@nkrm.org.mk ssardzovska@yahoo.com
55	Лидија СМИЉАНОСКА	Дрезденска 15 лок.1	02/3078-727 077/828-080 lidija.smiljanoska@nkrm.org.mk
56	Никола СПАСОВСКИ	Метрополит Теодосиј Гологанов 49/1-2	02/3111-169 071/230-792 nikola.spasovski@nkrm.org.mk nspasovski@hotmail.com
57	Вера СТАНОВСКА	Пајко Маало 4/3	02/3214-232 070/791-354 vera.stanoevska@nkrm.org.mk notarvera@yahoo.com
58	Љубица СТЕФКОВА НАЧЕВСКА	Св. Климент Охридски бр. 54 влез 1, кат 1, бр. 1	02/3222-993; 02/3222-994 070/268-676 ljubica.s-nacevska@nkrm.org.mk info@notarka.com.mk
59	Роберт СТОЈКОВСКИ	Ѓорче Петров 10	02/20-40-107; 02/20-50-750 robert.stojkovski@nkrm.org.mk notar.robertstojkovski@yahoo.com
60	Дарко СТОЈКОСКИ	Трифун Хаџијанев 1	02/3175-060; 02/3172-700 071/331-386 darko.stojkovski@nkrm.org.mk notardarkostojkoski@yahoo.com

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
61	Весна СТОЈЧЕВА	Партизански одреди 64А влез 2, мезанин, стан 4	02/3069-359 070/311-370 vesna.stojceva@nkrm.org.mk vesna.stojceva@gmail.com
62	Ирфан ТАХИРИ	Крсте Мисирков 10А	02/3130-332 078/380-467 irfan.tahiri@nkrm.org.mk irfantahiri_@hotmail.com
63	Зафир ХАЦИ-ЗАФИРОВ	Вељко Влаховиќ 1А/1-2	02/3212-033; 02/3212-936 071/391-540 zafir.hadzizafirov@nkrm.org.mk zhzafirov@gmail.com
64	Хакија ЧОЛОВИЌ	Ниџе Планина 16	02/2763-551 070/316-555 hakija.colovic@nkrm.org.mk colovic.hakija@gmail.com
65	Силвана ШАНДУЛОВСКА	Мито Хаџи Василев Јасмин 3/1-1-1	02/3223-825; 02/3223-827 02/3223-826 070/220-156; silvana.sandulovska@nkrm.org.mk notar.silvana@t.mk
66	Муамет ШЕХУ	Партизански одреди 106 влез 3	02/3228-749 070/241-664 muamet.sehu@nkrm.org.mk muamet.shehu@gmail.com

2330		БЕРОВО	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Емилија ГЕОРГИЕВСКА АЏИСКА	Димитар Влахов 9	033/470-842 078/334-024 emilija.g-adziska@nkrm.org.mk notaremilija@gmail.com
02	Јован ГОРЃОВСКИ	23-ти Август 47	033/471-365 078/272-253 notarjovan@yahoo.com
03	Татјана МИОВСКА	Задарска 15	033/470-060 070/542-288 tatjana.miovska@nkrm.org.mk notar_tmiovska@yahoo.com

7000		БИТОЛА	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Виолета АНГЕЛОВСКА	Иван Милутиновиќ 21/1	047/228-880 070/269-061 violeta.angelovska@nkrm.org.mk notarvioleta@yahoo.com
02	Александра ПЕТРОВСКА АНГЕЛОВСКА	Стерјо Ѓоргиев 6	047/610-040 070/373-749 aleksandrapetrovska@yahoo.com aleksandra.p-angelovska@nkrm.org.mk
03	Маринчо ВЕЛЈАНОВСКИ	1-ви Мај 208	047/236-255 077/547-013 marinco.veljanovski@nkrm.org.mk notar_marinco.veljanovski@yahoo.com
04	Василка ГОНОВСКА	Мечкин Камен 3	047/203-344; 047/203-345 070/542-730 vasilka.gonovska@nkrm.org.mk vasilka.gonovska@hotmail.com
05	Билјана ДАМЈАНОВСКА- ЈАНЧЕВСКА	Иван Милутиновиќ 11	047/231-780 070/339-929 biljana.d-jancevska@nkrm.org.mk notardamjanovska@yahoo.com
06	Веселинка ДЕРЕБАНОВА- КРСТЕВСКА	Јосиф Христовски Зграда Грозд - 5 ламела	047/222-947; 047/222-615 070/312-324 veselinka.d-krstevska@nkrm.org.mk notar_derebanova@yahoo.com
07	Горан ДИМАНОВСКИ	1-ви Мај 173	047/228-250 076/408-877 notargoran@t.mk
08	Сашка ЈАНЧЕВСКА ДАМЈАНОВСКА	Иван Милутиновиќ 11	047/231-780 070/339-425 sashka.j-damjanovska@nkrm.org.mk notarsjd@gmail.com
09	Николина ЈАКИМОСКА	Филип Втори Македонски 15-3	047/612-050 072/711-595 nikolina.jakimoska@nkrm.org.mk not_jakimoskan@yahoo.com

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
10	Елеонора ПАПАЗОВА	Стерјо Ѓоргиев 1	047/550-460 077/845-036 eleonora.papazova@nkrm.org.mk elipapaz@gmail.com

11	Луиза ХРИСТОВА	Јане Сандански 1 лок. 29	047/225-839 luiza.hristova@nkrm.org.mk luiza.hristova@yahoo.com
----	-------------------	-----------------------------	---

1400	ВЕЛЕС	+389
------	-------	------

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Тања АСПОРОВА	Борис Карпузов 2	043/ 230-598 071/338-144 notarasporova@gmail.com tanja_asporova@yahoo.com

02	Гоце ЃУРАКОСКИ	8-ми Септември 66	043/244-031 070/231-877 goce.gjurakoski@nkrm.org.mk gocegjurakoski@yahoo.com
----	-------------------	-------------------	---

03	Звонимир ЈОВАНОВ	Алексо Демниевски 3 кат 1	043/234-027 070/265-027 zvонимир.jovanov@nkrm.org.mk zvонимир.jovanov@yahoo.com
----	---------------------	------------------------------	--

04	Елена МАРТИНОВА	Маршал Тито 62 зграда 1, влез 1 приземје	043/239-378 070/216-617 notar_martinova@yahoo.com
----	--------------------	--	---

05	Магдалена ОРДЕВА	Владимир Назор 2	043/222-154 070/375-154 magdalena.ordeva@nkrm.org.mk magdalenaordeva@yahoo.com
----	---------------------	------------------	---

06	Марија ХАЦИ-ПЕТРУШЕВА	Маршал Тито 62	043/222-369; 043/225-211 071/452-479 marija.h-petruseva@nkrm.org.mk marija_notar@yahoo.com
----	--------------------------	----------------	---

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
07	Анида ЦЕЦЕВА	Солунска 2	043/210-303 075/372-227 anida.ceceva@nkrm.org.mk anidaceceva@gmail.com

2310		ВИНИЦА	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Славчо АЛЕКСОВ	Маршал Тито 1/1-1	033/551-013 070/488-500 slavcho.aleksov@nkrm.org.mk aleksov.s969@gmail.com

1480		ГЕВГЕЛИЈА	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Маргарита ВАНГЕЛОВА	Димитар Влахов 7	034/212-381 071/366-381 vangelova.margarita@yahoo.com
02	Антонио ЈАНЧЕВ	Борис Карпузов 4	034/611-040 078/237-128 antonio.jancev@nkrm.org.mk antoniojancev73@gmail.com
03	Ѓорѓи НИКОЛОВ	Маршал Тито 77-А	034/215-230 070/320-570 nikolovnotar@yahoo.com
04	Нада ПРОЧКОВА	Скопска 6	034/211-250; 034/217-250 070/235-352 notarnada@yahoo.com notarnada@gmail.com
05	Цеца МАЛЕВА СТОЕВ	7 Ноември 1	034/211-909 071/209-901 notarmalevastoev@gmail.com ceca@notarms.mk

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
06	Соња СТОЈЧЕВА	Димитар Влахов 3	034/215-655 071/207-407 notarsonja@t.mk notar.sonja.sluzben@gmail.com

1230	ГОСТИВАР	+389
-------------	-----------------	-------------

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Весна ВАСИЛЕСКА	Живко Брајкоски бб	042/271-481 070/462-298 vesna.vasileska@nkrm.org.mk notar.vesna.vasileska@gmail.com
02	Себаедин ДАУТИ	Браќа Ѓиноски бб	042/222-777 070/309-200 s.dauti@hotmail.com
03	Башким ЕЛЕЗИ	Браќа Ѓиноски 46	042/521-003 071/221-650 bashkim.elezi@nkrm.org.mk bashkim_elezi@hotmail.com
04	Драгица ЗЛАТЕВСКА	Кеј Братство Единство 5А	042/217-661 042/221-346 042/221-347 070/251-600 dragica.zlatevska@nkrm.org.mk dragiczlatevska@live.com
05	Прпарим РЕЏЕПИ	Браќа Ѓиноски 64/1-1	042/222-275 070/674-615 prparim.redzepe@nkrm.org.mk prparimrexhepi@yahoo.com
06	м-р Филип ТРИФУНОВСКИ	Браќа Ѓиноски 73	042/216-475; 042/221-552 042/217-787 078/252-901 filip.trifunovski@nkrm.org.mk filip_notar@yahoo.com
07	Иљбер ЈУСУФИ	Никола Тесла 3/1-8	042/221-484, 076/660-088 ilber.jusufi@nkrm.org.mk
08	Вјолца МЕХМЕДИ	Братство Единство 1/2	042/618-990 078/394-777 notar.vjollcamehmedi@hotmail.com vjollca.mehmedi@nkrm.org.mk

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
09	Зарија ЏАФЕРИ	Браќа Ѓиноски 75 – Б лок. 14	070/988-398; 077/887-807 zarija.xhaferi@nkrm.org.mk zarija.xhaferi@gmail.com
10	Јакуп Демири	ул. Кеј Вардар бр. 4а	042/221-654 072/210-654 jakup.demiri@nkrm.org.mk jdemiri2016@yahoo.com

1250		ДЕБАР	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Агрон ЧУТРА	Атанас Илиќ 66	046/833-949 070/241-870 agron.cutra@nkrm.org.mk

2320		ДЕЛЧЕВО	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Богданка ДИМИТРОВСКА	Македонија 66	033/413-130 071/675-088 bogdanka.dimitrovska@nkrm.org.mk notar_bogdanka@hotmail.com
02	Боро АТАНАСОВСКИ	Македонија 39А	033/410-040 070/326-576 boro.atanasovski@nkrm.org.mk boro.atanasovski@yahoo.com

1430		КАВАДАРЦИ	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Митко МИЛКОВ	Цано Поп Ристов 54	043/550-230 075/436-275 mitko.milkov@nkrm.org.mk notar_milkov@yahoo.com

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
02	Пане НАЦЕВ	Илинденска 34	043/360-333 071/219-939 pane.nacev@nkrm.org.mk panenacev@gmail.com
03	Ристо САМАРЦИЕВ	4-ти Јули 66	043/414-782 070/605-300 risto.samardziev@nkrm.org.mk samardziev_risto@yahoo.com

6250		КИЧЕВО	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Букурије АЛИМИ	Булевар Ослободување 9/9	045/223-600 072/608-357 bukurije.alimi@nkrm.org.mk bukurije.alimi@live.com
02	Иса АЈДИНИ	Кузман Јосифовски Питу 66	045/220-392 070/223-357 isaajdini1@gmail.com
03	Елица КОРУНОСКА БОГЕСКИ	Тане Цалески 1/2 приземје и галерија	045/222-557 075/487-501 ekorunoska@gmail.com
04	Ајдин МЕХМЕДИ	11-ти Октомври 27	045/228-650 070/318-198 ajdin.mehmedi@nkrm.org.mk ajdin.m1@hotmail.com
05	Ахмет ХАЛИМИ	Булевар Ослободување 31/1	045/222-360 071/585-789 ahmet.halimi@nkrm.org.mk

2300		КОЧАНИ	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Менче ЗЛАТКОВСКА	Маршал Тито 86	033/271-995 070/272-280 mence.zlatkovska@nkrm.org.mk notarmencezlatkovska@yahoo.com

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
02	Владимир ИВАНОВ	ВМРО 56/1/1/10-11	033/612-434 071/337-434 vladiv1980@gmail.com vladimir.ivanov@nkrm.org.mk
03	Светлана КИТАНОВСКА	Маршал Тито 54/IV	033/271-191 071/334-676 svetlanakitanovska@yahoo.com

1330		КРИВА ПАЛАНКА	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Богданка ДЕЈАНОВСКА	Св.Јоаким Осоговски 228	031/371-900 070/313-995 bogdanka.dejanovska@nkrm.org.mk
02	Весна МИТРОВСКА	Маршал Тито 162-2	031/372-610 071/226-493 vesna.mitrovska@nkrm.org.mk notar.vesna@hotmail.com

7520		КРУШЕВО	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Нада ПЕТРЕСКА- АНГЕЛЕСКА	Шула Мина 13	048/416-335 078/242-191; 071/242-191 nada.petreska.angeleska@nkrm.org.mk npetreskaangeleska@yahoo.com

1300		КУМАНОВО	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Ецевит АЉИЈИ	11 Октомври 1/7	031/422-002; 072/666-133 exhevit.aliji@nkrm.org.mk exhi_78@hotmail.com

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
02	Мартин БОЖИНОВСКИ	Пелинска 3	031/613-560 070/334-895 martin.bozinovski@nkrm.org.mk notarmartin@yahoo.com
03	Лорија ВАНЕВСКА	Доне Божинов 9-2/14	031/421-663 078/220-587 lorija.vanevska@nkrm.org.mk vanevskal@hotmail.com
04	Драган ГЕОРГИЕВ	Доне Божинов 14	031/414-673 075/366-045 dragan.georgiev@nkrm.org.mk georgievnotar@yahoo.com
05	Даниел ЖИВАЧКИ	11 Октомври 1-2/9	031/383 505 075/299-413 daniel.zivachki@nkrm.org.mk danielzivacki@gmail.com
06	Арбана ДЕСТАНИ АДЕМИ	11 Октомври 1А	031/429-444 070/381-668 arbana.destani.ademi@nkrm.org.mk destaninotar@yahoo.com
07	Мице ИЛИЈЕВСКИ	Доне Божинов 11/3	031/415-505 070/334-075 mice.ilijevski@nkrm.org.mk notarmice@hotmail.com
08	м-р Марјан КОЦЕВСКИ	11 Октомври 4-1/1	031/416-349 078/416-349 marjan.kocevski@nkrm.org.mk notarmarjan@yahoo.co.uk
09	Сузан ЛИМАНИ	11 Октомври 1/2	031/411-755; 070/870-840 suzan.limani@nkrm.org.mk s.limani81@hotmail.com
10	Јорданка МИТЕВСКА	Доне Божинов 18	031/415-110 070/689-301 jordanka.mitevska@nkrm.org.mk
11	Артан РАХОВИЦА	11-ти Октомври 7	031/615-959 078/406-666 a_rahovica@outlook.com artan.rahovica-notar@hotmail.com

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
12	Анита ЦВЕТАНОВСКА	Ленинова 48	031/452-049 075/290-940 ani.cvetanovska@yahoo.com; anita.cvetanovska@nkrm.org.mk

1440		НЕГОТИНО	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Зарија АПОСТОЛОВА	Јане Сандански 3	043/371-770 070/394-001 zarija.apostolova@nkrm.org.mk notar.zarija@yahoo.com
02	Ванчо ТРЕНЕВ	Маршал Тито 148	043/371-010 075/466-433 trenevvanco@yahoo.com

6000		ОХРИД	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Станка ГОРИЧАН	Македонски Просветители 8	046/265-618 075/777-415 stanka.gorican@nkrm.org.mk
02	Гордана ДЕСКОСКА	Македонски Просветители 8/II	046/260-001; 046/230-008 070/261-229 gordana.deskoska@nkrm.org.mk desko_c@t.mk
03	Момана ИВАНОВСКА	Македонски Просветители 8	046/263-705 momana.ivanoska@nkrm.org.mk
04	Васил КУЗМАНОВСКИ	Македонски Просветители 5	046/260-104 070/212-475 vasilnot@t.mk
05	Никола КУЗМАНОВСКИ	7-ми Ноември 28/5	046/261-505 075/870-444 niknot@t.mk notnikolakuzmanoski@gmail.com
06	Мирче РИСТЕСКИ	Туристичка 50/4-2 ламела 2 лок.8	046/266-080 075/232-202 notar.mristeski@gmail.com

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
07	Тана ТОПАЛОСКА	Димитар Влахов 9 А	046/260-868 070 232-562 t-topaloska@t.mk notartopaloska@gmail.com
08	Едмонд ШАЗИМАНИ	Туристичка ламела 4 приземје 3	046/200-077 070/211-787 edmond.shazimani@nkrm.org.mk notaredmond@gmail.com

7500		ПРИЛЕП	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Татјана АДАМОСКА- КОНЕСКА	Гоце Делчев 49/9	048/417- 733 070/356-735 adamoskat@gmail.com
02	Натали АЦЕСКА	Прилепски бранители 6-2	048/424-422 075/613-348 natali.aceska@gmail.com notarnatali@gmail.com
03	Наташа ВЕЛЕСКА	Гоце Делчев 49/2	048/522-994 070/505-756 notar_natasa_veleska@outlook.com natasha.veleska@nkrm.org.mk
04	Боге ДАМЕСКИ	Кузман Јосифоски 8	048/415-870 070/536-062 boge.dameski@nkrm.org.mk bogedameski@hotmail.com
05	Трајко МАРКОСКИ	Сотка Ѓорѓиоски 4	048/413-967; 048/414-777 070/532-302 trajko.markoski@nkrm.org.mk notar.markoski@gmail.com
06	Елизабета СТОЈАНОСКА	Гоце Делчев 8 -г	048/418-188 070/308-293 notarelizabeta@yahoo.com

7310 **РЕСЕН** **+389**

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Мексуд МАКСУД	Мите Богоевски бб	047/453-132 070/261-883 meksud.maksud@nkrm.org.mk notarmaksud@hotmail.com
02	Николче ПАВЛОВСКИ	Гоце Делчев 3	047/453-837 070/232-963 nikolce.pavlovski@nkrm.org.mk notarnikolce@yahoo.com

2220 **СВЕТИ НИКОЛЕ** **+389**

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Јадранка КОЦЕВСКА	Ленинова 14	032/444-801 075/375-988 jadranka.kocevska@nkrm.org.mk jadrankakocevska@yahoo.com

6330 **СТРУГА** **+389**

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Неѓми АЛИУ	ЈНА 1-1/3	046/700-071 071/390-808 nexhmi.aliu@nkrm.org.mk nexhmi_aliu@hotmail.com
02	Вирџинија БАУТА	Кеј 8-ми Ноември зг. 1/Б 1/5-13	046/780-700 070/212-963 virgjinija.bauta@nkrm.org.mk notarbauta@yahoo.com
03	Афрдита БИЛАЛИ	Братство Единство бб	046/781-556 070/578-438 afreditabilali@yahoo.com
04	м-р Сашо ЃУРЧИНОСКИ	Маршал Тито 52	046/782-050 070/249-798 notarsaso@t.mk notarsaso@yahoo.com

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
05	Беса КАДРИУ	ЈНА 14	046/550-066 071/349-804 besa.kadriu@nkrm.org.mk
06	Анита КИПАРИЗОВСКА КРСТЕСКА	ЈНА 1/1-1	046/782-232 071/223-060 anita.k-krsteska@nkrm.org.mk
07	Генци МУХАРЕМИ	ЈНА 1-1/1	046/700-096 070/356-381 genci.muharemi@nkrm.org.mk genci.muharemi@hotmail.com

2400		СТРУМИЦА	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Соња БОЖИНКОЧЕВА	Ленинова бб	034/346-500; 034/330-526 070/306-111 sonja.bozinkoceva@nkrm.org.mk notar.sonja@yahoo.com
02	Валентина ВЕЛКОВА	Маршал Тито 10	034/324-088 075/614-440 valentina.velkova@nkrm.org.mk
03	Стевица ЈАНЕВА	Ленинова 3 зграда 1/1 - кат пр	034/342-900; 034/342-902 070/317-900 notarstevica@gmail.com stevicajaneva@yahoo.com
04	Аница МАЏУНКОВА	Ленинова 12	034/345-533 070/618-298 notar_anica@yahoo.com
05	Јанко МИЛУШЕВ	Ленинова 42	034/345-850 070/214-050 jankom@t.mk
06	Верица ПАНОВА СТЕВКОВА	Ленинова бб	034/347-700; 034/348-700 070/253-434 notarvericapanova@gmail.com
07	Јован ПЕШОВСКИ	Маршал Тито 5	034/550-700 070/754-112 jovan.peshovski@nkrm.org.mk jovanpeshovski@outlook.com

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
08	Данче ШЕРИМОВА	Маршал Тито 2	034/320-400; 034/321-000 070/309-400 notardance@t.mk notarsherimova@yahoo.com

1200	ТЕТОВО	+389
------	--------	------

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Лирим АБДИЛИ	Илинденска ГТЦ 2-1/5	044/618-688 070/371-124 lirim.abdili@nkrm.org.mk lirim.abdili@gmail.com
02	Ирфан АСАНИ	ЈНА 1/1	044/333-451 070/389-489 irfan.asani@nkrm.org.mk
03	Васка БЛАЖЕВСКА	Благоја Тоска 57-1/3	044/363-700 070/777-874 notar.vaska@gmail.com vaska.blazevska@nkrm.org.mk
04	Тодор БОШКОВСКИ	ЈНА 61	044/332-077 070/329-127 todor.boskovski@nkrm.org.mk todor.boskovski@yahoo.com
05	Фатиме ДУРМИШИ	Илинденска 79	044/333-096 075/360-501 dfatime@hotmail.com notarfatime@gmail.com
06	Снежана ЃОРЃЕСКА- ВИДОЕСКА	Јане Сандански 91/3	044/331-848 070/568-488 snezana.g-vidoeska@nkrm.org.mk
07	Наџи ЗЕЌИРИ	Дервиш Цара 35	044/345-207; 044/345-208 070/256-114 nadzi.zeciri@nkrm.org.mk naxhi_zeqiri@yahoo.com
08	Весна МАСЛОВАРИЌ- КОСТОВСКА	Благоја Тоска 214/1	044/351-999 071/772-123 vesna.maslovaric-kostovska@nkrm.org.mk notar.vesnamk@yahoo.com

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
09	Ариф НЕЗИРИ	Дервиш Цара 10	044/377-900 075/222-233 arif.neziri@nkrm.org.mk neziri.arif@gmail.com
10	Иво СЕРАФИМОСКИ	ЈНА 2	044/333-370 070/263-663 ivo.serafimoski@nkrm.org.mk ivo.notar@t.mk
11	м-р Ненад ТРИПУНОСКИ	Дервиш Цара 2	044/336-014 070/321-885 nenad_tripunoski@yahoo.com
12	Љиљана ТРПОВСКА	Илинденска 66	044/341-400 070/240608 ljiljana.trpovska@nkrm.org.mk
13	Зоран ЧУКЕЛОВСКИ	ЈНА 53	044/331-599 070/814-401 zoran.cukelovski@nkrm.org.mk
14	Нита ЏАФЕРИ ИСЕНИ	ул. Дервиш Цара бр. 28	044/383-833 075/336-006 nita.xhaferi-iseni@nkrm.org.mk nitaxhaferiseni@gmail.com

2000		ШТИП	+389
#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
01	Марија БАРЗОВА	Јосиф Ковачев 8	032/612-312 071/264-046 marija.barzova@nkrm.org.mk marija.barzova@gmail.com
02	Весна ВЕСЕЛИНОВСКА	Јордан Стојанов 7Д Пробиштип	032/480-280 078/399-360 vesna.veselinovska@nkrm.org.mk veselinovskavesna@yahoo.com

#	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	АДРЕСА	ТЕЛ./ФАКС
03	Александар ГУЊОВСКИ	Страшо Пинџур 2/1-1	032/605-502 078/292-502 notar.gunjovski@gmail.com aleksandar.gunjovski@nkrm.org.mk
04	Лидија ИЛИЕВСКА	Ленинов Плоштад 2 Пробиштип	032/482-567; 032/481-999 070/264-167 lidija.ilievska@nkrm.org.mk notarilievska@yahoo.com
05	Ленче КАРАНФИЛОВСКА	Кеј Маршал Тито 35	032/385-341 karanfilovski@gmail.com
06	Соња КАТРАНЦИСКА- КИМОВА	Кузман Јосифовски 2	032/382-165 075/433-266 sonja.k-kimova@nkrm.org.mk notar.sonja@gmail.com
07	Искра КИРОВСКА	Кузман Јосифовски Питу 2	032/609-477 075/368-962; 070/210-962 iskra.kirovska@nkrm.org.mk n_kirovska@yahoo.com
08	Лидија РИБАРЕВА	Ванчо Прке 72/1	032/607-808 075/368-808 notarlidijaribareva@gmail.com lidijaribareva@gmail.com
09	Елена СИМОНОВА- ТРАЈЧЕВА	Тошо Арсов 55 лок.5	032/391-070 070/336-602 elena.ristovska@nkrm.org.mk elena_mijalkova_82@yahoo.com
10	Лидија СИМОНОВА- ТРАЈЧЕВА	Тошо Арсов 55 лок.5	032/391-070 070/336-602 lidija.s-trajceva@nkrm.org.mk lidija_sim@yahoo.com

ИМЕНИК НА ПОМОШНИЦИ - НОТАРИ

1. **МАРИЈА АВРАМОВИЌ**
помошник нотар на Нотарот Снежана Ѓорѓеска-Видоеска од Тетово;

2. **АРЛИНД АЈДИНИ**
помошник нотар на нотарот Иса Ајдини од Кичево;

3. **ЖАКЛИНА АНДОНОВСКА**
помошник нотар на Нотарот Ванчо Андоновски од Скопје;

4. **ЕЛЕОНОРА АНДРЕЕВ**
помошник нотар на Нотарот Тања Аспорова од Велес;

5. **САЊА АПОСТОЛОВА**
помошник нотар на Нотарот Нада Палиќ од Скопје;

6. **ВАЛЕНТИНА БЛАЖЕВА**
помошник нотар на Нотарот Снежана Видовска од Скопје;

7. **АЛЕКСАНДРА БОНЕВА**
помошник нотар на Нотарот Стевица Јанева од Струмица;

8. **АНИТА ВЕЛИНОВСКИ**
помошник нотар на нотарот Богданка Дејановска од Крива Паланка;

9. **СУЗАНА ВИДОВСКА**
помошник нотар на нотарот Снежана Сарџовска од Скопје;

10. **СОЊА ГАВРОВСКА**
помошник нотар на нотарот Златко Николовски од Скопје;

11. **ГОРДАНА ДИМИТРОВСКА - ГОЛУБОВИЌ**
помошник нотар на нотарот Матилда Бабиќ од Скопје;

12. **ФЕРХИДЕ ДАУТИ**
помошник нотар на нотарот Иво Серафимоски од Тетово;

13. **БЕТИ ЃЕОРЃИЕВА**
помошник нотар на нотарот Зорица Пулејкова од Скопје;

14. **АНА ПЕНДОВСКА-ЃОРЃЕВСКА**
помошник нотар на нотарот Катерина Митревска од Скопје;

15. **СЛАВИЦА ЃОРЃИЕСКИ**
помошник нотар на нотарот Башким Елези од Гостивар;

-
16. **АНЕТА ЗДРАВКОВСКА**
помошник нотар на нотарот Насер Зибери од Скопје;
-
17. **СОЊА ЗЛАТАНОВСКА**
помошник нотар на нотарот Нада Палиќ од Скопје;
-
18. **ЕЛЕНА НЕТКОВА ИВКОВСКА**
помошник нотар на нотарот Анита Адамческа од Скопје;
-
19. **САНДРА ЈАЊИЌ**
помошник нотар на нотарот Цветат Бучи од Скопје;
-
20. **ГОРАН КАРАНФИЛОВСКИ**
помошник нотар на нотарот Ленче Каранфиловска од Штип;
-
21. **ЈОВАНКА КОСТАДИНОВА**
помошник нотар на нотарот Ристо Самарџиев од Кавадарци;
-
22. **БИЛЈАНА КОСТОВСКА**
помошник нотар на нотарот Кристина Костовска од Скопје;
-
23. **ЦВЕТАНКА ЛУКИЌ**
помошник нотар на нотарот Весна Стојчева од Скопје;
-
24. **ЕМИЛИЈА МАРКОСКА**
помошник нотар на нотарот Трајко Маркоски од Прилеп;
-
25. **ОЛГИЦА МАТЕВСКА**
помошник нотар на нотарот Себаедин Даути од Гостивар;
-
26. **ДАНИЕЛА МЕЧЕВА**
помошник нотар на нотарот Силвана Шандуловска од Скопје;
-
27. **ТАЊА МИНОВА ПЕТКОВСКА**
помошник нотар на нотарот Анастасија Петреска од Скопје;
-
28. **МЕРИ МИТРОВСКА**
помошник нотар на нотарот Весна Митровска од Крива Паланка;
-
29. **СНЕЖАНА МИХАИЛОВА**
помошник нотар на нотарот Аница Маџункова од Струмица;
-
30. **КОСАРА НАУМОВСКА**
помошник нотар на нотарот Ана Брашнарска од Скопје;
-
31. **ВЕНЦИСЛАВА НЕШОВИЌ**
помошник нотар на нотарот Зафир Хаџи Зафиров од Скопје;
-
32. **СЛАВИЦА НОВКОВСКА**
помошник нотар на нотарот Ристо Папазов од Скопје;
-
33. **ФРОСИНА КРАЉЕВСКА ПЕТКОВСКА**
помошник нотар на нотарот Арбана Дестани Адеми од Куманово;
-

34. **ТАТЈАНА ПЕТРОВСКА**
помошник нотар на нотарот Светлана Китановска од Кочани;
-
35. **КИРИЛ ПЕТРОВСКИ**
помошник нотар на нотарот Анета Петровска-Алексова од Скопје;
-
36. **НАТАША РИСТОВСКА**
помошник нотар на нотарот Весна Дончева од Скопје;
-
37. **МАГДАЛЕНА САВЕСКА**
помошник нотар на нотарот Иљбер Јусуфи од Гостивар;
-
38. **ЕЛЕНА МИЛУШЕВА САПУНЦИЕВА**
помошник нотар на нотарот Јанко Милушев од Струмица;
-
39. **АЛЕКСАНДРА СИМОНОВСКА**
помошник нотар на нотарот Нерџиван Идризи од Скопје;
-
40. **КРИСТИНА КИРКОВА - СПАСОВА**
помошник нотар на нотарот Зафир Хаџи-Зафиров од Скопје;
-
41. **МАГДАЛЕНА ПАУНКОВА СПАСОВА**
помошник нотар на нотарот Вера Станоевска од Скопје;
-
42. **ГАБРИЕЛА ДЕНКОВСКА - СПАСОВСКА**
помошник нотар на нотарот Марјан Коцевски од Куманово;
-
43. **МАЈА СТАНИНОВА**
помошник нотар на нотарот Силвана Шандуловска од Скопје;
-
44. **ХРИСТИНА СТЕФАНОВСКА**
помошник нотар на нотарот Елизабета Стојаноска од Прилеп;
-
45. **САШКА СТЕФАНОВСКИ**
помошник нотар на нотарот Артан Раховица од Куманово;
-
46. **ИВАНА СТОЈАНОВСКА**
помошник нотар на нотарот Анета Петровска Алексова од Скопје;
-
47. **МАЈА СТОЈКОВСКА**
помошник нотар на нотарот Фатмир Ајрули од Скопје;
-
48. **ЛИДИЈА ЃОРЃИЕВСКА-СТОЈКОВСКА**
помошник нотар на нотарот Вера Станоевска од Скопје;
-
49. **СВЕТЛАНА СТОЈНЕВА**
помошник нотар на нотарот Лидија Смиљаноска од Скопје;
-
50. **ЕЛЕНА ТОДОРОВСКА**
помошник нотар на нотарот Виолета Петровска-Стефановска од Скопје;
-
51. **АНЕТА МЛАДЕНОВСКА ТОДОРОВСКИ**

помошник нотар на нотарот Богданка Дејановска од Крива Паланка;

52. САЊА ТОМОВСКА

помошник нотар на нотарот Билјана Пецовска од Скопје;

53. ТАТЈАНА ТРАЈКОВСКА

помошник нотар на нотарот Јорданка Митевска од Куманово;

54. ИВИЦА ТРИФУНОВСКИ

помошник нотар на нотарот Анита Адамческа од Скопје;

55. АНДРЕЈ ХРИСТОВ

помошник нотар на нотарот Луиза Христова од Битола;

56. ВАЛЕНТИНА ЦВЕТАНОВСКА

помошник нотар на нотарот Елена Пенџерковски од Скопје;

57. АЛЕКСАНДРА ЏАЛЕВА

помошник нотар на нотарот Ана Брашнарска од Скопје.

НОТАРИ НА КОИ ИМ ПРЕСТАНАЛА СЛУЖБАТА

Со исполнување на условите за старосна пензија, во согласност со член 18 став (1) точка б) и в) од Законот за нотаријатот, во текот на 2018 година, им престана службата на следниве нотари:

Енвер Мустафи

именуван за подрачјето на Основниот суд во Тетово

Јован Стојчев

именуван за подрачјето на Основниот суд во Радовиш

Сами Летми

именуван за подрачјето на Основниот суд во Дебар

Стоимен Трајчев

именуван за подрачјето на Основниот суд во Кочани

Горан Манов

именуван за подрачјето на Основниот суд во Делчево

М-р Веселинка Здравкова

именувана за подрачјето на Основниот суд во Битола

Златко Николовски

Именуван за подрачјето на Основните судови на градот Скопје

